

בעניין:

1. _____ ח'ליפה, ת.ז. _____
 2. _____ דאר עווד, ת.ז. _____
- שניהם תושבי כפר בודרוס, נפת רמאללה

ע"י ב"כ עוה"ד חוה מטרס-עירון (מ.ר. 35174) ו/או יוסי וולפסון (מ.ר. 26174) ו/או ענת קדרון (מ.ר. 37665) ו/או יותם בן-הלל (מ.ר. 35418) ו/או סיגי בן-ארי (מ.ר. 37566) ו/או עביר גיבראן (מ.ר. 44346) ו/או עידו בלוס (מ.ר. 44538)

מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עובידה 4, ירושלים, 97200
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

התובעים

- נ ג ד -

1. **מדינת ישראל**
2. **ממן** _____
3. **חבר** _____
4. **ד"ר** _____ **חיימוביץ**

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)
רחוב מח"ל 7, ירושלים
ת.ד. 49333 ירושלים
טל': 02-5419555; פקס: 5419581

הנתבעים

מהות התביעה: נזיקת כספית

סכום התביעה: 293,523 ש"ח

כתב תביעה

מהות התביעה

1. עניינה של התביעה בשרשרת מעשי עוולה, שעוולו הנתבעים כלפי התובעים ובעילות תביעה, שקמו לתובעים בגין, מכוח דיני הנזיקין ומכוח המשפט המינהלי. וזאת בגין התנהלות הנתבעים בכל הנוגע לתפיסה ולהשמדה של עדרי התובעים – עדר ח'ליפה ועדר דאר עווד – 24 ו-35 עיזים ותיישים בהתאמה. באלה הסבו הנתבעים לתובעים, ולצאן הבוגרים ולגדיים הרכים שבדיר, שמתו בהעדר חלב אם, נזקים בלתי הפיכים. ועד היום לא התאוששו התובעים מאובדן מקור פרנסתם. רצף המעשים והמחדלים, נשוא תביעה זו, השלובים זה בזה כחוליות בשרשרת, עולה כדי כשל מערכתי חריף – בעשייה בחריגה מסמכות וללא סמכות; בשלילת זכויות מן הצדק ובמניעת נגישות לצדק מן התובעים; בגרימת הליך משפטי נפסד בחוסר תום לב וברמיסת החוקים וכללי המשפט המינהלי ברגל גסה. כזאת הדין והדעת אינם סובלים.

2. נסיבותיה של תביעה זו דומות מאוד לנסיבותיו של מקרה אחר, שנדון והוכרע - ת.א. 5668/04 **נעמאן ג'בארין ואח' נ' רשות הטבע והגנים ואח'** (פורסם בנבו) (להלן: **עניין ג'בארין**). גם באותו מקרה הוחרם ונשחט עדר צאן. גם שם נטען, שהצאן חדר משטחי הרשות הפלסטינית מאות מטרים ספורים לתוך ישראל, ועל-כן נתפס. גם שם נטען כי הושמד אך לשם הגנה על בריאות הציבור בישראל. וגם שם פעלו פקחים מיחידת פיצו"ח במשרד החקלאות. וד"ר חיימוביץ, הוא אותו ד"ר חיימוביץ, גם שם וגם פה. הללו פעלו גם שם בניגוד לחוק ולהוראות וברמיסה גסה של הליכים מינהליים תקינים. המדינה בחרה לערער על פסק-הדין. בערעור הופחת בהסכמה גובה הפיצויים שנקבע, אך הדברים הקשים שקבע בית-המשפט בנוגע לאחריות המדינה, לא שונו.

פסק הדין ת.א. 5668/04 מצורף **כנספח א**.

3. וכך קובע כבוד השופט טננבוים בפסק הדין שנתן **בעניין ג'בארין**:

בעניין מיקומו של עדר ג'בארין בזמן שנתפס (ראו: פס' 3 לפסק הדין):

"3. העדר חדר לתחום שטח ישראל מספר מאות מטרים (כשש מאות עד שמונה מאות מטרים לערך ואולי אף פחות)."

וחרף זאת ממשיך כבוד השופט טננבוים וקובע.

בעניין הובלת העדר לתוך שטח ישראל (ראו שם, פס' 39-33):

"33. ...ד"ר חיימוביץ העיד בלהט ... הוא הסביר שעצם הטיוול של עדרים שכאלו על שטח מצומצם יכול לגרום להפצת המחלה דרך הצמחיה ועוד.

34. כשנשאל ד"ר חיימוביץ האם עדיף גירוש עדר כזה חזרה לשטחי האוטונומיה או לקיחתו להשמדה הסביר שבדרך כלל כשמדובר במרחק קצר עדיפה כמובן הוצאתו משטח ישראל מאשר לקיחתו להשמדה. זאת משום שבדרך להשמדה עובר העדר מרחק גדול שבו יכול הוא לעיתים להזיק. הוא הסביר לבית המשפט כי משחקים אלו של גירושם הם עניין יומיומי....

35. ...הנחייתו של ד"ר חיימוביץ הייתה ידועה. כשנשאל הפקח... אם הוא מכיר את הנחייתו המפורשת של ד"ר חיימוביץ 'שאם עדר נמצא קרוב לקו הירוק, צריך לגרש אותו מעבר לקו הירוק...'
ש. ההוראה הזו מוכרת לך ת. כן .

.....

36. כלומר התפיסה היתה לכאורה תוך הפרת ההנחיות והנוהלים שהוציא מנהל השירותים הוטרינריים, נהלים שאנשי יחידת הפיצו"ח הכירו היטב או לפחות היו אמורים להכיר ולפעול על פיהם.

.....

38. אלא שעדותו של ד"ר חיימוביץ הפכה להיות מגומגמת משהו כשהתבררו לו העובדות כהוות... באי רצון אף השיב לשאלת ב"כ התובעים כי הליך זה [הובלה גלית של העדר במרחק של 2-3 ק"מ במשך מספר שעות] מזהם יותר את השטח וגורם נזק בריאותי מאשר תועלת....

39. כשהתבקש לרדת לפרטים לפנינו, השיב לי כי שמונה מאות מטרים שאותם עבר העדר הם מרחק שבעטיו יש להחרים את העדר, בעוד שבמרחק של 200 מטרים זהו מרחק מספיק על מנת לגרשו חזרה לשטח ממנו הגיע. אך גם דבריו אלו נאמרו בשפה רפה ולא אוסיף בכך.

ולשחיטה בבית המטבחים של עדר החשוד כמסוכן (ראו: שם, פס' 40):

40. בתצהירו התייחס ד"ר חיימוביץ לכך שעדר מסוכן לכאורה נלקח לשחיטה בבית מטבחים המשמש שאר עדרים. בתצהיר נטען כאילו יש פרוצדורה מיוחדת לעניין מקרים אלו. אולם בפועל כפי שהסתבר לא ננקטו כל נוהלים כאילו מדובר בעדר בסיכון והעדר נשחט כמו כל עדר אחר.

ולמסקנות (ראו: שם פס' 43-49):

43. המסקנה מכל אלה ברורה היא והיא כי הנתבעים פעלו בחוסר סבירות קיצוני ושלא בתום לב. המהלך הנכון מבחינת שמירה על בריאות הציבור במקרה שלפנינו היה סילוקו לעבר הגדה ולא הובלתו בתחום ישראל והעברתו לבית מטבחים. דווקא הובלתו ל"מרבק" סיכנה הרבה יותר את בריאות הציבור. לא רק זאת, אלא שלקיחתו להשמדה ולשחיטה נעשתה שלא בתום לב. אדגיש כי אין מדובר בטעות של שיקול דעת אלא בחוסר תום לב מובהק ולא אוסיף בכך.

44. היות וזו היא מסקנתי העובדתית... כן אין מקום לדון בשאלה האם יש הגנה לנתבעים משום שאין להם לאור העובדה שאין פה טעות אלא חוסר תום לב.

45. אין לי אלא להתפלא על התנהגות הנתבעים לאחר שנתפס העדר. הכלל הוא כי הרשויות צריכות להיות נקיות בכל מעשיהם. רשות ציבורית איננה מעלימה ו/או מסתירה את מעשיה אלא מכריזה עליהם בריש גלי. ברגע שאמרו התובעים למפקח קרן ולמנהל המרחב דדון כי הם בעלי העדר היה על קרן ודדון להודיעם על כוונותיהם ללא כחל ושרק. דהיינו להודיעם כי העדר נלקח כעת להשמדה על פי הוראת רופא וזכותם לפנות לעורך דין ולבית המשפט אם ברצונם להתנגד לכך.

46. טיעוניהם לפני כאילו לא הייתה לתובע תעודת זהות ו/או כאילו לא היו משוכנעים בבעלותו עקב דברים שאמר מוטב להם שלא ייאמרו. במקום זאת, הוזמן (לטענתם) התובע לחקירה למחרת היום במחסום תרקומיא שם המתין ארבע שעות לקרן בעוד הלה רץ לבית המשפט לבקש לחלט את הסכומים שיתקבלו מהשחיטה.

47. התנהגותם של קרן ודדון ראויה לגינוי. אדגיש שוב כי כבר ברגע תפיסת העדר היה עליהם להודיע לאלו שטוענים כי הם בעלי העדר על האפשרויות החוקיות העומדות לפניהם ולא נוסף בכך.

48. באשר לוטרינר אבן-טוב הרי תמהני מדוע לא בירר בדיוק היכן נתפס העדר מה המרחק לגבול וכן הלאה. ההוראה הגורפת לשלוח את העדר ישירות לשחיטה הייתה מוגזמת בנסיבות העניין וגם כאן לא נוסף בכך.

49. לסיכום פרק זה [האם הוראת הוטרינר להשמיד את העדר הייתה סבירה] אציין כי התנהגות אנשי יחידת הפיצו"ח לאחר תפיסת העדר לא הייתה נאותה. קשה להשתחרר מהרושם שלפחות חלק מהתנהגותם של קרן ודדון נבע מניסיונם למנוע מהתובעים לממש את זכויותיהם ובית המשפט לא יכול להתייחס בסלחנות להתנהגות מעין זו.

ולמטרת הפעולה ותכלית הפקודה (ראו: שם, פס' 75):

"75. מטרתה הברורה של הפעולה שלפנינו, הייתה הרתעה וענישה בשל עצם הכניסה לתחומי ישראל, ולא הגנה על בריאות הציבור. לא לשם כך נתן המחוקק בידי נציגי המדינה סמכויות ושיקול דעת נרחבים. אשר על כן, למרות ההבנה של האינטרס הציבורי אותו מייצגים הנתבעים, אין זה המקרה המתאים לפנינו. במיוחד אינני יכול לקבל את התנהגות הנתבעים באשר לאי יידוע התובעים על זכויותיהם המשפטיות..."

4. ונסיבות התביעה שבפנינו חמורות אף יותר.

ראשיתם של האירועים נשוא תביעה זו בקטין ונער, שיצאו השכם בבוקר יום 3.11.02, לרעות את עדרי אבותיהם. הם נתפסו בידי שלוחי המדינה. התפיסה הייתה בסמוך מאוד לבתי המשפחות בכפר בודרוס. בנתיב בו הלכו עם העדרים ובו רעו לא היה כל סימון של גבול מדיני, או של שטח אש. הנתבעים טענו, כי העדרים נתפסו כשהם רועים בשטח האש של המחנה הצבאי "אדם", כ-500 מטר, בישראל. התופסים הוליכו את העדרים רגלית לעומק השטח, וריכוזו אותם במבנה בשטח המחנה. משם נלקחו במשאית להשמדה בבית המטבחיים "מרבק". את הקטין והנער עיכבו וחקרו תחת אזהרה, ציידו במספר טלפון, ושילחו לבתיהם. באמצעות מספר הטלפון אמורים היו האבות לברר עם חוקר יחידת פיצו"ח, שבנתבעת 1, את גורל העדרים. לא באמצעות הרועים, ולא בדרך אחרת, לא מסר החוקר לבעלי העדרים מידע כלשהו בדבר הזכויות המשפטיות המוקנות להם עובר להשמדת צאנם. כבר באותו יום ניסו התובעים ליצור קשר טלפוני עם החוקר ולא הצליחו.

למחרת, ביום 4.11.02 נשחטו העיזים. בחופזה שחטו ועד לאחרון שבהם. ובאותו יום לאחר השחיטה, הזדרזו הנתבעים להתייצב בבית המשפט ולבקש צו שיפוטי לחילוט כספי מכר בשר הטבוחים. בית המשפט "דן" בבקשה במעמד הנתבעים – המבקשים בלבד. בבקשה הוצגו שני העדרים כעדר אחד והנערים הרועים נרשמו כמשיבים לבקשה. זהות אבותיהם, בעלי העדרים, שהייתה ידועה לנתבעים, לא צוינה כלל, ונוסח הבקשה יוצר מצג עובדתי ומשפטי שאינו אמת.

בידיים לא נקיות באו הנתבעים לבית המשפט. וזה, בהליך תמוה, נענה לבקשה: "כמבוקש".

ביום 5.11.02 כבר עסקו הנתבעים במכירת בשר הטבוחים, וביום 6.11.2002 מכרו את האחרון שבהם. אולם רק ביום 5.11.02, זימן החוקר את בעלי העדרים לחקירה תחת אזהרה. התובעים נחקרו בדבר בריאות הצאן. הם מסרו כי חוסנו בידי הרשות הפלסטינית וסומנו כמחוסנות, ע"י קרע באוזן, כמקובל ברשות. בקשתם להציג תעודות חיסון נדחתה. וגם אז עוד אמר להם החוקר, כי וטרינר אמור לבדוק את העיזים ואם ימצא שאינם חולים יוחזרו להם. ולא אמר להם, כי כבר נשחטו וצו לחילוט כספי מכר הבשר כבר ניתן. וגם אז, חרף חובה מפורשת בפקודה, לא אמר להם החוקר דבר, באשר לזכויותיהם המשפטיות: להתייצב בבית המשפט ולהתנגד לתפיסה ולבקשה לחלט את הכספים, עובר להשמדת עדריהם.

במסמכים שונים, המתעדים את השתלשלות האירועים, הפנו הנתבעים להוראות הפקודה. אך עשו זאת באופן מקוטע. מסעיפים ו/או מהוראות ספציפיות המחייבים אותם לפעול בדרך

מסוימת, ממנה חרגה התנהלותם במפגיע, התעלמו. וגם בפנייתם לבית המשפט נטלו חירות לעצמם. כך, בבקשה לצו שיפוטי לחילוט כספי מכר הבשר, לא הזכירו הנתבעים, שפקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה-1985 (להלן: **הפקודה**) – מכוחה התיימרו לפעול, מקנה להם סמכות שבשיקול דעת לגרש את העדרים למקום ממנו הגיעו. ולא גילו לבית המשפט את דבר קיומם של נהלים והנחיות - שקבע ד"ר חיימוביץ מכוח הפקודה - המורים את הפקחים לנהוג כך, בנסיבות דנן. כך גם התעלמו מאותן הוראות המכפיפות את סמכותם לפיקוח מהותי של בית המשפט. ולא בחלו בדרך זו גם בהפנותם את בית המשפט, באופן מעוות, לסמכות המהותית והדיונית, המוקנית לו בפקודה, בכל הנוגע לתפיסה ולהעברה של בעלי חיים לתוך ישראל.

וידגש: בנסיבות תביעה זו, מחייבות ההוראות בפקודה את הנתבעים, במפורש, להודיע לבית המשפט על **עיכוב צאן בישראל**, מוקדם ככל האפשר. ומקנה לתובעים, במפורש, זכות להופיע בפני שופט ולהתנגד לחילוט בעלי החיים, בעודם בחיים. זאת לשם **כיסוי הוצאות** החזקתם בלבד **ועובר לשחיטה**. ובית המשפט מנוע, במפורש, מלתת צו לחילוט בעלי חיים, אם ידועים הבעלים, ולא ניתנה להם ההזדמנות להופיע בפניו. בתביעה זו ידועים היו הבעלים לנתבעים. הם, בכוונת מכוון, מנעו מן התובעים לממש את זכותם להופיע בפני בית המשפט ולטעון טענותיהם בטרם שחטו את הצאן. ובפני בית המשפט הציגו מצג, עובדתי ומשפטי, מטעה.

וייאמר: בית המשפט לא הכביד על הנתבעים, ולכאורה, לא היו התובעים לנגד עיניו כלל.

ולאחר כל זאת, ולמרות שדיברו בבית המשפט בעדר אחד, שלחו הנתבעים לכל אחד מן התובעים הודעות קנס - 48,000 ₪ השיתו על כל אחד מהם. קנס זה בוטל ע"י ועדת קנסות בנתבעת 1, בהתערבות ב"כ התובעים, כשנתיים לאחר השמדת העדרים.

5. בהמשך, נראה בפרוטרוט, באמצעות המסמכים שהכינו הנתבעים במו ידיהם, את הכשלים בהתנהלותם. רישומיהם מראים בבירור כיצד בחרו להתנהל, כיצד אי-תקינות רדפה אי-תקינות. ונראה, כיצד רצף המעשים והמחדלים עולה כדי כשל רב-מערכתי חריף, בהיותו נגוע בהפרות בוטות של החוק וכללי המשפט המינהלי, אותם רמסו הנתבעים ברגל גסה. וביודעין.

הצדדים

6. תובע 1 (להלן גם: בעל העדר, או ח'ליפה), הוא פלסטיני תושב הכפר בודרוס, נפת רמאללה, יליד שנת 1958, נשוי ואב לילדים, ועד ליום 3.11.02, בעלים של עדר עיזים, שנתפס באותו יום ונשחט למחרת בידי עובדי הנתבעת 1. מן העדר ומעבודות בניין מזדמנות פרנס את משפחתו. השמדת העדר גדעה לחלוטין מקור קיום זה.

7. תובע 2 (להלן גם: בעל העדר, או דאר עווד), הוא פלסטיני תושב הכפר בודרוס, נפת רמאללה, יליד 1960, נשוי ואב לילדים, ועד ליום 3.11.02, בעלים של עדר עיזים, שנתפס באותו יום ונשחט למחרת בידי עובדי הנתבעת 1. תובע 2 פרנס את משפחתו בעיקר מן העדר, ובמקצת

מחלקת אדמה שבבעלותו. השמדת העדר גדעה לחלוטין את מקור הקיום העיקרי של המשפחה ומאז נאלץ תובע 2 להיזקק לאחד מבניו בפרנסת המשפחה.

8. נתבעת 1 – המדינה הינה והייתה בכל הזמנים הרלוונטיים לתביעה זו המסגרת השלטונית המינהלית, בה פועלים יחידות פיצו"ח אזוריות, הלשכות הווטרינאריות והשירותים הווטרינאריים של מדינת ישראל, והייתה המעסיקה ו/או האחראית ו/או המפעילה ו/או הממונה על פעולותיהם ו/או מחדליהם של הנתבעים 2-4.

פקחי יחידות פיצו"ח מוסמכים, בין היתר, לבצע פעולות פיקוח על תנועת מוצרים חקלאיים באזורי קו התפר, שבין הרשות הפלסטינית לשטחי מדינת ישראל, ולבצע פעולות עיכוב וחקירה מכוח דברי חקיקה מסוימים.

הלשכות והשירותים הווטרינאריים מוסמכים, בין היתר, לפעול בתחום אחריותם על הטיפול בבעלי חיים, על תפיסתם ועל השמדתם מכוח הפקודה והתקנות שהותקנו מכוחה.

9. נתבע 2, ____ ממון (להלן גם: ממון, או המפקח ממון), היה, בזמנים הרלבנטיים לתביעה זו, מפקח ביחידת פיצו"ח מרכז במשרד החקלאות.

10. נתבע 3, ____ חבר (להלן גם: חבר או החוקר חבר), היה, בזמנים הרלבנטיים לתביעה זו, חוקר ביחידת פיצו"ח מרכז במשרד החקלאות.

11. נתבע 4, ד"ר ____ חיימוביץ (להלן גם: ד"ר חיימוביץ), היה, בזמנים הרלבנטיים לתביעה זו, מנהל השירותים הווטרינאריים בשדה במשרד החקלאות.

הכפר בודרוס ומיקום העדרים – עניינים של גיאוגרפיה ומשפט

12. הכפר בודרוס הוא כפר פלסטיני השוכן מערבית לרמאללה. "... אדמותיו נושקות לקו הגבול של אזור יהודה ושומרון, כדי כמה עשרות מטרים ממנו."¹

סיווגי "שטחים", הנוהגים במדינת ישראל, נקבעו באדמות ההיסטוריות של הכפר. כל שטח סוגו, ייעודו וגבולותיו: בשנת 1949, במסגרת הסכמי שביתת הנשק בין ממלכת ירדן למדינת ישראל, תוחם "שטח מפורז", שקרע כ-80% מאדמות הכפר. שארית הכפר נותרה בציוד המזרחי של קו הגבול - "הקו הירוק". בכך, בהתאם למשפט הבינלאומי, שונה מצבו המשפטי של השטח, שנתפס, למעמד של אדמה ללא ריבון – "שטח הפקר". גבולותיו סומנו, כמו כל גבולות המדינה אז, באמצעות הקו הירוק שעבר ממערב לכפר. עד ל-1967 לאיש, למעט לאנשי הצלב האדום, לא הותרה הכניסה לשטח ההפקר ולא חל בו חוק של מדינה כלשהי.

לאחר 1967, אותן אדמות הכפר, שהיו ב-1949 לשטחי הפקר, לא הושבו לבעליהן.

¹ בג"צ 4825/04 מחמד חאלד עליאן ואח' נ' ראש הממשלה ואח' תק'-על 2006(1), 3736, 3 פסקה ראשונה לפסק דינו של הנשיא ברק.

מדינת ישראל אף הוסיפה והפקיעה כ-250 דונם נוספים מאדמות בודרוס, מחלקו הדרומי מערבי, והפעם לטובת יער שנטעה הקק"ל.

לשם המחשה מצורפים שני קטעי מפות. האחת - "מפת טיולים וסימון שבילים" בהוצאת החברה להגנת הטבע (להלן: מפת הגנת הטבע). במפה זו ניתן לראות את מיקום הכפר בודרוס ושטחים מסוגים שונים, הנושקים לאדמותיו.

מקטע רלבנטי ממפת הגנת הטבע מצורפת כנספח ב.

בעיון במפה, ניתן לראות שטח אש ענק, החוצץ באזור זה בין מדינת ישראל ושטחי הרשות הפלסטינית וצבעו ורוד. בתוך שטח האש מסומנת במפה, באזור זה, שמורת הטבע "שמורת הדום שומרון". השמורה מסומנת באמצעות קו גבול בלבד בצבע ירוק (אין להתבלבל בין "הקו הירוק", כגבול מדיני של 1949, שאינו מסומן במפה זו, לבין סימון גבולות שמורת הטבע). ניתן להבחין, שבסמוך לכפר בודרוס, חורג שטח השמורה משטח האש מזרחה. זהו השטח הצבוע לבן, המוקף ממזרח בקו הירוק, המסמן את גבולות השמורה. ובדרום מערב משתרע יער הקק"ל הנזכר. אף חלקו מצוי בתוך שטח האש וגם גבולותיו מסומנים באותו צבע ירוק, כמו השמורה. בסמוך לכפר בודרוס, במרחבי שטח האש, מצוי המחנה הצבאי "אדם", אשר מיקומו וגבולותיו לא סומנו. שטח האש ושטחי והשמורה והיער המצויים בו מקיפים את הכפר בודרוס מצפון, ממערב ומדרום. במפה זו לא סומן הגבול המדיני – "הקו הירוק" ולא השטח המפורז.

נדרש, על כן, עיון במפה נוספת, כדי לראות את התפרסות השטח המפורז באזור הכפר בודרוס. במפה זו השטח המפורז צבוע בוורוד בתוספת הכיתוב: NO MAN'S LAND. אל הכפר בודרוס אנו מפנים באמצעות הקפתו בעיגול.

מקטע מן המפה מצורף כנספח ג.

13. לעומת המפות, בכפר בודרוס עצמו, הגבולות הם גבולות שבזיכרון. אל השטחים מתייחסים התושבים כאל "האדמות עד 1948" ו"האדמות עד 1967", ו"האדמות שאחרי 1967". ולעת הזו, שהחלה לאחר האירועים נשוא תביעה זו – ידברו גם על "האדמה עד לשער" ו"אחרי השער" (זה השער שהוקם באזור האירוע, בזמן כלשהו אחריו, בקשר לגדר ההפרדה). אולם, על פני השטח, בקרית האירוע נשוא תביעה זו, לא סומן דבר מן המסומן במפות. והכול במרחק זעום מבתי משפחות התובעים, הממוקמים בשכונת זה לזה בקצה הכפר למערב, באזור של אדמות חקלאיות מעובדות (לרבות חלקת דאר עווד), ושדות בר.

ולמותר לציין, שאין דרכם של רועים ועיזים להיזקק למפות בצאתם למרעה. ובאשר לתובעים דגן ולבניהם הצעירים, המיומנות של קריאת מפה מהם והלאה.

14. ובאשר למצב המשפטי החל בנדון: ייאמר כבר כאן, כי "אין חולקין שעל השטח שהיה מפורז קודם מלחמת ששת הימים, לא הוחל החוק הישראלי."² (ההדגשה הוספה).

15. ועוד חשוב להדגיש, כי על כל סוג של שטח, חלים דברי חקיקה מסוימים מכוח המשפט הישראלי. מכוחם של אלה, כמו בנדון, מוטלים, בין היתר, גם איסורים וסנקציות בגין כניסה אסורה אליו. על אכיפת האיסורים מופקדים, על פי העניין, גופי רשות שונים: צה"ל, מג"ב, קק"ל, רשות הטבע והגנים, וכאשר מדובר בבעלי חיים, גם השירותים הווטרינרים ויחידת פיצו"ח הפועלים במשרד החקלאות. הפקודה, והוראות חוק נוספות, החלות בעניין, מסמיכות את הפועלים בנתבעת 1, ואת הגורמים המסייעים להם, לעשות בשיקול דעת ובסבירות ובתום לב ובהגינות, אך ורק בגדרי הסמכות, המסוימת, אשר הוקנתה לאותו גורם, איש בתחומו. ואין לערוב.

הפקודה, הנתבעים ובית המשפט – מתווה נורמטיבי להפעלת סמכויות

16. עניינה של התביעה, כאמור, בהפעלת סמכויות מכוח פקודת מחלות בעלי חיים. הצגת ההוראות העיקריות הנוגעות לענייננו, כבר בשלב זה, תסייע למקד את המבט בכשלים, להם טוענים התובעים בפרק העובדתי, ותקל על הבנת הדרך בה השתמשו הנתבעים בהוראות הפקודה, באופן מניפולטיבי, למטרות זרות.

17. בפתח הדברים, טוענים התובעים טיעון עקרוני: במקום בו המדינה לא סימנה את קו הגבול המדיני ו/או את גבולות שטח האש, היא מנועה מלטעון, שהימצאות עדרים באותם מקומות, מהווה חדירה לשטח בהפרת הפקודה (או בהפרת כל דבר חקיקה אחר). הפקודה אינה מקנה סמכות למדינה לייחס לתובעים ידיעה קונסטרוקטיבית, היכן בדיוק מתחיל שטח פלוני.

18. ולסמכויות עצמן:

סעיפים 26 ו-27 לפקודה קובעים סמכויות בנוגע לבעלי-חיים שישנו חשד שבוצעה בהם עבירה על הפקודה (ובענייננו העבירה הרלוונטית היא הכנסתם שלא כדין לישראל).

סעיף 26(א) רישא קובע שתי סמכויות: הסמכות הראשונה הניתנת לרשויות היא הסמכות "לתפוס ולבדוק" את בעלי-החיים. סמכות זו נובעת באופן טבעי ממטרת הפקודה, למנוע הפצת מחלות.

הסמכות השנייה הניתנת לרשויות היא "לצוות על החזרתם לאזור או למקום שהוא חושד כי ממנו הועברו שלא כדין". (לפי סעיף 15(ב) רשאיות הרשויות לעשות בעצמן את מה שהן מוסמכות לצוות עליו, דהיינו להחזיר את בעלי-החיים לאותו מקום בעצמן). כפי שראינו בציטוטים מפי מנהל השירותים הווטרינריים בשדה, סמכות זו אף היא נובעת באופן טבעי מהתכלית של מניעת מחלות, והיא נועדה לאכוף בפועל את ההגבלות על העברת בעלי-חיים

² תפ (בי"ש) 1193/04 מדינת ישראל נ' איתן קרמר (פורסם בנבו), עמ' 22-23 לפסק הדין פסקה 8 ד (להלן: עניין קרמר).

ממקום למקום. לפי הנחיות השירותים הווטרינריים, כאשר חדרו בעלי-החיים מרחק קטן מעבר לגבולות המדינה, עדיף השימוש בסמכות ההחזרה על הובלת בעלי-החיים לעומק המדינה.

עד כאן אין הסמכויות מותנות בפנייה לבית-המשפט.

בהמשך קובע סעיף קטן א' סמכות שלישית, היא הסמכות **"להעבירם לכל מקום ולעכבם בו בכפוף לצו מאת שופט בית משפט שלום"**. הדעת נותנת, כי סמכות זו רלוונטית במקום שבו לא ניתן להבטיח את מטרות הפקודה במקום באמצעות הסמכויות הקודמות.

והסיפא מטעימה את החובה המוטלת בנסיבות אלה על אנשי הרשות: **"על תפיסה ועיכוב שנעשו כאמור יודיע העושה אותם, בהקדם האפשרי, לשופט של בית משפט השלום שבמחוז שבו נעשתה התפיסה"**. הגיון הדברים ברור: כאשר הרשויות נוטלות חזקה בבעלי-החיים, צריך הדבר כבר להיעשות תחת פיקוח שיפוטי, כעניין שבחובה.

סעיף 26(א) יוצר אפוא הסדר, המחייב הפעלת פיקוח שיפוטי מהותי, על מעשי הגורמים המוסמכים לפעול בשטח, כבר בשלב **התפיסה** ובתכוף לה. וזאת כאשר מבקשים אותם הגורמים **להעביר צאן ולעכבו**.

סעיף 26(ב) לפקודה דן בהוצאות שעשויות להיגרם למדינה בגין הפעלת הסמכות **שבסעיף 26(א)** סיפא. **הפקודה מקנה לאותו שופט שהורה על תפיסת בעלי-החיים ועיכובם, סמכות שבשיקול דעת להורות שהבעלים של בעלי-החיים יישא בעלויות ההעברה של בעלי-החיים, החזקתם וכלכלתם**. בשלב שני, רשאי בית-המשפט לקבוע שאם ההוצאות לא ישולמו בתוך מועד שייקבע בצו, בעל-החיים יחולט.

הפקודה אינה קובעת כי צו לפי **סעיף 26** יכול להיעשות על-פי צד אחד, ומכאן שחלים סדרי דין רגילים, דהיינו על המדינה להמציא את הבקשה לבעלים של בעלי-החיים, ויש לזמנם לדין ולהעניק להם את יומם בבית-המשפט ואת זכות הטיעון, שהיא מיסודות הצדק הטבעי.

הוראת החילוט **בסעיף 26(ב)** מיועדת להבטיח את כיסוי הוצאות המדינה בגין הטיפול בבעל-חיים שנעברה בו עבירה על הפקודה. **סעיף 27** קובע סמכות נוספת לעניין חילוט. **סמכות החילוט לפי סעיף 27 מוקנית לשיקול דעתו של בית-המשפט והיא מותנית בארבעה תנאי סף מצטברים:**

א. **"הודע לשופט של בית משפט השלום כי בעל חיים או חפץ נתפסו ועוכבו לפי הוראות סעיף 26 – דהיינו תנאי מקדים הוא הפעלה כדין של הסמכות לפי סעיף 26;**

ב. **"האדם שלו מייחסים את ביצוע העבירה אינו ידוע או שאינו ניתן לאיתור"** – כלומר אם העברין ידוע וניתן לאיתור, אין סמכות החילוט לפי **סעיף 27** קמה כלל ועיקר, ויש לנהוג לפי הפרוצדורות הרגילות (הליכים פליליים, קנס אזרחי וכדומה);

ג. "אם היה סבור שיש יסוד להניח שנעברה עבירה כאמור" – כלומר נחוצות ראיות המעידות ברמה של יסוד סביר להניח שנעברה עבירה;

ד. "לא יינתן צו כאמור אלא אם כן ניתנה לבעל, אם שמו ומקום הימצאו ידועים, הזדמנות להופיע בפני השופט וליתן טעם מדוע לא יינתן צו כאמור." כלומר, גם **במצב בו העברייין לא ידוע, אך ניתן לאתר את הבעלים של בעל-החיים, יש לאפשר לאחרון את זכות הטיעון ואת יומו בבית-המשפט, כדי שיוכל להגן על זכויותיו הקנייניות.**

סעיף 27 מקנה אפוא לבעלי עדרים שנתפסו, בנסיבות בהן חל **סעיף 26**, זכות מהותית ומפורשת להישמע בבית המשפט, ומטילה מולה (במובן ההופלדיאני) חובות עשה על אנשי הרשות – לעשות לזימון בעלי הצאן לבית המשפט. דהיינו לעשות בשקידה ראויה, שזכותם המהותית של בעלי הצאן לא תסוכל. ועל כל אלה, מנחה ההוראה את בית המשפט, בדבר הפעלת סמכותו לצוות על חילוט הצאן, בכפוף לתנאים המצטברים דלעיל. הפקודה מנחה, אפוא, שופט בית משפט שלום, במפורש, להפעיל פיקוח שיפוטי מהותי ולא פורמאלי גרידא.

סמכות רלוונטית נוספת מצויה ב**סעיף 7** לפקודה. סמכות זו היא **הסמכות להורות על המתת בעל-חיים** (או, בשילוב עם סעיף 15(א) – להמית בעל-חיים). בעוד שתנאי הסף להפעלת הסמכויות הקודמות בהן דנו הוא עבירה על הוראות הפקודה, תנאי הסף להפעלת סמכות ההמתה הוא כשבעל-החיים "**נגוע במחלה... היה במגע עם בעל חיים כאמור או כשהיה חשוף בדרך אחרת להידבקות במחלה או לזיהום ממנה או כשהרופא חושד כי הוא נגוע במחלה**".

ניתן, אם כן, להמית בעל-חיים נגוע גם אם לא נעברה בו עבירה. מנגד, לא מוקנית סמכות להמית בעל-חיים מהטעם שנעברה בו עבירה, אם אינו נגוע במחלה או חשוד ככזה.

סמכות ההמתה היא סמכות שבשיקול דעתו של רופא וטרינר ממשלתי. עקרונות כלליים של תקינות מינהלית ילמדונו כי הדיבור "כשהרופא חושד כי הוא נגוע במחלה" עניינו בחשד מבוסס, ולא בחשד בעלמא, ולא במדיניות גורפת כלפי צאן הגדל במקום זה או אחר. אם נשלב בין סמכות הבדיקה (אליה כבר התייחסנו) לבין סמכות ההמתה, נמצא כי תנאי מוקדם להפעלת סמכות ההמתה היא שהופעלה קודם סמכות הבדיקה, והבדיקה העלתה ממצאים המבססים חשד ממשי שבעל-החיים נגוע במחלה.

מבלי לפרט, יצוין עוד, כי בפקודה ובתקנות מכוחה נקבעו הוראות שונות בדבר ביצוע בדיקות לצאן חשוד כחולה, וכן הוראות שונות בדבר נקיטה באמצעי זהירות מגוונים בכל שלבי המגע עם צאן חשוד כנגוע, ולרבות במהלך שחיטתו בבית מטבחיים בישראל.

עוד נזכיר בהקשר זה את **פרק ג'** לפקודה, המסדיר את מתן הפיצויים בגין המתת בעל-חיים. מהוראות פרק זה עולה, שנדרשת בדיקה נוספת, לאחר המתת בעל-החיים, וכאשר מתברר כי החשד שבעל-החיים היה נגוע הופרך, הפיצוי לבעלים גדול יותר.

את מארג הסמכויות הללו יש לקרוא במאוחד – והכול בכפוף לכך שהשימוש בסמכויות צריך להיעשות בתום לב, באחריות ולתכלית של מניעת הפצת מחלות בעלי-חיים.

עוד נראה, שבענייננו לא הפעילו הנתבעים את הסמכות להחזיר את בעלי-החיים למקורם, אף ששיקול דעת נכון חייב זאת. הם לא הפעילו את הסמכות לבדוק את בעלי-החיים, אף שזהו הצעד האלמנטארי המתבקש. הם תפסו את בעלי-החיים, עיכבו אותם והעבירו אותם למקום אחר, ללא הדיווח לבית-משפט, שצריך להיעשות בהקדם האפשרי. הם לא ביקשו צו מבית המשפט כנדרש, ופעלו על דעת עצמם ללא צו. הם הביאו לשחיטה של העיזים, באופן שההעברה נעשתה כבר לבלתי הפיכה, והסמכות שבשיקול הדעת הנתונה לבית-המשפט רוקנה מכל תוכן. לאחר שבעצמם "משכו את השטיח" מתחת לסמכות בית-המשפט, פנו לבית-המשפט בבקשה לחלט את בשר הצאן הטבוח. והלוא הסמכות לתת צו היא רק סמכות נלווית לסמכות שהם עצמם מנעו מבית המשפט: הסמכות להוציא צו תפיסה והעברה והסמכות להטיל את הוצאות המדינה על הבעלים. ואם לא די בכך, הרי שהם ביקשו לכסות בכספי החילוט גם הוצאות שחיטה, שאינן כלולות בהוצאות המוכרות לפי סעיף 26(ב) לפקודה. ובאשר לסמכות ההמתה שבסעיף 7 לפקודה: דומה שסמכות זו אינה חלה במקום בו נקבע הסדר מיוחד המחייב פיקוח של בית-משפט, ומכל מקום, המתת בעלי-החיים נעשתה בחופזה ומבלי שהיה איזשהו חשד ממשי כי הם נגועים במחלה.

סיכומו של דבר: ההוראות בסעיפים 26 ו-27, קובעות רצף כרונולוגי של פעולות שמצווים אנשי הרשות לבצע, את סדר הזמנים לעשייתם ואת גדרי הסמכות הנלווים לכל פעולה ופעולה. זאת כבר מן השלב בו התגלה צאן משטחי הרשות בתחום ישראל, תוך הפרת הפקודה, ועם ההחלטה שלא לגרשו חזרה. וזאת לתכלית אחת בלבד: כדי להגן על בריאות הציבור בישראל. באופן מפורש מחייבת החלטת הגורמים, לא לגרש צאן למקום ממנו הגיעו לישראל, פנייה לבית המשפט והפעלת פיקוח שיפוטי מהותי.

הוראות אלה, קובעות, אם כך, "הסדר סגור": הגורמים המנויים בפקודה, המבקשים להעביר צאן לתוך ישראל, יורשו לעשות זאת בכפוף לצו שיפוטי, בלבד. משמע: אף אדם – בעלים של צאן או אנשי רשות, המפקחים על תנועת בעלי חיים - אינו רשאי להכניס לישראל בעלי חיים ללא היתר מטעם רשות מוסמכת. וכלפי הפקח והווטרנר הממשלתי, בית המשפט הוא הרשות המוסמכת. ואף השופט, המוסמך לצוות על הפעלת סנקציות כנגד בעלים של צאן, כפוף להסדר מחייב, הנוגס בסמכויותיו, היה ובעלי הצאן ידוע ולא ניתן לו יומו בבית המשפט. ההסדר הקבוע בפקודה אוסר אפוא על רשויות המדינה, ולרבות על הרשות השופטת, ליטול בעלי חיים מידי בעליו, אם זהותו ידועה לאנשי הרשות המבקשים לעשות כך, והם לא נתנו לאותו אדם לממש את זכויותיו המשפטיות בבית המשפט.

אולם לא את הצווים המנויים בפקודה ביקשו הנתבעים מבית המשפט. ד"ר חיימוביץ הורה את הפקחים לקבל צו לחילוט הכספים שהתקבלו ממכר הבשר של העדרים הטבוחים. וזאת לאחר שכבר נשחטו. וכך עשו. לבית המשפט נודע, אפוא, לראשונה, על הכנסת העדרים לישראל, רק לאחר שלא הותירו מהם הנתבעים, שריד ופליט.

19. ועתה נראה, באמצעות העובדות שרשמו הנתבעים במסמכיהם, כיצד פעלו הנתבעים וכיצד הפכו את היוצרות. כיצד נטלו חירות לעצמם להיתלות בפקודה, מכוחה התיימרו לפעול, ולמעשה, לפעול לשם הגשמת מטרות זרות ובניגוד לתכליתה. כיצד נטלו את חיי העיזים, לחינם ממש, ובשרירות לב השמידו מקורות קיום של שתי משפחות. כיצד התנהלו כלפי התובעים, את זכויותיהם רמסו, וכלפי בית המשפט, את סמכויותיו רוקנו מתוכן. בכל אלה מנעו מן התובעים נגישות לצדק, וגרמו לשלילת זכותם להליך הוגן וגרמו למתן החלטה נפסדת של בית המשפט.

השתלשלות האירועים

20. בשעות הבוקר המוקדמות של יום 3.11.02 יצאו נער וילד לרעות את עדרי העיזים של אבותיהם. _____, בן התשע עשרה, עם העדר של אביו ח'ליפה - 24 ראשים, 23 עיזים ותיש אחד – הגיע לחלקת האדמה של משפחת דאר עווד. שם פגש את שכנו, _____, קטין, שטרם מלאו לו חמש עשרה שנים. בהיות הימים ימי מסיק הזיתים, נשלח הילד לרעות את עדר אביו דאר עווד - 35 ראשים, 32 עיזים ו-3 תיישים. כאן, באזור הגובל בקצה אדמות הכפר למערב, רעו השניים את שני העדרים של אבותיהם.

21. היכן היו העדרים בעת שתפסו אותם הנתבעים? למיטב ידיעתם של התובעים ושל הרועים, העדרים היו בתחומי הגדה המערבית. התייעוד שערכו אנשי הפיצו"ח, להוכחת טענתם - הם, שהעדרים חצו את הגבול, אינו מלמד על כך. לא בכדי בוטל (כפי שנראה להלן) הקנס שהוטל על התובעים בגין האירוע. ואם לא היו העדרים בתחום הגדה המערבית, הרי שהיו בשטח ההפקר, שאינו חלק ממדינת ישראל ושהחוק הישראלי אינו חל בו.

כטענה משפטית יטענו התובעים, לחלופין, כי גם לו היה העדר בתחום ישראל, הוא לא היווה שום סכנה להפצת מחלות בעלי-חיים. לפי הנחיות השירותים הווטרינריים, כאמור, עדר שחדר אך מעט לתחום ישראל, יש להבריחו חזרה לתחום השטחים, שכן הסיכון שבהובלתו לעומק השטח בישראל (לצורך העמסה, הסגר או שחיטה) גדול מהסיכון שבעצם החדירה בתחום התפר (וראו: המצוטט לעיל בעניין ג'אברין).

22. כעבור זמן קצר, בעוד העיזים הולכות אחר מזונן, לפתע הגיחו לעברם כלי רכב ישראליים. הופעתם גרמה בהלה. הרועים נבהלו וברחו והעיזים נפוצו לכל רוח. הבאים רדפו אחר העיזים קיבצו והוליכו אותן מערבה לתוך השטח שבשליטת ישראל. את _____ ו _____ תפסו, האשימו שרעו בשטח אש אסור בכניסה, הוסיפו והפחידו והסיעו אזוקי ידיים למקום לא מוכר בישראל. כעבור זמן הגיעו גם העדרים, אותם הובילו התופסים רגלית לתוך שטח ישראל. במקום זה ראו _____ ו _____ את העיזים לאחרונה. לאחר מכן, כשהעיזים נותרות בידי התופסים, נלקחו השניים לחקירה במשטרת מודיעין. בסיומה שולחו לבתיים, מצוידים במספר טלפון _____. באמצעות הטלפון אמורים היו אבותיהם לברר גורל העדרים אצל נתבע 3. הנערים לא ידעו לספר מה קרה עם העדרים. מלבד מספר הטלפון, לא התבקשו ע"י נתבעים 2, או 3, למסור מידע כלשהו לאבותיהם, בדבר זכויותיהם המשפטיות, אגב תפיסת צאנם.

23. באותו יום, 3.11.02, נחקרו הרועים, ____ ו ____ (מגיליונות עדות תחת אזהרה, שיידונו להלן, נלמד, שהמפקח ממך רשם דברים המיוחסים ל ____ ול ____ והחוקר חבר דברים המיוחסים ל ____ בלבד). ויודגש כבר כאן: הדברים שרשם ממך, מפיהם כביכול, נרשמו בשפה העברית ולא תורגמו להם לערבית. ולכן, הגם שחתמו על גיליונות העדות, לא היה להם מושג מה רשם ועל מה חתמו. ועל כן, ____ ו ____ מכחישים אותם רישומים בכל המסמכים מהם משתמעת, כביכול, ידיעה היכן מתחיל שטח אש, או שטח ישראל, כניסה מכוונת, או ביודעין, לשטחים אלה, רעיית צאן קודמת בשטחים אלה, או התראה קודמת, שקיבלו בגין רעיית צאן בשטחים אלה, וכל הנובע מכך. לעומת זאת, מצביעים התובעים על הסתירות והפירוט המתגלות ברישומים אלה.

24. ביום בו נתפסו העדרים, ניסו התובעים ולא הצליחו ליצור קשר עם החוקר ____ חבר באמצעות מספר הטלפון הנ"ל. רק כעבור יום או יומיים, עלה בידי תובע 2 לדבר עמו בטלפון והלה זימן את התובעים למחסום בית סירא לחקירה תחת אזהרה. זו התקיימה רק ביום השלישי לאחר תפיסת העדרים, בתאריך 5.11.02. במהלך החקירה עמדו התובעים על כך, שעדריהם חוסנו בידי הרשות הפלסטינית, וסומנו בסימני אוזן, כנהוג ברשות, וביקשו שהעדרים יוחזרו להם לאלתר. אולם, החוקר חבר אמר, שרק לאחר שוטר יבדוק את העיזים הן יוחזרו להם. יצוין, שבמועד החקירה לא היו בידי התובעים תעודות חיסון ובקשתם להציג אותן מאוחר יותר סורבה.

25. ויודגש: החוקר חבר לא אמר לתובעים דבר באשר לזכויותיהם המשפטיות: לא באמצעות בניהם הרועים, ולא בשיחת הטלפון בעת שזימן לחקירה ולא במהלכה. ולרבות בדבר זכות הטיעון המוקנית להם בדין, עובר להפעלת סנקציות משפטיות, שאין מהן חזרה, נגדם ונגד העיזים. ומדגישים התובעים, כי במהלך החקירה אמר להם חבר במפורש, שהעיזים יוחזרו לידיהם לאחר בדיקת הווטרינר.

26. משחזרו לביתם ומשגברה חרדתם לגורל העיזים, שבו התובעים וטלפנו באותו יום לחוקר חבר והתחננו, שישב להם את העיזים. ורק אז, מסר להם, שבבדיקה נמצאו העיזים חולות ולכן, בהוראת הווטרינר, כבר נשחטו.

האירועים כפי שרשמו הנתבעים במסמכים שהכינו

27. כאמור, בגין תפיסת העדרים רשמו הנתבעים 2-4 מסמכים שונים. לשני התובעים פתחו תיקי חקירה המכילים מסמכים אלה, וכן, מסמכים נוספים שהכינו אחרים, שאינם הנתבעים.

28. היות שלא כל המסמכים מתיק החקירה נמסרו עד כה לב"כ התובעים, שומרים התובעים על זכותם לשנות בכתב התביעה ככל שיידרש, היה ומידע משמעותי יגיע לידיעתם בשלב ההליכים המקדמיים.

29. להלן יפורטו, באופן כרונולוגי, העובדות שרשמו הנתבעים במו ידיהם, במסמכים שהכינו, ונמצאים בידי התובעים. כבר כאן טוענים התובעים, כי מסמכים אלה מהווים עדות בעל דין לכל דבר ועניין והנתבעים מושתקים על-פי דין מלטעון כנגדם.

30. לגבי התאריך 3.11.02

א. העדרים נתפסו על פי החלטה של ד"ר חיימוביץ, בהתאם לסמכות התפיסה **בסעיף 26(א)** לפקודה. כך עולה ממכתבו לפקחים, שיידון בהמשך (**נספח יא** להלן) ומן האמור במכתב של עו"ד אביאני, לב"כ התובעים, מיום 11.12.02.

המכתב של עו"ד אביאני מיום 11.12.02 מצורף **כנספח ד**.

ב. **נתבע 2, המפקח ממן**, מיחידת פיצו"ח בנתבעת 1, צפה, רדף ותפס את העדרים ואת הרועים, ופעל להעברתם לבית המטבחים "מרבק" בישראל. הוא הכין 7 דו"חות בהם תיעד את השתלשלות העניינים ביום התפיסה. הדו"חות מצ"ב ומסומנים כדלקמן:

דו"ח "אירוע בתחום הפיקוח הוטרינארי" מצורף **כנספח ה** ;
 דו"ח "עכוב" מצורף **כנספח ה1** ;
 דו"ח "הכנסת בעלי חיים לבית מטבחים" (תפיסות 11803 ו-11804) מצורף **כנספח ה2** ;
 דו"ח "תפיסה" 11803 (ח'ליפה) מצורף **כנספח ה3** ;
 דו"ח "תפיסה" 11804 (דאר עווד) מצורף **כנספח ה4** ;
 גיליון גביית עדות של הנער הרועה, _____ חליפה מצורף **כנספח ה5** ;
 גיליון גביית עדות של הקטין הרועה, _____ מצורף **כנספח ה6**.

ג. המפקח ממן מוסר ב"דו"ח אירוע בתחום הפיקוח הוטרינארי" (**נספח ה** הנ"ל) את גרסתו לתפיסת העדרים: בסמוך לשעה 6:00 בבוקר, הוא, בסיוע שוטרי מג"ב ואנשי הסיירת הירוקה, **צפו, זיהו, רדפו ותפסו, את העדרים, כשהם חוצים את הקו הירוק**. וכן עיכבו את הרועים. העדר, כפי שרשם, נתפס בשטח אש של מחנה "אדם", **כ-500 מטר מערבית לקו הירוק**, בנחל נבלט, בנקודת ציון 198000/653500, שסימן ע"ג מפה (זו לא נמסרה לתובעים חרף בקשתם לקבלה).

ד. ממן רשם עוד, שאת **העדר הכניסו לתוך אחד המבנים בשטח האש** של המחנה הצבאי "אדם" ושם המתינו למשאית, "שתוביל אותו **להסגר או שחיטה**" במרבק", וכי ההעברה בוצעה. סוג העברה נרשם: "חדירה לשטח ישראל (**כשהעיזים לא מסומנים**) משטחי הסגר (אוטונומיה) בניגוד לפק' מח' בע"ח." (ההדגשות הוספו).

הובלת 56 עיזים, ביום 3.11.02 "ממתקן אדם לקרית מלאכי (מרבק)" מאומתת באמצעות חשבונית של חברת הגרר, שביצעה העברה זו.

חשבונית בגין הובלת העיזים מצורפת **כנספח ו**.

ה. בדוח "הכנסת בע"ח לבית מטבחים" (**נספח ה2** הנ"ל) רשם ממן, שהעדר מתפסות 11803 + 11804, לנתפסים _____ ו _____ (**נספחים ה3 ו-ה4** הנ"ל בהתאמה), נפרק בבית המטבחים בשעה 11:35. "שם מקבל הסחורה" נרשם: "הוטרינר, ד"ר _____ הוכמן".

ו. ויודגש: ע"ג כל הדו"חות שהכין ממך, מספר העיזים, בין הכולל ובין זה המשוך לעדר חליפה, או לעדר דאר עווד, שונה בקשקושים, המקשים על זיהוי המספר המשוך לכל עדר. (ראו גם בעדות ____ שרשם החוקר חבר, **נספח ז** להלן) ובנוסף, מספר ראשי הצאן, הכולל ו/או המיוחס לכל עדר, אינו זהה ונע במסמכים השונים שרשמו ממך וחבר, בין 53 ל-56 ראשים בסה"כ. אולם, מן הרישומים ברור שממך מתייחס לשני עדרים.

עוד יש לציין, שהמפקח ממך רשם בכל המסמכים את התאריך 4.11.02, או 4.12.02 ורק מקצתם תיקן ל-3.11.02, זה, אכן, היום בו תפס את העדרים.

ז. על פי "דו"ח עיכוב" (**נספח ה1** הנ"ל), המתייחס ל ____ ול ____ במשותף, רשם ממך, כי בשעה 6:30, הללו הגיבו על העיכוב ואמרו: "הזהירו אותי בעבר ואמרו לי לא להיכנס עם העדר". (הכתוב מדבר בשניהם כאחד). בשעה 9:30, הועברו הרועים, ____ ו ____ , למשטרה מודיעין לזיהוי ת"ז, והעדר, שנתפס, כאמור, דקות לאחר השעה 6:00 (**נספח ה'** הנ"ל), הועמס על משאית והובל למשחטת "מרבק", ונפרק בשעה 11:35 (**נספח ה2** הנ"ל).

ח. בדו"ח "תפיסה" נפרד לכל אחד מהעדרים (**נספחים ה3 ו-ה4** הנ"ל) נרשמו, כ"בעלי התוצרת" הנערים, הרועים, ____ ו ____ ולא התובעים, שזהותם כבר נמסרה לממך מפי השניים והייתה ידועה לו.

ט. המפקח ממך חקר את ____ ואת ____ ורשם "גליון גביית עדות תחת אזהרה" (**נספחים ה5 ו-ה6** הנ"ל בהתאמה). בשני הגיליונות לא רשם מספר ת"ז ולא שנת לידה שלהם. אולם, בגיליון של ____ , רשם, מפיו כביכול, שהוא בן 16 (בעודו למעשה בן 19 ונושא עמו תעודת זיהוי). ובגיליון של ____ , כלל לא נזכר גילו, שהיה באותו היום בן 14 שנים ו-11 חודשים. וממך סימן, ש ____ נשוי.

י. ואלה הדברים שרשם בגליון העדות של ____ (**נספח ה6** הנ"ל): "... יצאתי מהכפר בודרוס לכיון שטח ישראל לשטח האש של מחנה אדם..."; "ש.ת. כמה פעמים בשבוע אתה רועה עם העדר. היום זו הפעם הראשונה שלי"; "ש.ת. אבא שלי קנה את העיזים אתמול..."; "ש.ת. האם ידוע לך שאסור לרעות בשטחי האש של מחנה אדם? אני לא יודע זו הפעם הראשונה שלי"; "ש.ת. מה קרה כאשר ראיתם אותנו מגיעים אל העדר? אני ראיתי אותכם והחלטתי לברוח ואז העדר רץ לכיוון שטח האש." דברים אלה אינם מתיישבים ואף סותרים את שרשם בדו"ח העיכוב (**נספח ה1** הנ"ל): "הזהירו אותי בעבר ואמרו לי לא להיכנס עם העדר." (ההדגשות הוספו).

האם ____ באמת הגיב, כפי שרשם ממך? האם דברים אלה באמת אמר? מה באמת ידע הילד "בפעם הראשונה שלי"? כי אם כל שרשם ממך הוא אמת, מדוע לא החליט ממך לגרש את העדר לכפר? וכיצד העז ד"ר חיימוביץ, כפי שנראה להלן, להורות על תפיסת 35 עיזים ותיישים ועל שחיטתם, על בסיס דברים אלה מפי ילד? שהרי סיפור כזה חייב כבר את ממך להטיל ספק, לפחות בסבירות הפרטים, שרשם מפי הילד, ולברר דברים לאשורם עם אביו. כבר ממך, כפקח, מוסמך היה ע"פ סעיף 26(א) לפקודה להחליט על החזרת

העדר. וכך גם ד"ר חיימוביץ. אולם הוא, כנראה על סמך הפרטים שמסר לו ממך, הורה לתפוס את העדר ולשחוט אותו, מבלי לשמוע את בעליו של העדר, אביו של הילד.

ונראה בהמשך כיצד פרטים מעין אלה - שאם נאמרו אינם מתיישבים וחייבים להתנוסס כדגל אדום - שנרשמו כך, בזלזול וברישול למועד התפיסה, מבלי לתת את הדעת לתוכנם ולמשמעותם, מוצגים במסמכים הבאים, כעובדות מוצקות ומספיקות, לשם שלילת החיים והקניין. וזאת בין על-פי החלטה מינהלית לתפוס ולהשמיד את העיזים ובין באמצעות צו שיפוטי לחילוט כספים.

ואף זאת. לפי גרסת ממך, בין הזמן בו נצפו העדרים חוצים את הקו הירוק - בשעה 6:00, לזמן בו הוא כבר תיחקר את הרועים - בשעה 6:30, לאחר שהעיזים נפוצו ונתפסו במרחק של לא יותר מ-500 מטר בשטח ישראל, חלפה מחצית השעה בלבד. העדרים לא הספיקו, אפוא, ממש לרעות בשטח. הם נתפסו כשרק עברו. ועל-כן, גם על בסיס נסיבות אלה, ע"פ הנהלים ובהתאם לפקודה, היה על ממך להחזיר את העדרים לכפר בודרוס. וזאת רשאי היה לעשות, אף ללא הוראה של ד"ר חיימוביץ, מכוח הסמכות שמקנה לו הפקודה כפקח.

יא. **נתבע 3, החוקר חבר** - גם הוא רשם עדות של ____ ביום 3.11.02. חבר זיהה את ____ ע"פ תעודת הזיהוי, שהייתה ברשותו, ורשם בגיליון העדות את מספרה ואת שנת הלידה של בעליה. ומ ____ לא גבה עדות.

גיליון עדות של ____, מצורף **כנספח ז**.

התובעים טוענים, כי הימנעות החוקר חבר מגביית עדותו של ____ מראה, שאנשי יחידת פיצו"ח ידעו, ש ____ הוא קטין. כך או כך, מחובת הנתבעים 2-4 הייתה לברר ולדעת ש ____ קטין, בטרם חרצו גורלות והשמידו חיים ומקורות קיום על סמך הפרטים שרשמו. וחמור הדבר שבעתיים, כשניתן היה, בלא כל מאמץ, לשמוע את אביו וחובה הייתה לעשות כך, ולו ע"פ **סעיף 27** לפקודה. הכול, בטרם שחיטה ובטרם פנו הנתבעים לבית המשפט.

31. לגבי התאריך 16.9.02

זה המקום להציג עובדות המתגלות בארבעה מסמכים המצויים בתיק החקירה, מתאריך 16.9.02. אלה הוכנו בידי אחרים, שאינם הנתבעים 2-4, בגין אירועים קודמים לאירוע התפיסה נשוא תביעה זו. שני מסמכים מטעם היחידה לפיקוח בשטחים פתוחים, בגין חדירות של שני עדרים לשטח אש ביום 16.9.02, ולצידן שתי התראות שהוצאו, באותו יום, מטעם צה"ל, בגין חדירות אלה.

שני מסמכים בגין פינוי שני עדרים מצורפים **כנספח ח ונספח ט** בהתאמה. שתי התראות בגין כניסה לשטח אש, מצורפות **כנספח ח1 ונספח ט1** בהתאמה.

היות החדירה לשטח אש שנסגר בצו, בגדר עברה על החוק, ומסירת התראה בגינה, כי העובר עברה זו צפוי לעונשים הנקובים בחוק, נעשו, מכוח **תקנה 125 לתקנות ההגנה (שעת חרום)**

1945 (להלן: תקנות שעת חרום). כך נרשם במפורש במסמכי הצבא, ובמפורש לא מכוח הפקודה.

כבר כאן טוענים התובעים, כי תקנות שעת חרום אינן מקנות סמכות לנתבעים, או לכל גורם אחר, לשחוט את העדרים. מעצם הכניסה של עדר פלסטיני לשטח אש לא נובעת סכנה לבריאות הציבור בישראל.

ועתה, שימו לב לרשום במסמכים אלה: הפרטים המזהים מתייחסים לשניים – האחד, ____ (או ____), חלף, והשני, ____ מחמיד, שניהם מהכפר בודרוס.

לכן, לא יכולה להיות מחלוקת, ששניים אלה אינם התובעים וגם לא בניהם.

והנה עוד פרט מוזר: ע"ג ההתראה ל ____ מחמיד, רשום באלכסון, במרכז הגליון שמאלה, התאריך - 3.11.02, זאת בנוסף לזה הרשום במקום המיועד לתאריך - 16.9.02. וגם זאת: החתימה של מי שמאשר את קבלת ההתראה נראית כמו זו של ____ ח'ליפה, בנו של תובע 1. אולם, ____ טוען, שלא רעה אף פעם עדר של אדם אחר מלבד העדר של אביו. מי החזיק בידו ביום 3.11.02, את המסמכים מיום 16.9.02?

ועוד אחד: בגיליון העדות של ____, ביום 3.11.02 (נספח ז הנ"ל) המתייחס לתביעה זו, רשם החוקר חבר כך: "אנחנו קנינו 20 כבשים מהכפר שלנו מ ____ חלאף הוא סוחר כבשים." (ההדגשה הוספה).

מסתבר, אפוא, שמסמכים אלה מתאריך 16.9.02, הם כנראה, "הבסיס הראייתי" עליו נסמכים הנתבעים בבואם "להוכיח", שהרועים ____ ו ____ כבר נתפסו בעבר עם העדרים של אבותיהם, והוזהרו בעבר, שלא להיכנס עם העדרים לשטח אש. ועל סמך מסמכים מפקפקים אלה גם "הודו" השניים כאחד, שכך אכן היה, כביכול. "הוכחות" אלה כתבו אנשי יחידת פיצו"ח בבקשתם לצו החילוט (נספח יב להלן).

על כן מדגישים התובעים וטוענים כבר כאן: רוב הרישומים במסמכים שהועברו לתובעים מתיק החקירה, מעוררים תמיהות, בלשון המעטה. זאת לרבות, גיליונות עדות תחת אזהרה מפי ____ ו ____, החתומים בחתימת ידם. על פני כל המסמכים, כמעט, מתגלה, במצב הטוב, רישול בלתי נסבל, ולרבות צירוף אותם מסמכים לתיק החקירה, מתאריך 16.9.02. ובמצב הפחות טוב, עולה חשד למעשים לא כשרים ממש. כל אלה מצביעים על התנהלות הנתבעים 2 ו-3, באי סבירות קיצונית, נעדרת תום לב והגינות, במכלול עשייתם.

ועוד לא הכול נאמר.

32. בתאריך 4.11.02

ביום זה - למחרת היום בו תפסו את העדרים - נחפזו הנתבעים במעשיהם. כפי שרשמו במסמכים שונים, הם מילאו בקדחתנות אחר ההוראות של ד"ר חיימוביץ ועשו את המעשים הבאים:

א. ראשית, בבית המטבחים "מרבק", שחטו את העדרים - 56 עיזים ותיישים.

הודעת חיוב ממרבק בדבר שחיטת 56 עיזים ביום 4.11.02 מצורפת **כנספח י**.

ב. ד"ר חיימוביץ שלח מכתב ובו הוראות למפקחים ביחידת פיצו"ח להעביר את העדרים לשחיטה, ו"לפנות לשופט בית משפט שלום ולבקש חילוט עבור הבשר שהתקבל משחיטת בעח"י". מנוסח הדברים במכתב ניתן להתרשם, שאת ההוראות לפקחים נתן ד"ר חיימוביץ קודם לכתיבת המכתב. ניתן להניח, שפעולות שונות בוצעו לפני העברת המכתב לפקחים, או במקביל (ראו גם: פסקה אחרונה במכתב של עו"ד אביאני, **נספח ד** הנ"ל).

המכתב של ד"ר חיימוביץ מיום 4.11.02 מצורף **כנספח יא**.

ג. מטעם נתבעת 1, הוגשה לבית משפט השלום בירושלים בקשה לצו שיפוטי - ב"ש 7517/02 שלום י-ם מ"י נ' _____ ח'ליפה בן _____ ו _____ (להלן: "ב"ש 7517/02", או "צו החילוט"), שעניינו **בחילוט כספי מכר בשר הטבוחות, לאחר שהצאן כבר נשחטו**.

בקשה לצו שיפוטי מיום 4.11.02 מצורפת **כנספח יב**.

תוכנה של הבקשה מצביע שהיא נסמכת על המסמכים הנזכרים שרשמו ממך וחבר, ועל המכתב שכתב ד"ר חיימוביץ, שצורף לבקשה, כחלק בלתי נפרד ממנה (**נספח יא** הנ"ל).

(יצוין, כי בזמן הכנת התביעה, אין לתובעים ידיעה אילו מן המסמכים האחרים הציגו הנתבעים בפני בית המשפט והאם תמכו את הבקשה בתצהיר כמתחייב ע"פ דין).

הנתבעים מפנים לעובדות המתגלות על-פני כתב הבקשה, בחתימת החוקר חבר. בעלי העדרים כלל אינם נזכרים בבקשה, חרף העובדה, שזהותם הייתה ידועה למפקח ממך ולחוקר חבר. את בניהם הרועים, _____ ו _____, רשמו כמשיבים לבקשה. וזאת מבלי לציין, שהרועים אינם בעלי העדרים, ומבלי לציין, ש _____ קטין. וזאת, כאשר פרטים אלה חייבים היו להיות בידיעת בית המשפט. בנוסף, מדברת הבקשה בעדר אחד בלבד של 56 עיזים, כביכול בבעלות _____, ו _____, כך ניתן להבין, מעין עוזר לידו.

הבקשה, על פניה, מגלה סילוף, מגמתי לכאורה, רווי סתירות, אפילו של אותם הדברים, שרשם המפקח ממך בגיליונות העדות של _____ ו _____, מפיהם, כביכול, כנזכר לעיל.

ד. **מצג עובדתי** – הנתבעים רשמו במסמכים, שהכינו בשלושת הימים הנ"ל, ולרבות אלה מתאריך 16.9.02 (**נספחים ז, ז1, ח, ח1, הני"ל**), פרטים, כגון אלה: שהעיזים היו לא מחוסנות ולא מסומנות כמחוסנות (חרף העובדה שהעיזים סומנו כמחוסנות ע"י קרע באוזן, כנהוג ברשות הפלסטינית, דבר שהוא בידיעת הנתבעים ואף נראה לעין); ששני הרועים הודו, כי נכנסו ביודעין עם העדר לשטח אש במדינת ישראל, וכי הודו שכבר נתפסו בעבר והוזהרו מספר פעמים, שלא לרעות את עדריהם בתחומי ישראל. זאת בניגוד לדברים מפורשים והפוכים שרשם ממך בגיליון העדות של _____ (**נספח ה6** הנ"ל) ובניגוד

לדברים מסויגים, ובהחלט לא חד משמעיים, שרשמו בגיליונות העדות של _____, המפקח ממך (נספח 5 הנ"ל) והחוקר חבר (נספח 2 הנ"ל).

רישום זה, מצביע על כשלים חמורים בהם נכשלו הנתבעים. ומשאלה מצאו דרכם לכתב הבקשה, שהגישו לבית המשפט (נספח 1ב הנ"ל), יצרו הנתבעים 2-4, גם כלפי השופטת, מצג עובדתי, הנחזה כמוצק, ולמעשה הוא רחוק מן האמת.

ה. **מצג משפטי** – ד"ר חיימוביץ במכתבו, מפנה את הפקחים, לעניין **תפיסת העדרים לסעיף 26(א) רישא בלבד**. ומתעלם מסעיף 26(א) **סיפא**. בכך הוא יוצר מצג לפיו, לשם מניעת הפצה של מחלות בעלי חיים, מוקנית לו ולפקחים סמכות מוחלטת לתפוס בעלי חיים ולהכניסם לישראל. אולם, כפי שהראינו, לעיל, סמכויותיו וסמכויות הפקחים בעניין זה מוכפפות לביקורת וצו של שופט בית משפט שלום. וחובה עליהם להודיעו על עצם התפיסה, "מוקדם ככל האפשר". זאת משום, שהללו בחרו, שלא לגרש את העדרים חזרה אלא, להובילם כברת דרך ניכרת, רגלית בתוך השטח הישראלי, ולהסיעם לבית מטבחיים בישראל ולהשמידם בישראל.

המסמכים מראים אפוא, כיצד הגדיל נתבע 4 לעשות ויצר, בין כלפי הפקחים ובין כלפי בית המשפט, מצג משפטי מקוטע ומטעה, העולה כדי סילוף ההוראות הקבועות בפקודה, על דרך הרחבת סמכויות, שהפקודה, באופן מפורש, אינה מעניקה לו.

ו. עוד מורה ד"ר חיימוביץ במכתבו לפקחים, **להעביר לשחיטה** את העדרים שתפסו. זאת משום שחדרו מהרשות הפלסטינית ללא היתר. והעדרים אכן נשחטו מייד, ביום 4.11.02 (ראו: **נספחים ד ו-י הנ"ל**).

אולם, כפי שהראינו, **סעיף 26** אינו מקנה סמכות להורות על שחיטת בעלי חיים. הסמכות להורות על המתת בעלי חיים, קבועה **בסעיף 7** לפקודה. לשון ההוראה מפורשת. מותרת אך ורק שחיטה של בעלי חיים נגועים במחלה, או חשודים כנגועים. **הפקודה אינה מקנה סמכות להשמיד בעלי חיים רק משום שחדרו ללא היתר משטחי הרשות הפלסטינית**. ובנסיבות, כאמור, מהווה גם הוראה זו, מעשה של הרחבת סמכויות ומנוגדת לנהלים שד"ר חיימוביץ קבע בעצמו, מכוח הפקודה.

ז. ועל כל אלה מתעלם ד"ר חיימוביץ באופן תמוה מסמכות שיקול הדעת שמקנה הפקודה, במפורש ובנפרד, לו **או לפקחים, להחזיר בעלי חיים למקום ממנו הגיעו**.

מן הממצאים שקבע בית המשפט **בעניין ג'בארין**, וצוטטו לעיל, עולה, שד"ר חיימוביץ מתעלם במכתבו מאותם הנחיות ונהלים, שהוא בעצמו קבע. אלה מורים לפקחים להימנע מלתפוס עדרים, שחדרו למרחק של מאות מטרים לתחום ישראל. ומורים להם, לגרשם למקום ממנו הגיעו. זאת לשם מניעת ההפצה של מחלות לחי ולאדם. הוראות אלה הכירו הפקחים, או אמורים היו להכיר. **בעניין ג'בארין** מדובר בחדירה בין 600 ל-800 מטר, ובית המשפט פסק, כי מעשי הנתבעים היו בלא סמכות.

ויוזכר, כי בעניינה של תביעה זו, לפי הרישומים בדו"חות שרשם מפקח ממון, העיזים נתפסו לאחר מרדף לכל היותר במרחק של כ-500 מטר בתוך שטח אש.

ח. ועוד. בהסתמכו על סעיף 27, שעניינו, בחילוט בעלי חיים, מורה ד"ר חיימוביץ במכתב לפקחים, "לפנות לשופט בית משפט השלום ולבקש חילוט עבור הבשר שהתקבל משחיטת בעח"י." (ההדגשה הוספה). (וראו לניתוח סעיף 27 לעיל בפרק המבוא).

ט. החוקר חבר אכן הזדרז והגיש לבית משפט השלום בירושלים בקשה לצו שיפוטי לחילוט כספי מכר בשר הטבוחים, לה צרף את המכתב של ד"ר חיימוביץ. ואולם, החוקר חבר בחר להפנות את בית המשפט באשר לסמכויות השיפוט המוקנות לו, לא לסעיף 27, אלא לסעיף 26(ב). אולם, כאמור בפרק הנורמטיבי שבמבוא, עניינו של סעיף 26(ב), בסמכות המוקנית לשופט בית משפט שלום לצוות על תשלום בגין אחזקה והאכלה של בעלי החיים בשלב התפיסה עובר לשחיטתם, ורק כהוראה נלווית לצו לתפוס את בעלי-החיים ולעכבם במקום שייקבע.

לא ניתן, שלא לשאול כבר כאן: מדוע הפנה החוקר חבר את בית המשפט רק לסמכויותיו המנויות בסעיף 26(ב) ונמנע, כפי שעשה ד"ר חיימוביץ, מלהזכיר את סעיף 27? ומדוע הוגשה הבקשה במעמד צד אחד, כאשר ניתן היה מעשית, וחובה היתה מבחינה נורמטיבית, לזמן את בעלי העדרים ולתת להם את יומם בבית-המשפט?

תשובות משכנעות יהא על החוקר חבר, כנתבע 3, לתת לבית המשפט במסגרת תביעה זו.

כבר כאן יטענו התובעים כי חייבים היו, ויכולים היו, ד"ר חיימוביץ והחוקר חבר להמתין עד שישמעו אותם, בטרם השמידו את צאנם, ובטרם הגיעו, בהולים לבית המשפט, הם ובקשתם המפוקפקת. ועוד טוענים התובעים, כי בעניינם, כמו בעניין ג'בארין, פעלו הנתבעים ביוזמתם שלא ע"פ הוראות מפורשות בפקודה ובנהלים. ביוזמתם לא גירשו את העדרים למקום ממנו באו, כמתחייב בנסיבות. ולכן, התנהלותם, לרבות הדרך בה בחרו הנתבעים, שלא להפנות את בית המשפט לסמכויות הפיקוח השיפוטי המוקנות לו בפקודה במפורש, מצביעה על מודעות וכוונה להסיט את תשומת ליבו של השופט לכיוון נוח לנתבעים, באופן סלקטיבי ומגמתי, לשם טשטוש המעשים, שאסור היה להם לעשות. דא עקא שבכך חשפו את קלונם.

33. סיכום האירועים בתאריך 4.11.02

התובעים טוענים, כי ביום זה פעלו הנתבעים תוך הרחבת סמכויותיהם, שלא כדין, שללו במעשיהם ביקורת שיפוטית מהותית המתחייבת ע"פ הפקודה בנסיבות תביעה זו. הנתבעים השמידו עדרים מחוסנים, בריאים, ולכאורה ללא בדיקה ראויה. ועשו כך מבלי לנקוט באמצעי זהירות מתחייבים במהלך העברת העדרים לבית המטבחים בישראל, עובר לשחיטתם שם, ובמהלך השחיטה. וכל אלה בניגוד לתכלית הפקודה להגן על בריאות הציבור בישראל. וכל אלה עשו מבלי ששמעו את התובעים, שזהותם והדרך לאתרם הייתה ידועה להם ופשוטה בתכלית. הנתבעים פעלו כדי לשלול מן התובעים זכויות מהותיות המוקנות להם

בדין, וגם את העליונה שבהן – את יומם בבית המשפט. זו, הזכות הטבעית העל חוקתית וזכות חקוקה בגוף הפקודה, המוקנית להם במפורש, כבעלי העדרים. את המעשים האסורים שעשו ביקשו הנתבעים להסתיר מעינו של בית המשפט. ולא בחלו באמצעים עד כדי ריקון סמכויות בית המשפט מתוכן והסחת דעתו של השופט היושב בדין. בדרכים עקלקלות, כהרף עין, הצליחו הנתבעים במעשיהם.

אך מדוע פעל בית המשפט כפי שפעל?

כאמור, בהקשר לסמכויות בית המשפט הקבועות בסעיפים 26 ו-27, הוראות הפקודה מחייבות את השופט לפעול בזהירות המרבית, צעד אחרי צעד. ורק לאחר בחינה, אימות והוכחה של מצב דברים עובדתי ומשפטי, והפעלת שיקול דעת קפדני וזהיר. הפקודה מכוונת את השופט היושב בדין, לתת צו אך בהתקיים התנאים המצטברים המפורשים, ואם לא התקיימו, כלל אינו רשאי לצוות. אולם, ע"פ המסמכים, שהעבירה נתבעת 1 לידי התובעים, לכאורה, לא כך נהג בית המשפט. מסמכים אלה מגלים הליך משפטי שנוהל באופן תמוה ממש. בשולי הבקשה (נספח יב הנ"ל), מה שנחזה להיות פרוטוקול הדיון, רשום בכתב יד כך: "ב"כ המבקשת לאחר שהוזהר: לא ניתן לשמור את הבשר, ולכן נאלצים למכרו. החלטה כמבוקש". חתום: ש. דותן (כבוד השופטת בפניה נוהל ההליך). הא ותו לא.

בכל אלה שללו המעורבים מהתובעים, במפגיע, גם את זכותם, לפי כל דין, להליך משפטי הוגן.

34. אולם, אפשר גם אחרת. ב"ש 685/03 **משרד החקלאות נ' נעמן ג' בארין** (להלן: **ב"ש ג' בארין**) - עניינה בבקשת המדינה בעניין **ג' בארין** הנ"ל - מדגים הפעלת פיקוח שיפוטי נאות. מדובר בבקשה זוהה של המדינה לחלט כספי מכר בשר צאן שנשחט. בקשה זו, הובאה בפני כבוד השופטת ר. לביא מבית משפט השלום באשדוד. כבוד השופטת לביא דחתה את הבקשה באופן מנומק, בהסתמך על הפקודה.

העתק ההחלטה בב"ש 685/03, מצורף **כנספח יג**.

35. **בתאריך 5.11.02**

א. רק ביום 5.11.02, ולאחר שהעיצים כבר נשחטו, ולאחר שכבר ניתן צו החילוט האמור, רק אז, זימן נתבע 3 את התובעים לחקירה אצלו. החוקר חבר – זה שידע בוודאות מי הם והיכן ניתן למצוא אותם, שחתם על בקשת החילוט הנזכרת ובידיעה שהבקשה מעלימה את דבר בעלותם, זימן את התובעים ל"חקירה תחת אזהרה". ביום זה שאל אותם אותן השאלות, שחובה הייתה עליו לשאול בטרם הושמדו העדרים. וזאת, כשהוא יודע, שהוא חוקר מעשה עשוי של עדרים שמכבר היו לבשר עובר לסוחר. אולם להם, לתובעים, עדיין אמר במעמד החקירה, שווטרינר אמור לבדוק את העיצים ואחר-כך יוחזרו להם. ולא אמר להם דבר על זכויותיהם המשפטיות.

גיליונות עדות שרשם החוקר חבר לח'ליפה ולדאר עודד מצורפים **כנספח יד ונספח יד1** בהתאמה.

ב. באותו יום, בו התפנה החוקר חבר לחקור את התובעים תחת אזהרה, וסירב לאפשר להם להציג תעודות חיסון, כבר עסקו בנתבעת 1 במכר בשרן של 45 עיזים, מסה"כ של 56, שנשחטו ביום הקודם. והיתרה, 11 עיזים - נמכרה למחרת, ביום 6.11.02.

דוח המכירות מצורף כנספח טו.

ואם חולות היו, כטענת הנתבעים, הכיצד נשחטו באופן רגיל ומבלי שננקטו אמצעים להגנה מפני מחלותיהן, כנדרש בפקודה? והכיצד נמכר בשרן עד תום? וישיבו התובעים: כי לא לשם מניעת מחלות בעלי חיים ואדם נתפסו והושמדו העדרים. אלא כמעשה ענישה ושרירות לב, בניגוד להוראות מפורשות בפקודה, ושלא בהתאם לתכליתה גזרו הנתבעים את דינם של בעלי חיים בריאים להישמד. למען בצע כסף. בניגוד לכל דין.

אחרי הדברים האלו: הקנס המינהלי וביטולו

36. בתאריך 21.11.02, כשלושה שבועות לאחר תפיסת העדרים, שלחה נתבעת 1 שתי הודעות חתומות בידי נתבע 3, כך נראה. עניינן בכוונה להוציא לכל אחד מהתובעים דרישת קנס מינהלי בסך 48,000 ₪. 96,000 ₪ טבין ותקילין, התכוונה המדינה לגבות מן התובעים. וראו: הפעם מדקדקים בנתבעת 1 ומדייקים בציון העובדות. הפעם מדובר בשני בעלי עדרים ובשני בנים, שכל אחד מהם, כלפיו נטען שהוביל את העדר שבבעלות אביו, מהשטחים לישראל, הפר בכך את הפקודה.

ובסעיף 6 להודעה רשום: "אם יש לך טענות כנגד הדרישה ניתנת לך בזה הזדמנות לטעון אותן בכתב או בעל פה. לכתובת... תוך 15 ימים מיום קבלת התראה זו."

הודעות הקנס לח'ליפה ולדאר עווד מצורפות כנספח טז ונספח טז1 בהתאמה.

37. ויודגש: בהודעת הקנס נרשמו לעדר ח'ליפה – 20 עיזים, ולעדר דאר עווד – 33, דהיינו, סה"כ 53 ראשים. זאת לעומת 56 במסמכים השונים שרשמו הנתבעים שנדונו לעיל, ובאחרים - בגין הובלתם, שחיתתם ומכר בשרן. התובעים עומדים על טענתם, לפיה מנה עדר ח'ליפה 23 עיזים ותיש אחד, דהיינו 24 ראשים ועדר דאר עווד 32 עיזים ושלושה תיישים, דהיינו 35 ראשים, ובסה"כ 59. וכן הם טוענים, כי מסרו מספרים אלה לחוקר חבר במהלך החקירה, והוא שבחר לרשום לכל אחד מהם מספר עיזים, כפי שרשם. זאת אף בשונה מזה שרשם המפקח ממך.

38. לאחר תלאות, הגיעו התובעים למוקד להגנת הפרט (להלן: המוקד) וביקשו, כי יסייע להם במצוקתם והמוקד קיבל על עצמו לייצג את התובעים בפני הרשויות. ראשית, פנה עו"ד מטעם המוקד, בעל פה ובכתב, לגורמים שונים בנתבעת 1, ביקש לברר פרטים בדבר תפיסת העדרים, השמדתם וזכות התובעים לפיצוי בגין אלה. בהמשך, ביום 11.12.02, השיבה עו"ד אביאני, מהלשכה המשפטית בנתבעת 1, לפניו אלה של ב"כ התובעים (ראו: נספח ד' הנ"ל). בכתב מנתה את הסיבות לתפיסה ולהשמדה של העדרים, תוך הפניה למקורות הסמכות בפקודה, מכוחן ננקטו הפעולות. בנוסף דחתה את זכאותם של בעלי העדרים לפיצוי כלשהו, בשל הפרת הפקודה והתקנות מכוחה (ייבוא בעלי חיים).

39. רק ביום 5.7.04 התקיים הדיון בהסגות התובעים בקשר לקנס המינהלי, בפני "ועדת קנסות אזרחיים" הפועלת מטעם נתבעת 1. ב"כ התובעים הצביעה על פגמים שנפלו בהתנהלות הרשויות, ועל הליקויים הקשים בראיות האמורות לתעד את מקום תפיסת העדר. הוועדה החליטה שאין מקום להטיל קנסות על התובעים. וכלשונה: "לאחר ששמענו את טענות ב"כ הנקנסים ולאחר עיון בתיק החקירה, הגיעה הוועדה לכלל החלטה, כי יש לסגור התיקים הנדונים מבלי להוציא דרישות לתשלום קנס אזרחי".

פרוטוקול ועדת קנסות מצורף **כנספח יז**.

40. הרי לנו: כשנתנה נתבעת 1 לתובעים לממש את זכותם המשפטית, לטעון את טענותיהם מראש, שכנעו התובעים בצדקתם, והנתבעת ביטלה את החלטתה. והרי החלטת הקנס מבוססת על אותו תיק חקירה ואותם מסמכים שהכינו הנתבעים 2-4, ואשר על-פיהם הושמדו העדרים על אתר. (יצוין, כי תיק החקירה נמסר לב"כ התובעים לקראת דיון זה).

41. מאליו מובן, שביטול הקנס לא היה בכוחו לבטל את הסבל, החרדה ועגמת הנפש, שקיננו בתובעים ובבניהם ימים רבים, מיום תפיסת העדרים והשמדתם ועד ליום בו, רק בהתערבות באי כוחם, בוטל הקנס והייתה להם הקלה פורתא. וייאמר כבר כאן: כל אלה הוכרו בדין הישראלי, כנזקים לא ממוניים, ברי פיצוי.

42. העיניים רואות, השכל מבין וממאן לקבל: כך פעלו מטעם משרד ממשלתי במדינת חוק.

לסיכום פרק העובדות: מה מלמדים רישומי הנתבעים במכלול המסמכים?

43. ראשית, מעידים המסמכים - שהכינו הנתבעים עצמם, כמעשה של שיגרה במהלך עבודתם הרגיל - בחזקת עדות בעל דין, על התנהלות הנתבעים בכל הנוגע לתפיסת העדרים והשמדתם. על כן, נתפסים הנתבעים בחזקתם ומושתקים מלטעון כנגד אותם המסמכים.

44. שנית, מוסרים הרישומים את גרסת הנתבעים לאירוע התפיסה. וכך, לדידם היה סיפור המעשה:

בסמוך לשעה 6:00 בבוקר יום 3.11.02 (דהיינו, ממש כאשר נפגשו הרועים ועדריהם), זיהו נתבע 2 ואחרים, בהיותם **ממוקמים באזור למטרות תצפית**, את העדרים, **כשהם חוצים את הקו הירוק, ורדפו אחריהם**. בתוך דקות תפסו, אפוא, את העדרים, במרחק שאינו עולה על 500 מטר מערבית לקו הירוק. זאת בשטח הנטען להיות שטח אש של מחנה "אדם", בישראל. אולם, לאחר מכן, הובילו את העדרים לעומק השטח של המחנה הצבאי והשהו אותם שם במשך מספר שעות, עד שהועבר לשחיטה במרבק. לפי גרסת ממך נתפסו, אפוא, העדרים במרחק שחייב את גירושם חזרה לכפר בודרוס, שאדמותיו נושקות, כאמור, לקו הגבול ממש. ומסוכן היה יותר להוליכם ולהחזיקם בשטח, כפי שבחר לעשות.

נתבע 2 מראה, בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, שלא פעל להחזיר את העיזים לכפר בודרוס. זאת חרף לשונו המפורשת של סעיף 26(א) בפקודה, המעניקה סמכות שבשיקול דעת,

לכל פקח או וטרינר, להחזיר בעלי חיים למקום ממנו באו. ועוד הוא מראה, כי פעל גם בניגוד להוראות ד"ר חיימוביץ, אותן הכיר, או אמור היה להכיר. וכך פעל גם ד"ר חיימוביץ, בניגוד לפקודה ולהוראותיו - הוא. זאת משום שהורה למפקח ממך לתפוס את העדרים ולהעבירם לישראל. חומרה יתרה יש לייחס להתנהגות של ממך, נתבע 2, משום שהידיעה בדבר הזמן והמרחק אליו חדרו העדרים, אותו רשם בדו"חות שהכין, היו בידיעתו הבלתי אמצעית. מידע זה חייב היה להעביר לד"ר חיימוביץ. ואולם, גם ד"ר חיימוביץ, חייב היה לברר, מיוזמתו, את עומק החדירה, משום שעליו יקום ויפול דבר. ואם ברר, נהג בחוסר סבירות תהומית שעה שהורה את ההוראות לתפוס ולשחוט לאלתר.

45. ולכן, בנסיבות תביעה זו, החל מן ההחלטה, או ההוראה, לא לגרש את העדרים חזרה לכפר בודרוס, מכאן ואילך, היו מעשי הנתבעים ומחדליהם, בחריגה מסמכות ובחוסר סבירות.

46. מסמכי הנתבעים מספרים, אפוא, סיפור של אי-תקינות מסלימה. של הידרדרות מעשה שלטוני לשפל המדרגה, העולה כדי רמיסת אושיות החוק והמשפט של מדינת ישראל.

רישומי הנתבעים מלמדים, כי הללו הניעו הליך משפטי, בחוסר תום לב, בחוסר סבירות ותוך נקיטת מהלכים, שלרשויות במדינת חוק אסור לנקוט אף פעם. באלה גרמו לשופטת בית משפט השלום בירושלים לנהל הליך משפטי נפסד, תוך גרימת עיוות דין קשה מאין כמותו לתובעים ולבעלי החיים.

רישומי הנתבעים, מדברים בעד עצמם ומעידים, כי בנסיבות תביעה זו, הפרו את החובה לנהוג במתינות, לקבל החלטות שקולות, תמות לב, שקופות, מידתיות, סבירות והוגנות, והכול עובר להובלת העדרים לתוך ישראל ועובר להשמדתם. ראשית, על פי אותם רישומים, לשם מימוש תכלית הפקודה, היה על הנתבעים לגרש את העדרים חזרה למקום ממנו באו, ולא כך עשו. מעבר לכך. הנתבעים מנועים היו מלכתחילה מלבסס על העובדות שרשמו, מפי הנערים הרועים, כביכול, החלטה בלתי הפיכה להשמדת העדרים ומנועים היו מלבצעה. וודאי כך מכוח הפקודה, עליה בחרו להתבסס באופן סלקטיבי ומגמתי. הפקודה מחייבת את הנתבעים, לשמוע את בעלי העדרים, בטרם יבקשו לפגוע בקניינם. ואותם לא שמעו כלל ולהם לא הודיעו, בשום שלב, את זכויותיהם המשפטיות. וחייבים היו ע"פ הוראות מפורשות בפקודה, להודיע לבית המשפט, מוקדם ככל האפשר, על עצם תפיסת העדרים והעברתם לישראל, בטרם שחיטה. וזאת לא עשו. אולם עשו לעיוות הוראות הפקודה לצורכיהם, והעלימו עובדות מהותיות מעינה של השופטת. וככל אדם, מנועים היו מלבוא אל בית המשפט בידיים לא נקיות, ובאו. וכרשות שלטונית באו. ובית המשפט מנוע היה, בנסיבות אלה, מבלי שחקר ודרש, מלהיענות לבקשת הנתבעת ולהורות על חילוט הכספים. ונענה. ומנועים היו התובעים, בנסיבות אלה, מלהשית קנסות. והשיתו.

ואכן, **בעניין ג'אברין**, הנוכח, הגם לא הספיק ב"כ התובעים למנוע את השמדת העדרים, עלה בידו להתייצב בבית המשפט ולהגיב לבקשת המדינה לחלט את כספי מכר הטבוחים. ואכן, שם לא נענתה כבוד השופטת לביא, לבקשת המדינה, ולא נתנה צו לחילוט הכספים (ראו:

נספח יג הנ"ל. ויודגש : גם שם לא טרחה המדינה בשום שלב להודיע לתובעים את זכויותיהם המשפטיות, ורק מקרה של מזל אפשר לב"כ התובעים להשיב במהירות לבקשת החילוט.

על-כן, טוענים התובעים כבר כאן : הכספים שנטלה המדינה לעצמה, ממכר צאנם שטבחה, הם כספים שלהם. המדינה, משום שהתנהלה שלא כדין, מנועה הייתה מלקבל צו שיפוטי לכיסוי עלות המעשים הרעים, שעשו שלוחיה. ובמיוחד, כאשר הפקודה, בנסיבות, כלל אינה מתירה לחלט צאן במעמד צד אחד וכספי מכר הבשר כלל וכלל.

47. ועל כן טוענים התובעים, כי מקבץ זה של פעולות נפסדות, כמו כדור שלג המתגלגל במדרון חלקלק, מבסס באופן מובהק וחד משמעי, כשל רב מערכתי. בטשטוש הגבולות והסמכויות, בין כלפי התובעים ובין כלפי בית המשפט, גרמו הנתבעים להשמדת חיים ומקורות פרנסה, בהליך מינהלי ומשפטי, לא הוגן ומנוגד לכל דין. הנתבעים, בהעדר פיקוח מינהלי נאות, הניעו הליכים מהם נעדר פיקוח מהותי ונאות של בית המשפט. וזה לא השכיל לתת החלטה ראויה – בהתאם לדין, לצדק הטבעי ולמוסר, ולא מנע, ולא הורה על אתר לבחון חוקיות המעשים, שעל פניהם נעשו, שלא כדין.

48. לאור האמור טוענים התובעים, כי התנהלות עוולתית, כה משורגת וכה נפסדת, שאירעה אצל רשויות המדינה, מקימה לתובעים עילות תביעה מכוח המשפט המינהלי, בנוסף לאלה הקמות להם מכוח פקודת הנזיקין.

49. אשר על-כן, גם לא יכולה להתקיים מחלוקת, שהרישומים שרשמו הנתבעים במו ידיהם, מוכיחים את עילות התביעה של התובעים. והתובעים טוענים, כי באמצעות המסמכים שהכינו הנתבעים, נושאים התובעים בנטל המוטל עליהם, וכי את עילותיהם הוכיחו עד תום.

הטיעון המשפטי

כללי

50. הנתבעים התיימרו לפעול באירועים נשוא כתב התביעה, בהתאם לפקודת מחלות בעלי-חיים. מנקודת מוצא זו יש גם לבחון את מעשיהם. הפעלת סמכות לפי הפקודה מותנית בענייננו בעמידה בתום לב בשורה של תנאים מצטברים :

א. **התנאי הטריטוריאלי.** אם העדר לא נכנס לתחום ישראל, ממילא לא קמה סמכות בהתאם לפקודת מחלות בעלי-חיים : ראשית, משום שהפקודה מקנה סמכות אך ורק בתחומי ישראל, וכמו שאר המשפט הישראלי היא לא הוחלה לא בגדה המערבית ולא בשטח ההפקר. שנית, משום שההוראה שהנתבעים מתיימרים לאכוף היא זו האוסרת הכנסת בעלי-חיים לשטח ישראל ללא היתר.

ב. **תנאי התכליתי.** סמכות לפי פקודת מחלות בעלי-חיים צריכה להיות מופעלת בשיקול דעת ולמטרות אותו דבר חקיקה. מטרת הפקודה היא מניעת הסכנה של הפצת מחלות בעלי-חיים בישראל. בענייננו פעלו הנתבעים לא למטרה זו, אלא ככלי ענישה כלפי מה

שנתפס בעיניהם כהסגת גבולה של המדינה. זאת במקרה הטוב. במקרה הרע פעלו מתוך בצע כסף. מבחינת מטרות הפקודה, הצעד הנדרש למניעת סכנת הפצת מחלות היה להרחיק את העדר לתחומי השטחים. הובלת העדרים לעומק ישראל, ריכוזם במבנה שעשוי לשמש את החיילים בתוך מחנה צבאי, או בשטח אש; הסעתם למשחטה בכלי רכב המשמשים להובלת בעלי-חיים בתחום ישראל, שם צפויים העזים להיות במגע עם בעלי-חיים אחרים, או עם שטחים במשחטה, אלה הם נושאי הסיכון האמיתיים להפצת מחלות. ולאור כל אלה, אף הוציא נתבע 4, הוראות לפקחים, בדבר גירוש צאן. ואלה חלות, בנסיבות, כגון אלה שהתקיימו בתביעה זו.

ג. **התנאים הפרוצדוראליים.** ככל סמכות, גם הסמכויות לפי פקודת מחלות בעלי-חיים צריכות להיות מופעלות בגדרי הסמכות הקבועים בחקיקה, באופן שקוף והוגן, תוך שמירת זכות הטיעון ופיקוח שיפוטי מהותי.

מיקום העדרים וסמכויות התופסים

51. כאמור, חלוקים הצדדים בשאלה העובדתית, בדבר המקום המדויק בו היו העדרים בשעה שנצפו, נרדפו ונתפסו על ידי אנשי פיצו"ח ועוזריהם. ובהקשר זה, טוענים התובעים שלוש טענות:

הראשונה - העדרים, שעה שנצפו נרדפו ונתפסו על-ידי אנשי יחידת פיצו"ח ואחרים, לא היו בשטח ישראל. ועל כל פנים, הרועים ____ ו ____ לא יכולים היו לדעת אם הם מצויים בשטח אסור בכניסה, בהעדר כל סימון אזהרה, או מכשול.

לחלופין - היה ובית המשפט יקבע כממצא עובדתי, כי העדרים אכן חדרו לשטח האש, כטענת הנתבעים, במקום הנזכר ברישומיהם, או במקום אחר, יתבקש בית המשפט הנכבד לקבוע, כמסקנה משפטית, שהנתבעים פעלו כנגד התובעים בחריגה מסמכות, בניגוד לפקודה ובהפרת כללי הצדק הטבעי וכללי המשפט המינהלי. הכול כמפורט בגוף התביעה, ובהתאם לפסק הדין **בעניין ג'בארין**, עליו סומכים התובעים.

ויודגש: חדירה לשטח אש בהפרה של תקנות שעת חרום, כלל אינה מקנה סמכות להשמיד בעלי חיים, בעוד שהפקודה מסייגת בלשון ברורה את הסמכויות המוקנות לנתבעים 2-4. בנסיבות תביעה זו, מכפיפה הפקודה במפורש את כול הסמכויות מכוחן מותר לנתבעים לתפוס **ולהעביר בעלי חיים לישראל**, לפיקוח מהותי המסור לבית המשפט. וכאמור, כך גם באשר לשחיטתם. ואל בית המשפט יש לבוא בידיים נקיות. תמיד.

ולחלופי חלופין - היה ובית המשפט יקבע כממצא עובדתי, שהעדרים והרועים נכנסו ונתפסו, בתוך השטח שמחזיקה ישראל בתפיסה לוחמתית, במקום, שהיה בין השנים 1949 – 1967, שטח מפורז, כמפורט בגוף התביעה, תנבע מכך המסקנה, שהאירוע התרחש באדמה ללא ריבון, כמובנו במשפט הבינלאומי.

מדינת ישראל, במפורש, לא החילה את החוק הישראלי בשטח המפורז לאחר שהשתלטה עליו בשנת 1967, וגם, כפי שכבר פסק בית המשפט **בעניין קרמר**, מעמדו של השטח כנתון "לתפיסה לוחמתית", אינו מסייע: "הדוקטרינה המצדדת בהכרה בריבונות ישראל על השטח שהיה מפורז ערב מלחמת ששת הימים, על יסוד הטענה של ישראל שליטה אפקטיבית במקום, אינה עולה בקנה אחד עם התפיסות המקובלות בישראל, אין לה כל אחיזה ובנסיבותיו של התיק הזה אין לראותה כמוכחת."³

על כן, מתבקש בית המשפט הנכבד לקבוע, כמסקנה משפטית, שהנתבעים, בהפעילם כלפי התובעים סמכויות מכוח המשפט הישראלי בשטח המפורז, פעלו כנגדם בהעדר סמכות מוחלט.

מצב דברים ועילות תביעה - דיני נזיקין ומשפט מינהלי

52. נתבעים 4-2, עת פעלו בנתבעת 1, ומטעמה, רשמו מסכת עובדתית כנגדה הם מושתקים מלטעון. מעשיהם שלובים ומזינים זה את זה ומתגבשים למכלול מפלצתי, הגדול מחלקיו. באלה יצרו מצב דברים העולה כדי כשל רב-מערכתי היורד לשורשו של עניין, כמפורט בהרחבה בפרק העובדתי. די במסכת זו כדי לבסס כדבעי את הטענות המשפטיות של התובעים בדבר התנהלות נפסדת של אנשי המנהל הציבורי כלפיהם. ודי בהם כדי לקבוע, שסדרת המעשים והמחדלים שעשו וחדלו מלעשות, בוצעו תוך סטייה חמורה, מגדרי הסמכות שמקנה להם הפקודה, ומססנדרט הזהירות, המושגית והקונקרטית, המצופה מן הרשות ומן הפועלים בקרבה ומטעמה, ע"פ כל דין. ודי באלה כדי לבסס כדבעי את אחריות הנתבעים לנזקי התובעים ואת כל עילות התביעה להן טוענים התובעים. זאת בין מכוח דיני הנזיקין ובין מכוח המשפט המינהלי.

א. **בחריגה מסמכות** – כפי שעולה מניתוח **סעיפים 26, 27 ו-7** לפקודה, בפרק המבוא וכמפורט בהרחבה בפרק העובדתי, הרי שבנסיבות תביעה זו, פעלו הנתבעים בחריגה מסמכות: מחד, הרחיבו את הסמכויות המוקנות להם מכוח הוראות אלה בפקודה. מאידך, התעלמו וחדלו מלעשות פעולות שהוראות אלה, מחייבות אותם, במפורש, לעשות. כך בכל הנוגע ליידוע התובעים ובית המשפט, כאמור שם. כך גם באשר להוראות ספציפיות בדבר ההגנה על בריאות הציבור, הקבועות בפקודה, בסעיפים נוספים. כגון, ההוראות המורות על בדיקת בעלי החיים, החשודים בהפצת מחלות, עם תפיסתם, או על חיטוי מקומות וכלי רכב בהם שהו, או הועברו, ועל נקיטה באמצעי זהירות מיוחדים בעת שחיטתם בבית המטבחיים.

ב. ויודגש: הסמכות להמית בעלי חיים המוקנית לכל רופא וטרינר ממשלתי, **בסעיף 7** לפקודה, היא סמכות שבשיקול דעת, אותה **רשאי ולא חייב** הווטרינר להפעיל כלפי בעלי חיים ובעליהם. הוראה זו, מציבה תנאים מפורשים, ורק בהתקיימם רשאי רופא וטרינר להורות על נטילת חיים של בעלי חיים. מתן הוראה להשמיד בעלי-חיים, רק משום שהם

³ עניין קרמר פסקה 8. ה.

גדלים ברשות הפלסטינית, כמדיניות גורפת, וללא בדיקה פרטנית ואמינה, וללא ממצא פוזיטיבי, לפיו בעלי-החיים, המסוימים, אכן חולים, ועל סמך חשד בעלמא, גורף ולא ספציפי, מהווה מעשה בחריגה מסמכות. הן מן הסמכות שמקנה הפקודה לנתבע 4 והן מתכלית ההוראה והרציונאל שהיא מגלמת.

ועוד. החלטה כה גורפת, להמית בעלי-חיים - מעשה טוטאלי ממנו אין כל חזרה - מחייבת פרשנות דווקנית ומצומצמת של דבר החקיקה. זו חייבת להתקבל בשיקול דעת, בשימוש באמות מידה מידתיות, ובשקילת כל השיקולים על-פי כל דין. וזאת בהתייחס לבעלי-החיים המסוימים, שיש כוונה להוליך אל מותם, ובהימנעות מכל שיקול זר. והכול תוך איזון ראוי בין האינטרסים המתנגשים, ולרבות אינטרסים של בעלי עדרים, אפילו הם משטחי הרשות הפלסטינית. וגם אם חדירת עדרים לשטח ישראל בלתי נסבלת בעיני הנתבעים. משלא כך פעלו הנתבעים, הרי עשו את המעשים עליהם הם מעידים במסמכיהם, בחריגה מסמכות.

מששללו הנתבעים מן התובעים את זכות הטיעון, המוקנית, בדין, לכל אדם, ולתובעים במפורש גם מכוח הפקודה, עובר להשמדת העדרים, חרגו מסמכותם. ומששללו מן התובעים זכות זו, גם במעמד הדיון בבקשה לצו חילוט – בקשה המנוסחת באופן חוטא ומחטיא – לא מתוך טעות פעלו בחריגה מסמכות, אלא בהעדר תום לב בוטה, ובהפרה מודעת של חובת ההגינות המינהלית הבסיסית ביותר. בידיים לא נקיות, אותן הסתירו, באו הנתבעים אל בית המשפט וגרמו להטעייתו, וברגליים גסות רמסו את אושיות החוק והמשפט של מדינת ישראל.

ג. **בהעדר סמכות מוחלט -** בחדירה לשטח אש ובהפרת תקנות שעת חרום לא מוקנות לשום אדם סמכויות להשמיד בעלי חיים. ולכן, ככל שהעדרים נשחטו, משום שחדרו לשטח אש, פעלו הנתבעים בהעדר סמכות מוחלט.

וככל שעל השטח, על המקום בו נתפסו העדרים, לא הוחל החוק הישראלי, היה וכך ייפסק, הרי שפעלו הנתבעים בחוסר סמכות מוחלט.

בנסיבות תביעה זו, רובם של המעשים שעשו הנתבעים בחריגה מסמכות, ו/או בהעדר סמכות מוחלט, מהווים, בנוסף ובנפרד, גם מעשים שנעשו ברשלנות וגם בהפרת כללי המנהל הציבורי.

ד. **ברשלנות -** כמובנו של מושג זה בסעיף 35 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] (להלן פקודת הנזיקין). במעשים ובמחדלים שעשו וחדלו הנתבעים, תוך חריגה מסמכות, באי סבירות קיצונית וברמיסת זכויות שהוקנו לתובעים בדין – בכללי הצדק הטבעי, בפקודה למניעת מחלות בעלי חיים, בחוקי היסוד ובכללי המשפט המינהלי - ובהפרתם של אלה בבואם לבית המשפט וידיהם לא נקיות, והכול כמפורט בגוף התביעה.

ה. **בהפרת חובות חקוקות** - כמובנו של מושג זה בסעיף 63 לפקודת הנזיקין, ואשר נועדו להגן על סוג האנשים עמם נמנים התובעים. בין היתר, הפרו הנתבעים במעשיהם ובמחדליהם את החובות החקוקות שלהלן וגרמו בהפרתן לנזקי התובעים:

i. **חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו**, התשנ"ב-1992: **סעיף 3**, הקובע כי אין פוגעים בקניינו של אדם; **סעיפים 2 ו-4**, הקובעים, כי אין פוגעים בגופו או בכבודו של אדם, וכי לכל אדם זכות מוקנית להגנה על גופו, חירותו וכבודו, **סעיף 8**, הקובע, כי הפגיעה בזכויות היסוד תותר אך ורק לתכלית ראויה ובמידה שאינה עולה על הנדרש, **וסעיף 11**, המחייב את רשויות השלטון לכבד את הזכויות הקבועות בחוק.

ii. **הפקודה: סעיף 7**, הקובע את גדרי הסמכות וסייגיה, שמקנה הפקודה לוטרניר ממשלתי להמית בעלי חיים נגועים במחלה, או חשודים כנגועים במחלה, **סעיף 26**, הקובע את גדרי הסמכות המוקנית לוטרניר ממשלתי ולפקח, הפועלים מכוח הפקודה, לתפוס בעלי חיים חולים, או חשודים כחולים, בכפוף לפנייה לבית המשפט ולצו שיפוטי, ולרבות לסמכות שבשיקול דעת המוקנית לבית המשפט בעניינם אלה; **וסעיף 27** המקנה זכות לבעלים של בעל חיים, שנתפס, להופיע בפני בית המשפט, עובר למתן צו לחילוט ולטעון טענותיו; ואוסר במפורש על מתן צו חילוט בטרם נשמעו הבעלים בבית המשפט, עובר למתן הצו, אלא אם, ורק אם, הבעלים אינו ידוע ולא אותר. וכן מטילה הוראה זו חובת עשה, על המבקשים מבית המשפט ליתן צו, לאתר את הבעלים של בעלי החיים, בגינם מתבקש הצו ולהודיע לבית המשפט, כאשר הם ידועים למבקשים. והכול, כמפורט בפרק המבוא ובפרק העובדתי.

iii. פקודת מחלות בעלי חיים, **סעיף 10** המקנה לוטרניר ממשלתי סמכות שבשיקול דעת להורות על חיטוי מקום, או חפץ, בו שהה בעל חיים חולה, או חשוד במחלה; **וסעיף 11** המקנה לוטרניר ממשלתי סמכות שבשיקול דעת, לבצע בדיקות בבעלי חיים החשודים כנגועים במחלה.

ו. **ובהפרת חובות מן המשפט המינהלי** - בעשייה בחריגה מסמכות - בהימנעות מיידוע התובעים בדבר זכויותיהם המשפטיות ובשלילת זכות טיעון, עובר למעשה מינהלי המגלם פגיעה טוטאלית, ודאית, מיידית ובלתי הפיכה בתובעים ובעלי החיים; בנקיטה באמצעי לא מידתי בעליל שעה, שחובה לנקוט, לכל היותר, באמצעי שפגיעתו פחותה. ובהפרת חובת ההגינות – בהעדר תום לב, באי הקפדה על אמירת אמת ובמתן מידע חלקי, מסולף ומגמתי, כלפי התובעים וכלפי בית המשפט. וברמיסת החובה - החלה על הנתבעים ועל בית המשפט – לקיים הליך הוגן, ובשלילת הזכות המוקנית לתובעים, להליך הוגן בין מידי הרשות המינהלית ובין מידי בית המשפט. והכול כמפורט בגוף התביעה.

ובעניין זה ראו: ת"א (מחוזי י-ם) 782/91 **אבנעל ואח' נ' מדינת ישראל ואח'** (פורסם בנבו) וערעור על פסק הדין - ע"א 1081/00 **אבנעל ואח' נ' מדינת ישראל ואח'** (פורסם בנבו).

ויודגש: "בנסיבות מתאימות, פגיעה מהותית בזכות להליך הוגן תעלה כדי פגיעה בזכות החוקתית לכבוד האדם" (ראו: בג"צ 1661/05 **המועצה האזורית חוף עזה ואח' נ' ראש הממשלה ואח'**, פ"ד נט(2) 481, פיס' 173 לפסה"ד של הנשיא ברק).

בנסיבות דנן, לא יכולה להתקיים מחלוקת, כי מעשים של פגיעה כה מהותית בזכות להליך הוגן, כה מסועפים ומשורגים, אכן מקימות לתובעים זכות לפיצוי, גם בגין הפגיעה בזכות החוקתית לכבוד.

אחריות

אחריות ישירה של המדינה – כללי

53. גם על המדינה, לרשויותיה השונות, מוטלת החובה הכללית שלא להתרשל כלפי מי שחבים לו חובת זהירות – דהיינו לא לסטות מסטנדרט הזהירות של אדם סביר. המדינה סתתה, במפגיע, מסטנדרט הזהירות, וזאת כדלקמן:

א. התעלמה מאי החלת החוק הישראלי בשטח המפורז, ולא הנחתה את כל הגורמים הרלבנטיים, באשר למצב המשפטי החל בנדון, ובדבר חוסר הסמכות לתפוס ולהחזיק בבעלי חיים שחדרו מתחומי הרשות הפלסטינית לשטחי האזור המפורז, ובדבר הטלת סנקציות על בעלי העדרים, אפילו אם שטחים אלה מוחזקים היום בידי ישראל ב"תפיסה לוחמתית".

ב. לא סימנה בסימונים ברורים ומובנים את השטחים והגבולות, אותם קבעה כאסורים בכניסת אדם ובעלי חיים, ובמיוחד לא סימנה, ולא גידרה, ולא מנעה כניסה של אדם ובעלי חיים לשטחי אש. וזאת בהיותם מסוכנים מטבעם לאדם ולחי ומצויים, במקום הרלבנטי לתביעה זו, על סף ביתם, ממש, של אזרחים תושבי הכפר בודרוס. לא עשתה את שמחובתה היה לעשות ומכוחה היה לעשות, כדי לסמן בסימני אזהרה חד משמעיים ולהזהיר, את המתגוררים על קו התפר, או צפויים להימצא בקרבת השטחים האסורים בכניסה, בין בדבר סכנת החיים האורבת להם ובין בדבר הסיכון, להיות נתונים לסנקציות מכוח החוק הישראלי, בגין כניסה לשטחים אסורים, מכוחו התיימרו הנתבעים לפעול. לא צפתה, ולא השכילה למנוע, פגיעה מהותית בזכות להליך הוגן ולרבות זה שנוהל בבית משפט השלום ותוך רמיסה גסה של החוק והמשפט של מדינת ישראל. זאת מקום בו היה עליה לצפותה בנסיבות כגון אלה, לאור טענות הנתבעים, שחדירת עדרים משטחי הרשות הן חזון נפרץ, מזה עשרות שנים ולאור הסמכויות הגורפות להן טוענים הנתבעים מכוח הפקודה והפרשנות המרחיבה שהם מפרשים את הוראותיה, המופנות כלפיהם, ולאור התנהלותם בהתאם לזאת והכול במשך שנים רבות.

אחריות ישירה של הנתבעים 2-4

54. נתבעים 2-4 אחראים באחריות ישירה, בגין המעשים שעשו, ובגין המחדלים שחדלו מלעשות. וכן אחראים הנתבעים בגין האפקט המצטבר של מעשים אלה, כפי שרשמו במסמכי נתבעת 1, כמתואר בפרק העובדות.

אחריות שילוחית של המדינה - נתבעת 1 למעשים של הנתבעים 2-4

55. נתבעת 1 אחראית באחריות שילוחית, למעשים ולמחדלים, הנפסדים, של הנתבעים 2-4. זאת בהיותם שלוחיה ו/או הפועלים מטעמה והמועסקים על ידה. שכן המעשים ו/או המחדלים לעיל בוצעו במהלך שירותם במסגרת נתבעת 1 ותוך ביצוע עבודתם השוטפת מטעמה.

אחריות ישירה של נתבעת 1 למעשים של הנתבעים 2-4

56. נתבעת 1 אחראית באחריות ישירה למעשים ולמחדלים של הנתבעים 2-4 וזאת כדלקמן:

א. לא וידאה כי הנתבעים 2-4, המסורים להשגחתה והפועלים מטעמה, יודעים ושומרים על הוראות כל דין.

ב. לא קבעה הנחיות ונהלים ברורים ומחייבים כלפי פקחי יחידות פיצו"ח ומנהל השירותים הווטרנריים בשדה, והרופאים הווטרנריים הממשלתיים, שעה שהם נדרשים להפעיל סמכות שבשיקול דעת מכוח הפקודה. זאת, בין בדבר תפיסת בעלי חיים, ובמיוחד בנסיבות בהן חובה להחזירם לשטח ממנו הגיעו, ובין לצורך הבחנה בין מצבי שגרה, בהם חובה לפנות לבית המשפט, כמתחייב בפקודה לבין מצבי תחלואה מוכחים, בהם הם מוסמכים לפעול מבלי להיזקק לבית המשפט. אך תמיד בשיקול דעת, ושימוש באמות מידה של מידתיות ואיזון בין כל האינטרסים המתנגשים בנסיבות העניין. והכול, בבואם להורות על תפיסה ועל השמדה של בעלי חיים על אתר, בגדרי הסמכות ועל פי כל דין.

ג. לא פיקחה על התנהלות הנתבעים 2-3, בכל הנוגע למגעים עם בעלי העדרים והרועים את עדריהם תפסו, ולרבות, בהקפדה על מתן זכות טיעון מראש; ובכל הנוגע לניהול, כדין, של חקירה תחת אזהרה, ולרישום במסמכי הרשות. ובהעדר פיקוח על התנהלותם כלפי הגורמים המוסמכים להורות להם כיצד לפעול, כדוגמת סמכות מנהל השירותים הווטרנריים בשדה כלפי מפקחי יחידת פיצו"ח.

ד. לא פיקחה על הנתבעים 2-4, במכלול המעשים והמחדלים נשוא תביעה זו, ולרבות בהימנעות מלפנות לבית המשפט בבקשה לתפיסת עדרים ולהשמדתם, כמתחייב על-פי הפקודה; לרבות, בסירוב לקבל מן התובעים תעודות חיסון של עדריהם ע"י הרשות הפלסטינית, ולרבות ועל הגשת ההליך לבית המשפט למתן צו, בעניינים שאינם מנויים בפקודה, ועל הגשתו בידיים לא נקיות.

ה. לא קבעה נהלים ברורים בכל הנוגע להשתתף קנסות אזרחיים בנסיבות תביעה זו, ולא פיקחה על מי שהוציא הודעות קנס לתובעים דנן.

ו. לא קבעה נהלים ברורים, מותאמים לאופן ניהול החיים בכפרים בשטחי הרשות הפלסטינית, שיאשפרו תשלום מהיר של יתרת כספי חילוט כספים, מבלי להתלות את ביצוע התשלום בדרישות למסמכים, שהיא יודעת כי אין בידי הכפריים לספק.

ז. לא דאגה להדריך, ו/או להורות לפועלים מטעמה, שלא להשתמש לרעה בסמכותם ולא לעשות מעשים שרירותיים הפוגעים בזכותם של אחרים ובכללם בתובעים דנן ובעדריהם.

ח. לא עשתה את כל שביכולתה ו/או כל שהיה עליה לעשות ו/או כל שנכון ו/או דרוש היה לעשות, כדי למנוע את אירוע התפיסה, השמדת העדרים, חילוט הכספים והשתתף הקנסות ו/או פעלה בקלות ראש ובחוסר זהירות ולא שמה לב ו/או לא השגיחה על האנשים המסורים לאחריותה.

נזקים וסעדים

57. הנזקים שגרמו הנתבעים לתובעים מתוארים בהרחבה בכתב התביעה והם תולדה ישירה מהתנהלות הנתבעים וממסכת הפגיעות השיטתית והנרחבת בזכויותיהם המהותיות של התובעים, ולרבות זכותם להליך הוגן בבית משפט בישראל.

58. הנתבעים גרמו לתובעים נזקים של ממון ונזקים שאינם של ממון. בנסיבות שלפנינו מוטבעים ושלובים הנזקים הלא ממוניים, בכל אחד ואחד מנזקי הממון, אותם גרמו הנתבעים, בין בעוולת הרשלנות ובין בעוולה מכוח המשפט המינהלי.

דמי המכירה של העזים השחוטות

59. התובעים טיפחו את עדריהם כדי ליהנות מתנובתם. ערכם בתנובת הגדיים והחלב של העזים ולא בבשרן. הנתבעים שחטו 56 עיזים ותיישים, ומכרו את בשרם בפרוטות - 11,377 ₪ בלבד (ראו: **נספח יד הנ"ל**).

ב"כ התובעים, פנה לעו"ד אביאני בבקשה לקבל לידי את יתרת הכספים, שנותרה לזכות התובעים. ביום 29.4.03 השיבה ע"ד אביאני לב"כ התובעים, כי מן התקבולים עבור מכירת הבשר ניכו הנתבעים הוצאות בגין הובלת העדרים ושחיטתם (ראו: **נספחים ו-י הנ"ל**). יתרה זעומה, בסך 1,197 ₪ נותרה בקופת נתבעת 1 לזכות שני התובעים גם יחד.

המכתב של עו"ד אביאני מיום 29.4.03 מצורף **כנספח יח**.

וידוגש: המדינה אינה חולקת על כך שהנתבעים הם הזכאים לכסף זה, ושאיין לה בו כל זכות קניינית.

אולם, עד היום לא העבירה המדינה כסף זה, השייך לתובעים. זאת משום שדרשה מן התובעים דרישות סרק להוכיח את בעלותם בעדרים באמצעות מסמכים שונים, שהנתבעת יודעת שאין ולא יהיו בידי התובעים (ראו: **נספח יח** הנ"ל). כדי להשיב לשני התובעים יחד 1,197 ₪, יתרת כספי מכר הבשר של צאנם בסה"כ, דקדקה בדקדוקי בעלות, אולם, כדי להטיל על כל אחד מהם לחוד, 48,000 ₪ קנס, מסתבר שידעה היטב מי הבעלים. בינתיים מצוי הכסף בקופתה ומניב לה פירות.

60. בראש ובראשונה, מחויבת המדינה למסור לתובעים סכום כסף זה, שאינו שנוי במחלוקת, וזאת הן מכוח דיני הקניין והן מכוח עוולת הגזל, וזאת בצירוף ריבית והצמדה מיום שהחלה להחזיק בכסף.

יתרת כספי המכר - 1,197 ₪ - משוערכת למועד הגשת התביעה, מסתכמת ב- 1,464 ש"ח.

שווים של העדרים

61. **הנזק הרכושי**, אותו גרמו הנתבעים, במעשה ההשמדה הזדוני של העדרים, מגלמת מני ובי אבדן מקור קיום ופרנסה - מניעת ההכנסות מן העדרים – ממכירת הגדיים החלב ומוצריו - וגרימת הוצאות לשם קניית מוצרי החלב, אותם נאלצים התובעים להוציא מאז יום 3.11.02. שווי שני העדרים ואבדן ההכנסות מחושב לעונה אחת כדלקמן:

<u>ח'ליפה - שווי והפסדים סה"כ</u>		א.
62,440	שווי העדר – 23 עיזים ותיש אחד	
31,800	אבדן הכנסות שנתיות ממכירת הגדיים נטו	
16,170	אובדן הכנסה ממכירת חלב ומוצריו בתקופת הנבה	
12,600	אבדן צריכה עצמית של חלב ומוצריו בתקופה כנ"ל	
1,870		
<u>דאר עווד - שווי והפסדים סה"כ</u>		ב.
94,600	שווי העדר – 32 עיזים ו-3 תיישים	
49,500	אבדן הכנסות שנתיות ממכירת הגדיים	
23,100	אובדן הכנסה ממכירת חלב ומוצריו בתקופת הנבה	
19,800	אבדן צריכה עצמית של חלב ומוצריו בתקופה כנ"ל	
2,200		

אמזן נזקים בגין שווי שני העדרים - 62,440 ₪ לח'ליפה ו-94,600 ₪ לדאר עווד - מסתכם לסך 157,040 ₪. בתוספת ריבית והצמדה למועד הגשת התביעה, הסכום הכולל הוא 192,059 ₪.

עוגמת הנפש והפגיעה בכבודם האנושי של התובעים

62. **הנזק הלא רכושי** - לפגיעות ברכוש, נלוו סבל וצער שאין להם שיעור: הפחד של הנערים הרועים, מידיהם נחטפו העדרים והם עצמם עוכבו, הואשמו, הופחדו ונחקרו ושולחו לעמוד מול משפחותיהם ולהסביר, את שלא יכולים היו להסביר (שוו לעצמכם את רגשותיו ופחדו של הילד, __, שיצא למרעה, באקראי, בהיות המבוגרים טרודים במסיק הזיתים ומוצא עצמו מעורב בחורבן הזה, אותו גרמו הנתבעים למשפחתו). מפח הנפש והתסכול, על ההתרוצצויות שנכפו על התובעים, על התקווה שהנה יוחזרו להם עדריהם, ואז גזר הדין, שכבר בוצע והודע להם רק לאחר שבוצע, שהעייזים נמצאו חולות ונשחטו. והם יודעים, כי מחוסנות היו ובריאות היו. ואין עוד ספק שהיו. בחרדות הקיום ובדאגות הפרנסה, שלא נמצאו להם עוד מן העדר; בעלבון ובהשפלה של ראש המשפחה, דאר עווד, על שאינו מסוגל יותר לפרנס את משפחתו והוא נזקק לעזרת בנו הצעיר, ועל הפגיעה בבן זה, שאינו יכול לעשות לביתו ועומד ברווקותו; והדאגה, של דאר עווד, כיצד יחזיר את החובות שנוצרו בגין קניית העייזים; והחרדה ואזלת היד, מניין ימצאו לכל אחד מן התובעים, לח'ליפה ולדאר עווד, ולאחר שהושמדו העדרים, אותם 48,000 ₪ לשלם את הקנס, בימים הארוכים האלה, עד לביטולו. חישבו: כמה נחסך מפי בני המשפחות העניות האלה, במאכל ובמשקה, וכמה נמנע מכל אחד מהם בחפצים ובמעשים, ובהנאות יומיום קטנות, שיש בהם כדי לשמח את הלב, ולהצהיל, מעט, את הנפש אפילו בכפר בודרוס שלגבול ישראל; והתחושה, כי נגזלו מהם גם הכספים הזעומים, שהתקבלו ממכירת בשר עדריהם, שנמכר בפרוטות עד האחרון שבהם; והמחשבה הטורדת, הכיצד נאמר להם שהעייזים חולות וכל הטבוחות נמכרו? ואזלת היד שבחוסר היכולת לספק את הדרישות לניירת המקודשת, בלעדיה, מנועה נתבעת 1, כך לטענתה, מלהשיב להם אותם 1,197 שקלים, שנותרו לזכותם, לאחר כיסוי ההוצאות, המיותרות וחסרות הפרופורציה, להם גרמה ובית המשפט ציווה להשיב להם.

בית המשפט הנכבד מתבקש לפסוק לשני התובעים פיצוי ראוי, בראש הנזק הלא רכושי, בגין עגמת הנפש והפגיעה בכבודם האנושי בסכום של 50,000 ₪.

הפגיעה בזכות הגישה לבית המשפט ולהליך הוגן

63. הפגיעה בזכות להליך הוגן והנזקים, שמקורם בהפרת הדין המינהלי הוכרו מזה זמן, בפסיקה עקבית ומושרשת, כנזקים ברי פיצוי מכוח דיני הנזיקין, במובחן ובנפרד מן הסעד בגין עגמת נפש. "בגין הפרת הדין המינהלי יחולו התרופות המינהליות. בגין הפרת חובת הזהירות בנזיקין יחולו התרופות האזרחיות, ובלבד שלא יינתנו סעדים סותרים במהותם או כפל פיצוי." (עניין אבנעל פיס' 17 לפסה"ד של הנשיא ברק).

"וכאשר פרט פלוני בא במגע עם רשות מינהלית ועובדיה בעניין הנוגע לו, הוא זכאי ליחס ענייני והוגן. כאשר חובה זו מופרת, וכאשר ניתנת הנמקה שגויה תוך שלילת זכות טיעון, עשוי להיגרם לו נזק לא רכושי בר פיצוי בנזיקין." (שם, פיס' 19).

כזה, ואף חמור ממנו הוא העניין שבנדון, ואשר פורט בהרחבה בגוף התביעה. הפגיעה כאן אנושה במיוחד הן בשל תוצאותיה הבלתי הפיכות כלפי התובעים ובעלי החיים, והן בשל מניעת הזכות לגישה אל הצדק בשני היבטיו: זה שבשלילת הזכות לטעון בפני בית המשפט, וזה שבניהול הליך נפסד בבית המשפט. ועל כן, "מחייב פיצוי הולם... שיבטא את הפגיעה כתוצאה מהתנהלות הרשלנית ביחס לנזקים הרכושיים". (שם, פיס' 22).

בית המשפט הנכבד מתבקש לפסוק לשני התובעים פיצוי ראוי בראש הנזק הלא רכושני, הנפרד, בגין הפגיעות האנושות בזכות הגישה לבית המשפט ולהליך הוגן, בסכום של 50,000 ₪.

פיצויים מוגברים ועונשיים

64. בגוף התביעה פרטו התובעים בהרחבה, והוכיחו, את הכשל הרב מערכתי בו נכשלו הנתבעים ואת הנזקים הכבדים שגרמו לתובעים בהתנהלותם הקלוקלת. התדרדרות כה נפסדת בקרב רשויות השלטון, מחייבת, כך סבורים התובעים, שבית המשפט ייתן לכך ביטוי גם בפסיקת פיצויים מוגברים ועונשיים. התובעים סבורים, כי זהו המקרה בו פסיקת פיצויים מוגברים ועונשיים, כנגד המדינה, ראוי, ואף נחוץ עד מאד.

התובעים מותירים את קביעת גובה הפיצוי הראוי, לשיקול דעתו של בית-המשפט הנכבד.

כללי

65. כל הטענות בכתב תביעה זה נטענות במצטבר או לחילופין ו/או משלימות זו את זו, הכול לפי העניין, הקשר הדברים והדבקים. בכל מקום בתביעה שבו מיוחס מעשה או מחדל או שבו נטענה טענה ביחס לנטל הראיה או המחדל, נטענת טענה זו כנגד המדינה וכן כנגד עובדיה, נציגיה ושלוחיה בהתאמה, הכול לפי הקשר הדברים.

66. לבית המשפט הנכבד הסמכות המקומית והעניינית לדון בתביעה.

67. אשר על כן, מתבקש בזאת בית המשפט הנכבד, לזמן את הנתבעים לדין ולחייבם לשלם את מלוא נזקי התובעים כמפורט בכתב התביעה, לחייבם בתשלום הוצאות המשפט ושכר טרחת עורך דין בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק מן היום בו הושמדו העדרים ועד לתשלום בפועל.

בתי המשפט

005668/04 א		בית משפט השלום ירושלים	
09/08/2005		כב' השופט טננבוים אברהם	בפני:

בעניין: 1. נעמאן מחמד מחמוד ג' בארין תובעים

2. עותמאן ג' ברין

ע"י ב"כ עו"ד לקר שלמה

נ ג ד

נתבעים

1. רשות הטבע והגנים

2. ברייר דני – פקח הרשות

3. מדינת ישראל- משרד הביטחון

4. מדינת ישראל, משרד החקלאות היחידה לפיקוח על

תנועת מוצרים מהחי והצומח ויישום הסכמים חקלאיים בין

ישראל לאוטונומיה (פיצו"ח)

5. הר זהב ברוך – חוקר מרחב הדרום (פיצו"ח)

6. קרן יוסי – חוקר מרחב הדרום (פיצו"ח)

7. מדינת ישראל- משרד החקלאות – השרותים הוטרינריים

8. ד"ר אבן טוב בוריס

ע"י ב"כ עו"ד 1-2. עו"ד מירב שלמה ממשרד בלטר-

גוט-אלוני

3-8. עו"ד יוספה מרגולין מפרקליטות

מחוז ירושלים

פסק דין

הפרשה בקליפת אגוז

1. התובעים שייכים למשפחת רועי צאן המתגוררת מעברו השני של הקו הירוק, ואינם תושבי ישראל. ברשותם היה עדר כבשים שנתפס ע"י הנתבעים והובל לשחיטה. על עובדות בסיסיות אלו אין מחלוקת.

2. לפני חלקו הצדדים על שלוש נקודות עיקריות:

היכן רעה העדר בעת שנתפס על ידי הרשויות הישראליות?

- -

- - האם החוק מתיר ומסמיך את הנתבעים בסיטואציה שהייתה קיימת לתפוס את העדר ולשחטו בצורה בה נעשה הדבר?
- - האם התנהגות אנשי הרשות בעניין הייתה ראויה?

3. מסקנותינו בקצרה הן כי:

- - העדר חדר לתחום שטח ישראל מספר מאות מטרים (כשש מאות עד שמונה מאות מטרים לערך ואולי אף פחות).
- - החוק לא התיר לנתבעים לשחוט את העדר בנסיבות הנוכחיות. ההיתר לתפוס ולהשמיד בעלי חיים נובע מהרצון להגן על הציבור מפני מחלות. אך הסיבה האמיתית שהעדר הנוכחי נתפס ונשחט הייתה ללמד מוסר ולקח את כלל הרועים הפולשים משטחי הרשות לשטחי ישראל.
- - התנהגות אנשי הרשות עם התובעים לא הייתה ראויה מתחילתה ועד סופה.

4. לאור מסקנות אלו הרי השאלה היחידה שנותרה היא שאלת גובה הפיצוי המתבקש בה נדון בסיומו של הדיון.

ונעבור עתה לדיון במקרה בפרטיו.

התובעים, הנתבעים, והכבשים – רקע כללי למעורבים

5. התובעים נעמאן מחמד מחמוד ג'בארין ועותמאן ג'בארין הינם רועי צאן, תושבי כפר המערות ג'ינבה שבגדה המערבית (להלן: "ג'ינבה"). שטחי החקלאות והמרעה של ג'ינבה צמודים לשטח האש ולשמורת הטבע תל-קריות (להלן: "השמורה") מעברו השני של הקו הירוק. היות והבעלות היא משפחתית, יכוננו אלו מעתה "התובע".

6. נתבעת מס' 1, רשות הטבע והגנים (להלן: "רשות הטבע"), אחראית בין היתר על הגנת ערכי הטבע בשמורה ופיקוח על שמירתם. נתבע מס' 2, דני ברייר (להלן: "הפקח ברייר") עובד ברשות כפקח.

7. בקרבת מקום נמצא בסיס של יחידת הנח"ל שהגורם האחראי עליה הוא נתבע מס' 3 משרד הביטחון (להלן: "משהב"ט"). עד התביעה רס"ן סלומון(סלומון) ביצ'ה היה במועד האירוע מפקד פלוגה בבסיס זה (להלן: "קצין צה"ל" או "סלומון").

8. נתבעת מס' 4 יחידת הפיצו"ח (להלן: "פיצו"ח"), אחראית, בין היתר, לבצע פעולות פיקוח על תנועת מוצרים חקלאיים באזורי קו התפר שבין הרשות הפלסטינית ושטחי מדינת ישראל. נתבע מס' 5, ברוך הר זהב (להלן: "הפקח הר זהב"), ונתבע מס' 6, יוסי קרן (להלן: "הפקח קרן") הינם פקחי מרחב דרום, בעלי סמכויות חקירה, העובדים ביחידת הפיצו"ח. מר נפתלי דדון (להלן: "מר דדון") הינו מנהל מרחב דרום באותה יחידה.

9. נתבעת מס' 7, הלשכה הווטרינרית המחוזית – באר שבע (להלן: "הלשכה הווטרינרית"), אחראית, בין היתר, על הטיפול בבעלי חיים על פי הוראות פקודת מחלות בעלי חיים (נוסח חדש), תשמ"ה – 1985 (להלן: "הפקודה"). נתבע מס' 8 ד"ר בוריס אבן טוב (להלן: "הווטרינר") הינו עובד הלשכה הווטרינרית. עד ההגנה ד"ר משה חיימוביץ הוא מנהל השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות (להלן: "חיימוביץ" או "מנהל השירותים").

אירועי יום התפיסה

10. ביום 26.3.03 בסביבות השעה 14:30 או בסמוך לכך, רעה התובע את עדרו במקום שעליו יש מחלוקת ואת מקומו המדויק נקבע מאוחר יותר. בשלב מסוים הגיעו למקום חיילי הנח"ל ואחריהם הפקח ברייר שהגיע למקום לאחר שהודע לו טלפונית על ידי הקצין סלומון. כן הגיע צוות מג"ב למקום שתפקידו היה לטפל ברועים.

11. הפקח ברייר הזעיק את אנשי יחידת הפיצו"ח ולמקום הגיעו הפקחים ברוך הר-זהב ויוסי קרן ואחריהם הגיע מנהל המרחב מר דדון. מר דדון התייעץ טלפונית עם הווטרינר בוריס אבן-טוב וקיבל ממנו הוראה להעביר את הצאן לבית המטבחים מרבק באיזור התעשייה בבאר – טוביה. נציין כי הרועים היו במקום ואין חולק (אפילו לדברי מר דדון בסעיף 7 לתצהירו) כי הללו פנו לדדון ואמרו לו שהעדר בבעלותם. הללו התבקשו להגיע יום למחרת למחסום תרקומיא לחקירה, ועל מה שנאמר או לא נאמר בשיחה ביניהם למר יוסי קרן ומר דדון יש מחלוקת.

12. העדר עצמו הובל בפרק זמן של שעותיים שלוש (עדות הפקח הר-זהב עמ' 86 שורות 23-28 לפר') לקרבת הבסיס, הובאו משאיות והוא הובל לבית המטבחים בבאר-טוביה.

13. העדר נשחט בין הימים 28.3.03-3.4.03. כפי שהסביר בתצהירו ובעדותו לפני מר בנצי כהן – מנהל בית המטבחים, לטענתו העדר היה במצב לא משופר ולא היו עליו קופצים. זו הסיבה שנשחט באופן איטי והמחיר שהתקבל עליו היה מזערי. על פי רישומי בית המטבחים, נשחטו 242 כבשים פלוס עיזים פלוס טלאים. סה"כ התקבלו כארבעים וארבעה אלף שקל עבור הכבשים ומהם קוזו 31,460 ש"ח דמי אגרת שחיטה והוצאות בית המטבחים.

14. עוד קודם לכן, ביום 27.3.03 ערך והגיש יוסי לבית משפט השלום באשדוד בקשה להורות על חילוט הכספים שיתקבלו בעקבות שחיתת העדר ומכירת הבשר. בבקשה צויין כי המשיב הוא "אלמוני" כלומר כי בעל העדר אינו ידוע או שלא ניתן לזהותו. זאת בעת שהתובע, שזהותו ידועה, המתין ליוסי במחסום תרקומיה באותה שעה ממש. בסופו של דבר דחתה כב' השופטת רובין לביא מבית משפט השלום באשדוד את ה"בקשה להורות על חילוט כספים" מהטעמים המפורטים בהחלטה בב"ש 685/03.

15. בעקבות האירוע גם נפתחה חקירה של יחידת הפיצו"ח, בסיומה ניתנה לתובע הודעת קנס אזרחי לאור הפרת הוראות הפקודה, כאמור לעיל. זאת משום שישנם תנאים לגבי סימונים ותנאים אחרים שלא מולאו בעדר זה.

16. לטענת התובעים, נותרו מספר עשרות טלאים בני יומם אשר רובם הגדול מתו בהעדר חלב אם, מקור המזון היחיד המתאים לטלאים.

היכן רעה העדר כשנתפס? והתשובה, בשטח ישראל אך קרוב מאוד לקו הירוק

17. המחלוקת העובדתית החשובה ביותר הינה האם עדרו של התובע היה כבר בתוך שטחה של מדינת ישראל כאשר הגיעו אליו החיילים. כאמור באי כוחם המלומדים של הנתבעים העלו טענות משפטיות שונות בנקודה זו בהן השתק פלוגתא, הודעת חוץ והודאת בעל דין. בין השאר הסתמכו על ב"ש (שלום אשדוד) 685/03 משרד החקלאות נ' נעמן ג'באריין (להלן: "פסה"ד באשדוד"), בו קבעה כב' השופטת ר. לביא ממצא פוזיטיבי ולפיו **"בתאריך 26.3.03 זוהה ע"י צה"ל עדר כבשים שמקורו משמחי יהודה ושומרון שחצה את קו התפר לתחום מדינת ישראל אל השטח המוכרז שמורת טבע. העדר נתפס ע"י חיילים שהיו במקום וכן ע"י פקח של רשות הטבע והגנים"**.

18. אינני סבור כי ההחלטה בב"ש זה קשורה להשתק פלוגתא ובוודאי לא לכך התכוונה כב' השופטת רובין. מעבר לכך, עומד לפני חומר ראיתי רב יותר לאין שיעור משעמד בשעתו בפני כבוד השופטת רובין לביא, ויחד עם זאת, המסקנה הסופית נשארה בעינה. לאור כל הראיות והעדויות שהובאו לפני הגעתי למסקנה חד משמעית לפיה עדרו של התובע אכן היה כבר בתוך שטחה של מדינת ישראל כאשר הגיעו אליו החיילים. אציין את הראיות העיקריות שהובילו לממצא פוזיטיבי זה.

19. העדויות מטעם הנתבעים אינן משאירות מקום לספק באשר למיקום העדר. נפתח בעדותו האמינה עלי של רס"ן סלומון ביצה' (בזמן האירוע סרן), אשר שימש כמ"פ בבא"ח נח"ל שבאיזור תל ערד בעת האירועים נושאי התביעה.

20. רס"ן סלומון מתאר כי נתקל במהלך שירותו בבסיס בתופעה מתמשכת של כניסת עדרים לתוך שטחי האימונים של צה"ל, בעיקר בשבתות, וכי החיילים נהגו לגרש אותם מן האיזור (סעיף 3 לתצהירו, וכן ר' עדותו בפרוטוקול בעמ' 63, ש. 13 ואילך).

21. באופן פרטני הוא מתאר, כי ביום 26.3.03 בסביבות השעה 15:00 התקשר אליו הסמג"ד והודיע לו, כי רועים עדרים בתוך שטח האש של הבסיס. הוא מתאר כיצד נסע לכיוון, ובמקביל הקפיץ כיתת כוננות. רס"ן סלומון מוסיף ומתאר, כי לא ראה כל עדרים בשטחי האש, אך לעומת זאת, הבחין בשלושה גושים של עדרים הרועים בתוך שמורת העתיקות של תל קריות (סעיף 4 לתצהירו). בהמשך הוא מתאר כי חלק מכיתת הכוננות רדפה אחרי הרועים והעדרים ותפסה חלק מהעדר שנמלט שהיה במרחק של כ-300 מ' מן השמורה, ועדיין בשטח ישראל.

22. רס"ן סלומון מכיר את נקודות הציון שבשטח האיזור: הוא מודע לקיומו של שטח אימונים נוסף (ש.א. 918) וכן למיקומו של הכפר ג'ינבה. הוא שולל בפירוש את הטענה כי העדרים רעו באיזור הכפר ג'ינבה או בסמוך לו, כטענת התובע (ר' סעיף 9 סיפא לתצהירו). לעומת זאת, כפי שציין, מיקומו של הקו הירוק (שאיננו מסומן בשטח), לא היה ברור לו די צרכו בעת שמסר את עדותו הראשונה, ולכן ציין את שציין בגליון גביית העדות הראשון. יחד עם זאת, ומשערך סיור נוסף במקום, בנוכחות הפקח דני, הובהר לו מיקומו של הקו הירוק (סעיף 10 לתצהיר, ר' גם עמ' 62 לפרוטוקול בש. 22 וש. 28, וכן עמ' 65 ש' 22).

23. רס"ן סלומון מציין כי בכל מקום שציין את המילה "שמורה" התכוון למעשה לאיזור ה"עתיקות" בשמורה, כיוון שהוא לא יודע במדויק מהם גבולות השמורה (ר' פרוטוקול הדיון בעמ' 67, ש. 25, ר' גם עמ' 68 בש. 21, ר' בעמ' 72 ש. 29) על כן לכל היותר רדפו חיילי כיתת הכוננות אחר הכבשים למרחק של כ-300 מ' מאיזור העתיקות, דהיינו בתחום שטח השמורה אשר בשטח ישראל.

24. גם בגליון גביית העדות של רס"ן סלומון מיום 26.3.03 (שצורף לתצהירו וסומן א') הוא מציין כי "במקום זיהינו חמישה רועים עם צאן יורדים מהעתיקות עצמם לכיוון צפון מזרח" (ר' ש. 4 לגליון. בהמשך בש. 7 הוא מציין, כי שניים מהרועים נמלטו). ר' גם עמ' 65 לפרוטוקול בש' 9 שם הוא מציין כי "כשהסתכלתי לעתיקות וראיתי את העדרים...ברגע שראיתי את העדרים בעתיקות התקשרתי לדני ברייר". ור' גם עמ' 73 לפרוטוקול בש. 20 שם הוא מציין "העדר שדיברתי עליו היה ממש בצמוד לעתיקות, היו אוכלים עשב שם".

בעדותו מציין רס"ן סלומון:

**"ש. אתה אומר שהעדר התרחק 300 מ' מהשמורה
ת. אני התכוונתי לעתיקות זה האיזור שהייתי בו
ש. לכיוון צפון העדר ברח?"**

ת. כן" (עמ' 68 ש. 19 ואילך)

ובהמשך:

"ת. חלק מהעדרים היו בתוך העתיקות. חלק מהם ברחו וחלק עדיין היה בתוך העתיקות. חלק מכיתת הכוננות נשארה איתי בתוך העתיקות. חלק מהעדרים תפסתי בעתיקות עצמן. ש. למיטב שיפוטי, החלק שברח הספיק להתרחק יותר מ- 300 מ' ת. לדעתי, לא"

...

ש. כשאתה אומר שמפקד כיתת הכוננות נועם התרחק והביא עדרים מתוך שטחי הגדה, זה אומר המרחק של ה- 300 מ' שאתה מדבר עליו ת. כן. אותם 300 מ' צפונה" (עמ' 74 לפרוטוקול ש. 3 ואילך)

25. רס"ן סלומון המשיך וציין כי אחד הרועים, שנמלטו קודם לכן, חזר למקום וניסה להוביל את העדר אחריו, תוך שהוא קורא למשפחתו לסייע לו בהשבת העדרים (סעיף 7 לתצהירו). את אחד הרועים זיהה במהלך הדיון כעיסא יונס אבו עראם (ר' פרוטוקול הדיון בעמ' 70 ש. 17)

26. גם עדותו האמינה של הפקח דני עולה בקנה אחד עם עדותו של רס"ן סלומון. בתוקף תפקידו מסייר הפקח דני באיזור שמורת הטבע. הוא מציין בתצהירו כי עדרים משטחי יהודה ושומרון חוצים באופן תדיר את קו התפר לשטחי שמורת הטבע ושטחי האש הצבאיים הסמוכים. הוא מדגיש את העובדה כי הרעייה ללא היתר בשטחי השמורה היא הרסנית ולעיתים אף יוצרת נזקים בלתי הפיכים, אך הרועים הפלסטינים מעדיפים לרעות בשמורה על פני פגיעה בשדותיהם או שדות שכניהם הזרועים בחיטה, שעורה וכיו"ב.

27. הפקח דני מתאר את שיטת הפעולה המתוכננת של חציית העדרים ואת העובדה כי חצייה כאמור איננה אקראית והיא נעשית במודע לעובדה שהקו הירוק נחצה. (סעיף 5 לתצהירו) הוא מתאר כיצד הרועים מעמידים מספר אנשים שישמשו כתצפיתנים וכמודיעים שיזהירו אותם, עת אחד מגורמי הפיקוח או גורמי הביטחון מתקרבים לנקודה בה הם רועים. את העובדה, כי במרבית המקרים מזהרים הרועים "בזמן" ונסים עם עדריהם חזרה לשטחי הגדה (סעיפים 6-7 לתצהירו). הפקח דני מציין כי במקרה והעדר חצה את הקו הירוק חזרה לשטחים לא תופסים אותו, כי טמונה בכך סכנה. (עמ' 50, ש' 18). הוא מדגיש כי הוא יודע במדויק היכן מצוי הקו הירוק (עמ' 51, לפרוטוקול בש. 1).

28. אשר למקרה נושא האירוע, מתאר הפקח דני כי קיבל דיווח מן הצבא על עדר הרועה בתוך השמורה ונסע מיד למקום. הוא מתאר כי תוך כדי נסיעה ראה את העדר בתוך השמורה (ס' 9 לתצהירו, ר' גם עמ' 42 לפרוטוקול, ש. 10). הוא מתאר, כי עם הגיעו למקום ריכוז יחד עם החיילים את העדר בתוך השמורה, ובמקביל דיווח לאנשי יחידת הפיצו"ח, כי עדר שאינו מסומן רועה בשמורה. בדו"ח הפעולה שרשם הפקח דני (שצורף לסיכומים) ביום האירוע הוא מציין כי לאחר האירוע נסע ביחד עם רס"ן

סלומון כדי לראות את המיקום של העדר, וכי העדר נמצא בתוך שמורת הר עמשא בתוך תחומי מדינת ישראל.

29. טענת התובע שונה לחלוטין. לשיטתם, ביום 26.3.03 בסביבות השעה 14:30 או בסמוך לכך, כאשר חג הפסח בפתח, רעה התובע את עדרו המונה כ-250 כבשים ועוזים מהן כ-72 הרות, במרחק של כ-1.5 ק"מ מחוץ לתחום מדינת ישראל. בשעה 15:00 או בסמוך לכך, בעוד התובע משגיח על העדר, הבחין בכוח נח"ל הרודף אחר כבשים השייכים ככל הנראה לבדואים תושבי ישראל ואשר רעו בשטח השמורה. הכבשים בבריתם מהחיילים, נפוצו הן לשטח ישראל והן לעבר גבעות בקרבת ג'נבה.

30. הפקח דני וכמה חיילים ניגשו אל התובע, אשר כל אותה העת צפה במתרחש מרחוק, והורו לו להתלוות אליהם. התובע הצביע בפני הפקח דני על כך שעדרו רועה בוואדי בו הוא נמצא ובמרחק מאות מטרים משם נמצאים העדרים האחרים שאחריהם רדף הכוח. למרות זאת, החלו החיילים מיחידת הנח"ל להעביר את עדרו של התובע מתוך שטח הגדה המערבית לתחום ישראל. אל הנוכחים הצטרפו אנשי הפיצו"ח, וכוח מג"ב (הכל כמופיע בתצהירו וכן בפרו' עמ' 21-23).

יצוין כי גרסתו זו שונה לחלוטין מגירסת הקצין סלומון ואני דוחה אותה על הסף.

31. כאמור, לאור כל הראיות והעדויות שהובאו לפני הגעתי למסקנה חד משמעית לפיה עדרו של התובע אכן היה כבר בתוך שטחה של מדינת ישראל כאשר הגיעו אליו החיילים. אולם יש לזכור כי מדובר במאות מטרים בודדים אפילו לשיטת התביעה. אינני קובע מסמרות באשר למרחק משום שעדר מורכב מכבשים הנמצאות כל אחת בנקודה אחרת ויכולות להתפרש על שטח לא קטן. מעבר לאלו, הרי לכל הדיעות לא קיים קו גבול ברור ו/או סימון חד משמעי ואפילו הקצין עצמו לא ידע היכן בדיוק עובר הקו הירוק. אך המסקנה הסופית היא שהעדר נמצא כמה מאות מטרים בתוך שטח ישראל.

האם במקרה שלפנינו הייתה הוראת הוטרינר להשמדת העדר סבירה? (והתשובה לא ולא)

32. הבסיס הנורמטיבי לענייננו נמצא בפקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה - 1985 ולצורך הנוחיות גרידא נצטט את קטעי הסעיפים העיקריים מתוך הפקודה, עליהם מסתמכים הצדדים:

1. הגדרות (תיקון: תשנ"א)

בפקודה זו -

"בעל" - לענין בעל חיים, גוויה, רפד, פרע או מספוא - כל אדם שהוא:

(1) בעלם, בשלמות או חלקית, או המציג עצמו כך;

(2) שלוחו של אדם כאמור;

(3) המחזיק בהם או מי שיש לו טובת הנאה בהם, שליטה או פיקוח עליהם או סמכות לעשות בהם...

7. המתח בעלי חיים נגועים (תיקון: תשנ"א)
רופא ומריר ממשלתי רשאי להורות לבעלו של בעל חיים נגוע במחלה להמיתו או לגרום להמתתו, מיד או תוך זמן שיציין, והוא הדין כשבעל חיים היה במגע עם בעל חיים כאמור או כשהיה חשוף בדרך אחרת להידבקות במחלה או לזיהום ממנה או כשהרופא חושד כי הוא נגוע במחלה.

26. סמכות תפיסה (תיקון: תשנ"א)
(א) כל רופא ומריר ממשלתי, מפקח או שומר רשאי לתפוס ולבדוק כל בעל חיים, ... שביחס אליו הוא חושד כי נעברה עבירה על פקודה זו או על הוראות ביצוע, ורשאי הוא לצוות על החזרתם לאזור או למקום שהוא חושד כי ממנו הועברו שלא כדין, או להעבירם לכל מקום ולעכבם בו בכפוף לצו מאת שופט בית משפט שלום...

24. סייג לתביעה
לא תהיה עילת תביעה נגד המדינה או נגד עובד מעובדיה על מעשה שנעשה בתום לב לפי הוראות פקודה זו או לפי הוראות ביצוע.

33. מטעם הנתבעים העיד ד"ר חיימוביץ, האחראי על השירותים הוטרינריים וטענותיו פשוטות הן. לאור המצב הקיים כיום בשטחי הרשות, הרי אחוז גבוה מכל העדרים איננו מחוסן. הוא העריך כי רק ארבעים אחוז מהעדרים מחוסנים כיאות וגם המחסונים אינם בעלי סימון פרטני ורישומים כמתחייב בחוק. גם כשהעדרים מחוסנים לא ניתן לסמוך על החיסון ו/או על המגדלים וממילא כל בעל חיים משטחי הרשות חשוד כחולה ומסוכן. אפילו בעל חיים אחד שכזה יכול לגרום לתוצאות הרוג אסון לחקלאות בישראל. ד"ר חיימוביץ העיד בלהט לפני על כך שמספיק שעז או כבשה תטיל את מימיה על צמח שאותו תאכל עז אחרת על מנת להפיץ מחלות וכן הלאה. הוא הסביר לבית המשפט שעצם הטיוול של עדרים שכאלו על שטח מצומצם יכול לגרום להפצת המחלה דרך הצמחיה ועוד.

34. כשנשאל ד"ר חיימוביץ האם עדיף גירוש עדר כזה חזרה לשטחי האוטונומיה או לקיחתו להשמדה הסביר שבדרך כלל כשמדובר במרחק קצר עדיפה כמובן הוצאתו משטח ישראל מאשר לקיחתו להשמדה. זאת משום שבדרך להשמדה עובר העדר מרחק גדול שבו יכול הוא לעיתים להזיק. הוא הסביר לבית המשפט כי משחקים אלו של גירושם הם עניין יומיומי ובלשונו "זה קורה יום יום שמגרשים אותם. אני מכיר את המשחק כבר 30 שנה" (פר' עמ' 57 ש' 27).

35. נציין כהערת אגב כי הנחייתו זו של ד"ר חיימוביץ הייתה ידועה. כשנשאל הפקח יוסי קרן אם הוא מכיר את הנחייתו המפורשת של ד"ר חיימוביץ "שאם עדר נמצא קרוב לקו הירוק, צריך לגרש אותו מעבר לקו הירוק..." השיב (עמ' 99 ש' 10-7).

"ידועה לי כן אבל אני לא יודע מתי יצאה
ש. ההוראה הזו מוכרת לך?
ת. כן"

36. כלומר התפיסה היתה לכאורה תוך הפרת ההנחיות והנוהלים שהוציא מנהל השירותים הוטרינריים, נוהלים שאנשי יחידת הפיצו"ח הכירו היטב או לפחות היו אמורים להכיר ולפעול על פיהם.

37. במקרה שלפנינו הצהיר ד"ר חיימוביץ בסעיף 8 לתצהירו כי:

"ביום 26.3.03 פנה אלי ד"ר אבן טוב... והודיע לי כי יחידת הפיצוח נקראה למפל בעדר צאן גדול שאינו מסומן ומחוסן כדין אשר מקורו בשטחי יו"ש ואשר נמצא רועה בעומק שטח מדינת ישראל... בהתייעצות עמי אישרתי את החלטתו של ד"ר אבן טוב להורות על העברתו של הצאן לבית המטבחים "מרבק" לשם שחיטת הצאן..."

38. אלא שעדותו של ד"ר חיימוביץ הפכה להיות מגומגמת משהו כשהתבררו לו העובדות כהוותן. בעיקר כאשר התברר לו כי לכל היותר מדובר על מרחק של שמונה מאות מטרים מהקו הירוק (וסביר שהרבה פחות). עוד יותר גמגם לפני כאשר התברר לו כי העדרים נלקחו רגלית במשך שעותיים שלוש לתוך עומק שטח מדינת ישראל (2-3 ק"מ) ורק משם הובלו במשאיות לבית המטבחים. באי רצון אף השיב לשאלת ב"כ התובעים כי הליך זה מזהם יותר שטח וגורם יותר נזק בריאותי מאשר תועלת (פר' עמ' 61 ש' 20-25).

39. כשהתבקש לרדת לפרטים לפנינו, השיב לי כי שמונה מאות מטרים שאותם עבר העדר הם מרחק שבעטיו יש להחרים ולהשמיד את העדר, בעוד שמרחק של מאתיים מטרים זהו מרחק מספק על מנת לגרשו חזרה לשטח ממנו הגיע. אך גם דבריו אלו נאמרו בשפה רפה ולא אוסיף בכך.

40. בתצהירו התייחס ד"ר חיימוביץ לכך שעדר מסוכן לכאורה נלקח לשחיטה בבית מטבחים המשמש שאר עדרים. בתצהיר נטען כאילו יש פרוצדורה מיוחדת לעניין מקרים אלו. אולם בפועל כפי שהסתבר לא ננקטו כל נהלים כאילו מדובר "בעדר בסיכון" והעדר נשחט כמו כל עדר אחר.

41. כל זה מעורר תמיהה. אם מדובר אכן בעדר נגוע או אפילו חשוד כנגוע במחלת הפה והטלפיים או במחלת מקנה מסוכנת אחרת, האם המקום הראוי להמתתו הוא בית המטבחים הצפוף והגדול במדינה? וזאת בימים שלפני חג הפסח שבו כידוע רבים נוהגים לאכול בשר כבש דווקא??

42. העיד לפני מנהל בית המטבחים מר כהן מ"מרבק" כי העדר שהגיע ל"מרבק" ביום 26.3.03 בשעות הערב היה מיועד מלכתחילה לשחיטה. הוא אף העיד כי העדר נמכר לסוחר הבשר עוד טרם נשחט. הכנסת העדר לבית מטבחים לשחיטה מחייבת היתר בכתב מאת רופא וטרינר (ע' 78 ש' 2,7 וכן ש' 22-27). כלומר אם ניתן היתר כזה ברור שלא היה כל חשד שהעדר נגוע, ואם היה חשד הרי שהעברת העדר ל"מרבק" עלולה היתה לגרום לפגיעה חמורה בבריאות הציבור, פגיעה שכל המעורבים היו אמורים לדעתה. עוד יש לציין כי העדר לא נשחט בפעם אחת אלא בתקופה של עשרה ימים כאשר כל פעם נשחט חלק אחר מהעדר. בינתיים, יתרת העדר מואכלת ומושקית בבית המטבחים והכל בסמיכות ויחד עם בהמות אחרות (פר' עמ' 77 ש' 28-29). נדגיש כי העד העיד בפירוש שהעדר לא נשחט שחיטה סניטרית כי אם שחיטה רגילה שברגילות (פר' עמ' 79 ש' 18-22).

43. המסקנה מכל אלה ברורה היא והיא כי הנתבעים פעלו בחוסר סבירות קיצוני ושלא בתום לב. המהלך הנכון מבחינת שמירה על בריאות הציבור במקרה שלפנינו היה סילוקו לעבר הגדה ולא הובלתו בתחום ישראל והעברתו לשחיטה בבית מטבחים. דווקא הובלתו ל"מרבק" סיכנה

הרבה יותר את בריאות הציבור. לא רק זאת, אלא שלקיחתו להשמדה ולשחיטה נעשתה שלא בתום לב. אדגיש כי אין מדובר בטעות של שיקול דעת אלא בחוסר תום לב מובהק ולא אוסיף בכך.

44. היות וזוהי מסקנתי העובדתית, אין מקום להתפלפל בשאלה האם מוסמך וטרינר להורות על השמדה ללא שהורה לבעלים להשמיד את העדר, ושאר טענות שהעלו הצדדים. כן אין מקום לדון בשאלה האם יש הגנה לנתבעים משום שאין להם לאור העובדה שאין פה טעות אלא חוסר תום לב.

התנהגות הנתבעים לאחר שנתפס העדר

45. אין לי אלא להתפלא על התנהגות הנתבעים לאחר שנתפס העדר. הכלל הוא כי הרשויות צריכות להיות נקיות בכל מעשיהם. רשות ציבורית איננה מעלימה ו/או מסתירה את מעשיה אלא מכריזה עליהם בריש גלי. ברגע שאמרו התובעים למפקח קרן ולמנהל המרחב דדון כי הם בעלי העדר היה על קרן ודדון להודיעם על כוונותיהם ללא כחל ושרק. דהיינו, להודיעם כי העדר נלקח כעת להשמדה על פי הוראת רופא וזכותם לפנות לעורך דין ולבית המשפט אם ברצונם להתנגד לכך.

46. טיעוניהם לפני כאילו לא הייתה לתובע תעודת זהות ו/או כאילו לא היו משוכנעים בבעלותו עקב דברים שאמר מוטב היה להם שלא יאמרו. במקום זאת, הוזמן (לטענתם) התובע לחקירה למחרת היום במחסום תרקומיא שם המתין ארבע שעות לקרן בעוד הלה רץ לבית משפט לבקש לחלט את הסכומים שיתקבלו מהשחיטה.

47. אציין כי התובע טען לפני שנאמר לו במפורש ע"י קרן כי אם יביא אישור וטרינרי הרי הוא יחזיר לו את העדר ואף טען שהביא מספר אנשים למחרת על מנת לקחת את העדר. אולם אפילו בלא זאת הרי התנהגותם של קרן ודדון ראויה לגינוי. אדגיש שוב כי כבר ברגע תפיסת העדר היה עליהם להודיע לאלו שטוענים כי הם בעלי העדר על האפשרויות החוקיות העומדות לפניהם ולא נוסף בכך.

48. באשר לוטרינר אבן-טוב הרי תמהני מדוע לא בירר בדיוק היכן נתפס העדר, מה המרחק ממקום התפיסה לגבול, וכן הלאה. ההוראה הגורפת לשלוח את העדר ישירות לשחיטה הייתה מוגזמת בנסיבות העניין וגם כאן לא נוסף בכך.

49. לסיכום פרק זה אציין כי התנהגות אנשי יחידת הפיצו"ח לאחר תפיסת העדר לא הייתה נאותה. קשה להשתחרר מהרושם שלפחות חלק מהתנהגותם של קרן ודדון נבע מנסיונם למנוע מהתובעים לממש את זכויותיהם ובית המשפט לא יכול להתייחס בסלחנות להתנהגות מעין זו.

50. התובעים תבעו שמונה נתבעים המתחלקים לשתי קבוצות. הקבוצה הראשונה היא רשות הטבע והגנים ופקחה מר דני ברייר. הקבוצה השנייה שייכת לעובדי המדינה על משרדיה השונים. ונעבור על נתבע נתבע.

51. נתבעים 1-2 רשות הטבע והגנים והפקח מטעמה מר דני ברייר נהגו כחוק. אשר לכן, אין כל מקום לתביעה נגדם והיא נדחתה. קיימת סמכות עיכוב לפי סעיף 59(א) לחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, תשנ"ח-1998. בכל מקרה, ברגע שהגיעו אנשי יחידת הפיצוח, יצא הפקח מהתמונה. בנסיבות העניין אין כל מקום להוצאות. אציין רק כי הופתעתי שהפקח לא היה מצוייד במצלמה. מצלמה דיגיטלית איננה כלי מותרות ואם הייתה בידיו כזו, והיה משתמש בה בשלב הראשוני, היו נחסכות שאלות רבות אחרות מאיתנו.

52. נתבעת 3 מדינת ישראל – משרד הבטחון. הקצין וחיליו נהגו כשורה ואין כל מקום לפסוק כנגדם הוצאות. נכון הוא שישנה שאלה של סמכות החיילים לפעול כשוטרים ולאסוף את הכבשים, אך מכאן ועד פסיקת הוצאות כנגדם רחוקה הדרך.

53. נתבעת 4 יחידת הפיצוח – הרי עובדי יחידה זו יוסי קרן ודדון פעלו שלא כשורה וממילא אחראית היא.

54. נתבע 5 ברוך הר-זהב חוקר מרחב דרום. מסתבר שחוקר זה לא ראה את בעלי העדר בשום שלב ואיש לא ניגש אליו. אשר לכן, אין מקום לטענה כנגדו. מה גם שהתובעים העידו כי פעם ראשונה ראו אותו בקלטת הוידאו. היה עליו אולי לנסות לברר טוב יותר מיהם הבעלים, אך אין די בכך כדי לקבוע את אחריותו.

55. נתבע 6 החוקר יוסי קרן. על התנהגותו של זה כבר נכתב, והוא אישית אחראי על הנזקים שנגרמו.

56. נתבעים 7 ו-8 מדינת ישראל לשירותים החקלאים, והוטרנר בוריס אבן טוב. התנהגות הנתבעים לא הייתה כשורה כפי שצויין.

57. אשר לכן, דוחה את התביעה כנגד נתבעים 1 ו-2, ונתבע 5, ומקבל את התביעה כנגד נתבעים 3-4-6-7-8. לא פירטתי את חלוקת האחריות בין נתבעים אלו משום שהמדינה ממילא הודיעה כי היא עומדת אחריהם. אולם לולא הייתה עושה זאת, הייתי קובע 70% אחריות ליחידת הפיצוח ו- 30% אחריות לשירותים הוטרנריים.

גובה הפיצויים

58. יש לכאורה שני סייגים לפיצויים המגיעים לתובעים אך שניהם אינם רלוונטיים לענייננו ונסביר בקצרה.

סעיף 17(ג) לפקודה קובע סייג לפיצוי:

17. סייג לתשלום פיצויים [תיקון: תשנ"ה]

...

(ג) לא ישולמו פיצויים בשל בעל חיים שהומת לפי הוראות פקודה זו, אם לדעת מנהל השירותים הווטרinריים הפר בעליו את הוראות הפקודה, או הוראת ביצוע או לא נקט אמצעים הנדרשים לשם מניעת הידבקות בעל-חיים במחלה כפי שהורה מנהל השירותים הווטרinריים, והצורך בהמתת בעל החיים נובע מאי קיום ההוראות האמורות.

אולם לא מתקיים תנאי מרכזי להחלת הסייג והוא: "והצורך בהמתת...נובע מאי קיום ההוראות". כפי שהוסבר לעיל, מטרת השחיטה במקרה זה שונה במאוד מזו המוצהרת. לכן אין להפעיל את הסייג במקרה זה, והתובע זכאי לפיצויים.

סייג שני מופיע בסעיף 24 הקובע:

24. סייג לתביעה

לא תהיה עילת תביעה נגד המדינה או נגד עובד מעובדיה על מעשה שנועשה בתום לב לפי הוראות פקודה זו או לפי הוראות ביצוע.

אולם כפי שקבעתי, לא נעשו בו מעשים בתום לב וגם דינו של סייג זה להעלם.

59. בהתחשב בכך שזהו עיסוקו ופרנסתו היחיד של התובע ובני משפחתו, עולות מדברי התובע סתירות שונות ותמוהות לגבי מספר ראשי הצאן. בעת שפנה התובע לנפתלי דדון, ציין בפניו כי יש לו 150 כבשים, מתוכם 120 גדולים ו-30 קטנים. לעומת זאת בתצהירו טען כי רעה ביום האירוע 250 כבשים ועיזים. בכתב התביעה מציין התובע כי היו לו 28 עיזים בלבד, ואילו במהלך עדותו הגיע מספרן ל-40 (עמ' 22 לפרוטוקול, ש' 25); בכתב התביעה טוען כי איבד 133 כבשים נקבות בעוד שבבית המשפט עלה מספרן ל-196 כבשים נקבות (עמ' 23, ש' 25 לפרוטוקול); לגבי הטלאים טען כי אבדו לו 52 טלאים ואילו בעדותו מסתפק ב-30 טלאים בלבד (עמ' 23 לפרוטוקול, ש' 26).

60. מעבר לכך, לאור עדויות החיילים הרי יתכן מאוד שהיו מספר עדרים של רועים שונים באיזור כך שיתכן ואין מדובר בעדר ספציפי אחד ומכאן הבלבול במספרים. יתכן כי העדר שייך לא רק לתובע

אלא גם לאחרים. בכל מקרה, המספר הברור ביותר הוא מספר ראשי הצאן שנשחטו. אשר לכן יחושבו הפיצויים על בסיס 242 ראשי צאן.

61. מתוכם 133 כבשים נקבות (מתוכן 72 הרות), 15 אילים, 28 עיזים, 2 תיישים, ו-52 טלאים. יתרת 12 בעלי החיים יחושבו כגדיים. לאלה נוסיף עוד 15 טלאים שהיו צעירים מכדי לצאת לרעייה ומתו בהעדר אמותיהן (נציין שאפילו בשעתיים שהעדר היה בידי יחידת הפיצו"ח הייתה בו כבר לידה שתועדה בקלטת הוידאו).

62. ישנם שני בסיסים לחישוב מחירי בעלי החיים. תצהירו של אחי התובע ותצהיר שמאי מטעם נתבעים 1 ו-2. תצהירו של אחי התובע הוא גבוה יחסית ותצהירו של השמאי נמוך.

63. מאידך, ישנן טענות רבות על כך שערכם של כבשים ביו"ש נמוך מערכם בישראל והבדלים אלו נעים בין עשרים וחמש לשלושים אחוזים (סעיף 20 לתצהירו של חיימוביץ, סעיף 4 לתצהיר בנצי כהן בעל בית המטבחיים, דברי המפק ה-זהב בעמ' 88 ש' 12 לפרוטוקול). אולם יש לזכור שהתצהירים מדברים על ערך הכבשים לבשר בעוד שאין חולק שהערך לענייננו היה בעיקר לחלב וגבינות ויש הבדל בין עדרים המיועדים לבשר לעדרים המיועדים לחלב וצמר.

64. אשר לכך, החלטתי לפסוק לתובעים פיצויים על פי הערך הבא המבוסס על הערכת השמאי מר יצחק יהודה (מלבד הגדיים שהשמאי לא חישב ערכם והוא חושב כשני שליש ממחיר עז בוגרת):

72 כבשות הרות	בערך של	1020 ₪	סה"כ:	73,440
61 כבשות	בערך של	750 ₪	סה"כ:	45,750
15 אילים	בערך של	1500 ₪	סה"כ:	22,500
28 עיזים	בערך של	712 ₪	סה"כ:	19,936
2 תיישים	בערך של	875 ₪	סה"כ:	1,750
12 גדיים	בערך של	475 ₪	סה"כ:	5,700
67 טלאים	בערך של	500 ₪	סה"כ:	33,500

65. סה"כ ערך הפיצוי על הכבשים הוא 202,576 ₪ נכון ליום האירוע 26.3.2003. היות ומן הסתם העדר ייקנה בשטחי הרשות, אין מקום למע"מ.

66. אינני יכול לקבל את טענת בא כוחם שביקש להוסיף ילודה של 650 טלאים ומאה גדיים ועוד כהנה וכהנה. עוד טענו לפני התובעים כמה פעמים כי היו ידועים כמיליונרים של ג'מבא וכעת הפכו לעניי המקום. אחרי ככלות הכל, מחיר הרווח שניתן להפיק מכל בעל חיים מגולם במחירו. אך בכל זאת מדובר

באנשים שהמרעה הוא מקור פרנסתם ולא ניתן להתעלם מכך. אשר לכן, אני קובע על דרך של אומדנא סכום גלובלי של פיצויים בסך של חמישים אלף ש"ח על כל הנזקים העקיפים שנגרמו להם.

בנוסף תשלם המדינה הוצאות לתובעים בסך של 10,000 ש"ח.

כן תשלם המדינה שכר טירחת עורך דין בסך חמישים אלף ש"ח שעליו יתווסף מע"מ כחוק.

67. אני ער לעובדה שמדובר בשכר טירחת עורך דין לא נמוך, אולם העובדה שב"כ התובעים הגיש את התביעה ללא גביית שכר טרחה מראש מהתובעים איננה צריכה לעמוד לחובתו. מן הראוי שבית המשפט יתגמל עורכי דין כראוי גם בתביעות מעין אלו כדי לעודד ייצוג גם לכאלה שאין באפשרותם להשיג לעצמם ייצוג משפטי רגיל ולא אוסיף בכך.

עניין הסימפטיה לתובעים והפלישה התדירה לאדמות המדינה

68. ב"כ המדינה ציינה הן בדיון והן בסיכומיה כי למרות הסימפטיה לתובע שאולי איבד את מקור פרנסתו, עלינו לזכור את הבעייתיות הן בפגיעה בבריאות הציבור, והן בפגיעה ברועים הרועים בישראל על פי חוק.

69. הן פקח רשות שמורות הטבע דני בראיר, והן הפקחים מיחידת הפיצו"ח, יוסי קרן, ברוך הר-זהב ונפתלי דדון, ציינו בתצהיריהם ובעדויותיהם, כי התופעה של פלישות עדרים מתחום יו"ש, לרבות מתחום הכפר ג'ינבה, לתחומי ישראל באיזור הר חברון ולשמורת הטבע בתל-קריות, היא תופעה חוזרת ונשנית. העדים ציינו כי הרועים הפלסטינים רועים בשטח ישראל באופן תדיר ומכוון, על מנת לנצל את המרעה בישראל, ולהימנע מרעייה בשטחי הרשות. (ר' למשל עדותו של יוסי קרן בעמ' 90 ש' 1). העדים ציינו כי המדובר ברעייה מתוכננת ושיטתית. אין המדובר בכניסה אקראית לשטחי ישראל, אלא בכניסה מכוונת ומתוכננת, תוך שימוש תצפיתנים המסייעים בזיהוי הפקחים הבאים לבצע פעולות אכיפה באיזור.

70. מעבר לכך, יש פגיעה חמורה בחקלאים ישראלים שכן קיימת תופעה תמידית של הברחת צאן משטחי הרשות לישראל. הברחות אלו גם מסוכנות לבריאות משום שאין השגחה על העדרים וגם פוגעות בחקלאים הרועים על פי חוק בישראל.

71. לעניין זה אין לי אלא לומר שאני מסכים לחלוטין עם הפקחים ועם הרשויות כי יש להלחם בתופעות בלתי חוקיות אלו. ואכן לאחרונה אף יש התחלת חקיקה חדשה בנידון (ראו למשל את הישיבה האחרונה מיום 4.7.05 שבה עבר תיקון לחוק בקריאה ראשונה:

(<http://www.knesset.gov.il/protocols/data/html/kalkala/2005-07-04.html>)

72. אולם צריך לזכור שאלו שתי מטרות שונות ועלינו להלחם כנגדם בכלים שונים. מטרה אחת היא מניעת פגיעה בבריאות הציבור על ידי מניעת הברחות של בעלי חיים לא מחוסנים ועדרים חולים. מטרה שניה היא מניעת חדירות ופלישות של עדרים לצרכי מרעה. המטרות דומות וקשורות אך לא זהות.
73. במקרה שלפנינו, נעשה שימוש במכשיר המשפטי המכוון לבריאות הציבור על מנת ללמד את הנאשם שלא לרעות בשדות המדינה. השאלה שבה דנו היא למעשה מדוע שלחו הנתבעים את העדר לשחיטה במקום להחזירו לשטחים? האם המטרה אכן היתה חשש לבריאות הציבור – או שמא המטרה היתה "ללמד לקח" את התובע ורעיו למען יראו וייראו ולא ירעו יותר בשדות לא להם?
74. במקרה זה, כוו הנתבעים את התובע ברותחין, למען יזהרו הוא ושכמותו בצוננים להבא. אמת, התובע הפר את החוק; אולם השכל הישר היה מחייב הענשתו (קנס למשל) ולא הענשת העדר וכריתת מטה לחמה של משפחתו. אין המדובר בכבשים בודדות אלא במאות ראשי צאן, שהם כל רכושו של התובע. במצבו הכלכלי של התובע, כל קנס של כמה מאות שקלים יכל להיות משמעותי מאוד. ואם קשה הגבייה, ניתן לחשוב על דרכים להבטיח זאת (כגון מעצרו במקום עד לתשלום, ועוד)?
75. מטרתה הברורה של פעולה זו שלפנינו, הייתה הרתעה וענישה בשל עצם הכניסה לתחומי ישראל, ולא הגנה על בריאות הציבור. לא לשם כך נתן המחוקק בידי נציגי המדינה סמכויות ושיקול דעת נרחבים. אשר לכן, למרות ההבנה של האינטרס הציבורי אותו מייצגים הנתבעים, אין זה המקרה המתאים לפנינו. במיוחד אינני יכול לקבל את התנהגות הנתבעים באשר לאי יידוע התובעים על זכויותיהם המשפטיות, וכבר דנו בכך.

סוף דבר

76. לסיכומו של ערב הרי החלק האופרטיבי של פסק הדין הוא כאמור:

התביעה נדחת נגד נתבעים 2-1-3 ללא צו להוצאות לטובתם, וכן כנגד נתבע 5.

התביעה מתקבלת כנגד נתבעים 8-7-6-4 שהמדינה עומדת מאחריהם.

המדינה תשלם לתובעים כדלהלן:

סכום של 202,576 ₪ שישא ריבית והצמדה כחוק מיום 26.3.2003 ועד ליום התשלום בפועל. מסכום זה ינוכה התשלום שהוחזר לתובעים כיתרה ממכירת העדר.

סכום גלובלי של פיצויים בסך של חמישים אלף ₪ על כל הנזקים העקיפים שנגרמו להם שישולם תוך 45 יום מהיום. לא ישולם, יישא ריבית והצמדה כחוק מהיום ועד לתשלום בפועל.

בנוסף תשלם המדינה הוצאות לתובעים בסך של 10,000 ₪ תוך 45 יום מהיום. לא ישולם, יישא ריבית והצמדה כחוק מהיום ועד לתשלום בפועל.

כן תשלם המדינה שכר טירחת עורך דין בסך חמישים אלף ₪ שעליו יתווסף מע"מ כחוק. הסכום ישולם תוך 45 מהיום. לא ישולם, יישא ריבית והצמדה כחוק מהיום ועד לתשלום בפועל.

זכות ערעור תוך 45 יום לבית המשפט המחוזי בירושלים.

המזכירות תשלח העתק הכרעת הדין לצדדים

ניתן בלשכתי בהעדר הצדדים ובהסכמתם היום יום שלישי 09 אוגוסט 2005

אברהם נ. טננבוים

שופט

1

המרכז למיפוי ישראל



הוצאה לאור והפצה
החברה להגנת הטבע



מפת טיולים וסמון שבילים

השרון ומערב השומרון מס' 7

קנה-מדה 1:50,000



מ ק ר א

מספר הקבישים:

קביש מהיר 1 קביש ראשי 90

קביש אזורי 367 קביש מקומי 4530

קביש סוג א' 7 קביש סוג ב' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

קביש סוג ב' 7 קביש סוג א' 8

מסלול בקול

קביש דרומי-מסלולי

קביש סוג א'

קביש סוג ב'

דרך סלולה

דרך צפר, שביל

קני גבה בקווא אנכי של 10 קטר

מדרון תלול

צוקים

מעוק נקית צי לאורך השבילים הספיקים

נקודות: גבה, טריאנגולציה, קבע

שטח כנני

קו קטח גבוה

קיר או גדר אבנים

בנין, בנין הרוס

בנין, בנין הרוס

בנין, בנין הרוס

בנין, בנין הרוס

בנין, בנין הרוס

בנין, בנין הרוס

בנין, בנין הרוס

בנין, בנין הרוס

בנין, בנין הרוס

בנין, בנין הרוס

בנין, בנין הרוס

בנין, בנין הרוס

בנין, בנין הרוס

בנין, בנין הרוס

בנין, בנין הרוס

בנין, בנין הרוס

בנין, בנין הרוס

בנין, בנין הרוס

בנין, בנין הרוס

בנין, בנין הרוס

בנין, בנין הרוס

בנין, בנין הרוס

בנין, בנין הרוס

בנין, בנין הרוס

מקרא לסימון השבילים

אתר היסטורי

אתר קוממיות

אתר חקלאות

נקודת-מצפית חקפית, מגדל חקפית

נקודת-מצפית בציון הכוון העיקרי

בית-ספר שדה

אכסנית נער

מחנה דלק

חוף רחצה

קרבן מידע למבקרים, חניון נפש פעיל

חניון דרכים

אתר מהאזנה (קמפינג)

חניון יום, לילה

משטרה, קנן דוד ארום, בית חולים

שטח אש - הקניסה אסורה ללא תאום

שדה מוקשים, שטח חשוד במיקוש

גבול בינלאומי ואכן גבול מסמנת

קו הפסקת האש 1967

דרך לכל רכב

דרך לרכב עם הנע של 4 גלגלים

שביל או מסלול רגלי

שביל טיול קצרים להולכי רגל

דרך מותרת/מוקלצת בנסיעה, אסורה

שביל ישראל

לוחות מידע לשביל ישראל

מסלול-טיול (מסמן כשטח)

שביל-טיול

אתר טבע אתר בעל עניין מיוחד

גבול שמורת טבע או גן לאומי

מזוואון או אסוף חשוב

שמורת טבע או גן לאומי

יצר קנו קומה לישראל

בית קנסת עתיק

קניסה עתיקה

שם של שמורת-טבע מבוזת

שם של שמורת טבע מצעת

שמורת האירוסים

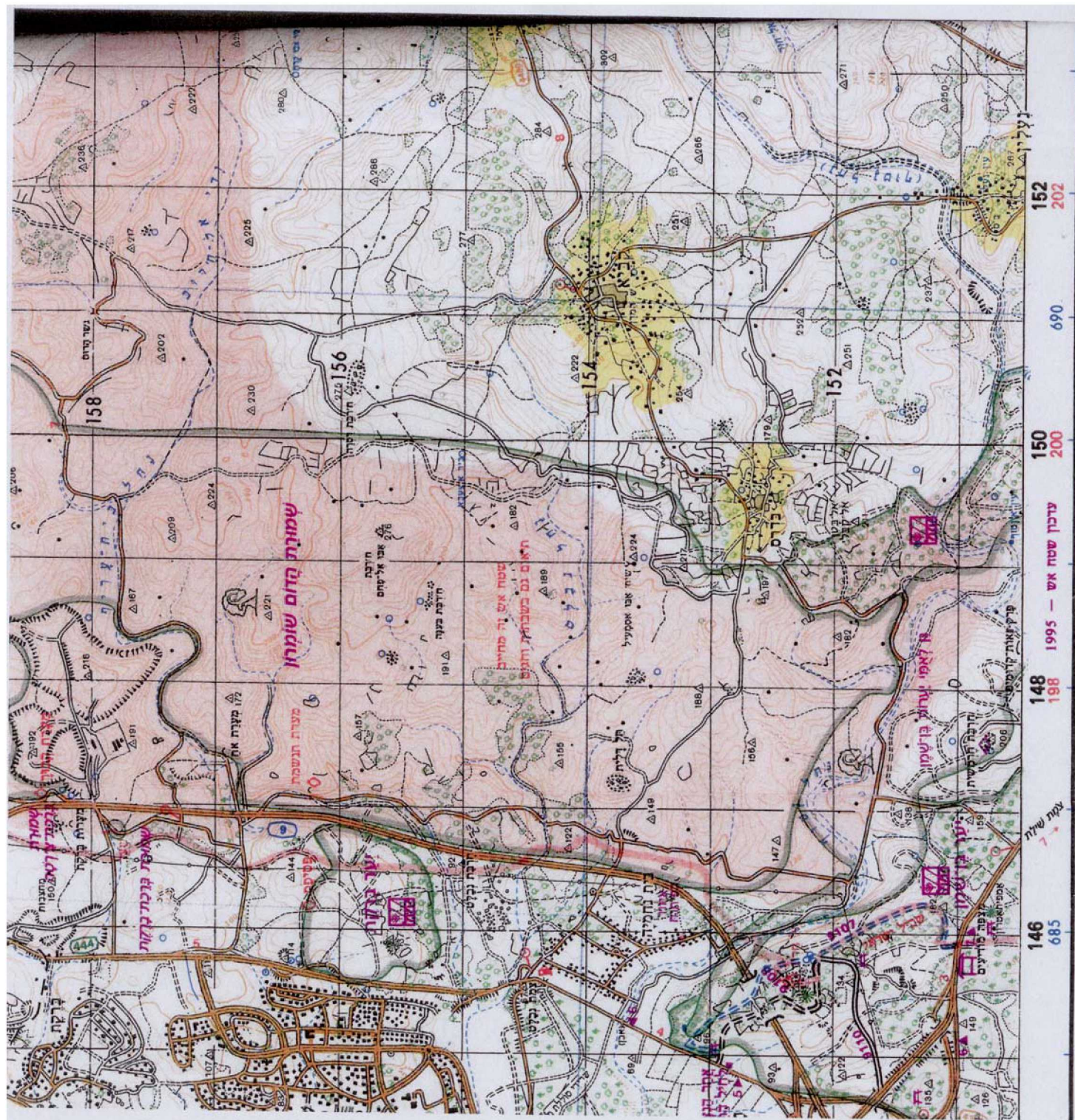


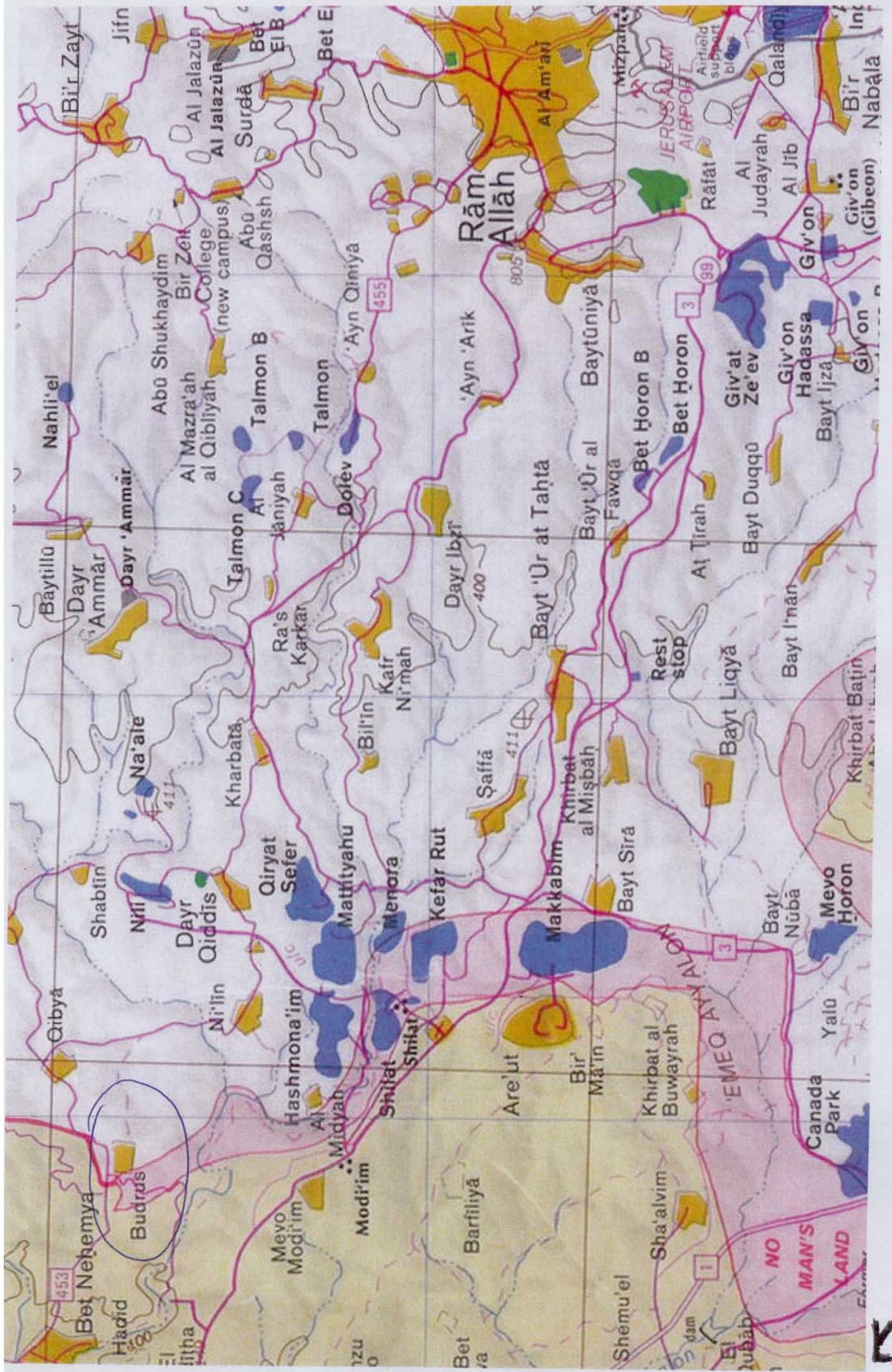
נתניה

חוף הרצל

חוף סירובית

חוף סירובית





T

מדינת ישראל
משרד החקלאות ופיתוח הכפר
לשכה משפטית

ו' טבת, תשס"ג
11 דצמבר, 2002

לכבוד
עו"ד תמיר בלנק – המוקד להגנת הפרט
רחוב אבו עוביידה 4
ירושלים 97200

ח.נ.

הנדון: ח'ליפה ו' עווד

למכתבך מיום 26/11/02, הנני להשיב כדלקמן:

1. בתוקף סמכותם לפי פקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה-1985 (להלן: "הפקודה"), פועלים השירותים הוטרינריים במשרדנו למניעת הפצת מחלות בעלי חיים באדם ובחי. חלק מהמחלות – כהגדרתן בפקודה, הן אנדמיות בישראל או בשטחים הגובלים עמה. מצב אפדמיולוגי זה מהווה סכנה תמידית להפצתן ומחייב משטר של רישוי ופיקוח בכל תחומי ישראל למניעת התפשטותן.

2. עדר הצאן נתפס על פי החלטת ד"ר _____ חיימוביץ', מנהל השירותים הוטרינריים בשדה, בהתאם לסמכותו לפי סעיף 26(א) לפקודה.

3. הצאן הועבר לשחיטה בהוראתו של ד"ר חיימוביץ', בהתאם לסמכותו לפי הפקודה. על פי החלטת בית משפט השלום בירושלים בב"ש 7517/02 (החלטת השופטת ש. דותן מיום 4/11/02) הכספים שהתקבלו ממכירת טבחות הצאן יחולטו לטובת המדינה לצורך כיסוי ההוצאות שנגרמו עקב תפיסת הצאן. בהתאם לבקשה, הורה בית המשפט על החזרת יתרת הכספים למשיבים.

DOC: תביעות אזרחיות/עו"ד בלנק בעניין עו"ד ח'ליפה.

הקריה החקלאית, בית דגן ת.ד. 30 מיקוד 50200

טל. 9485379/8-03 | פקס 9485705-03 FAX: Phone:

5. לעניין יתר טענותיך במכתב, חוקר יחידת הפיצויות, מר ניר חבר, שוחח מספר פעמים עם מרשיך או עם נציגים מטעמם וענה באריכות לשאלותיהם. החוקר הודיע למרשיך כי הוחלט על שחיטת הצאן כבר ביום 4/11/02.

א. החלטת ד"ר חיימוביץ.

ב. החלטות בית המשפט.

ג. אישור מבית המטבחיים לעניין הכספים שהתקבלו ממכירת הבשר.

ד. חשבונית בית המטבחים לעניין הוצאות השחיטה.

ה. חשבונית לעניין הוצאות תפיסת העדר והובלתו.

בברכה,

אברהם אביאני, עו"ד

העתק:

ד"ר עודד ניר, מנהל השירותים הוטרינריים.

רואי קליגר, מנהל פיצוי"ח

אבי בן שושן, מנהל תחום בפיצו"ת.

חנוך יחיא, מנהל מרחב מרכז

ה

מדינת ישראל
משרד החקלאות

היחידה לפיקוח על תנועת מוצרים מהצומח והחי
וישום הסכמים חקלאיים בין ישראל לאוטונומיה (פיצו"ח)

פרטי המפקח _____ שם פרטי ומשפחה
מעבר/סיור _____ מס' ניידת 32
תאריך האירוע 11.02.06 שעת האירוע 06:30

הנדון: דו"ח אירוע בתחום *הפיקוח הוטרינרי* /הגנת הצומח / *כללי

1. פרטי המפקח

א. שם פרטי _____ שם אב _____ שם סב _____ שם משפחה _____
ב. ת.ז. _____ ג. מען _____

2. בזמן האירוע נמצא

א. שם פרטי _____ שם אב _____ שם סב _____ שם משפחה _____
ב. ת.ז. _____ ג. מען _____ ד. קירבה _____

3. פרטי הרכב

א. סוג _____ ב. מס' רישוי _____ ג. שנת יצור _____ ד. צבע _____
4. סוג התוצרת _____ כמות התוצרת 50 עיזים

5. פרטי האירוע היום בלעה סטאס יצאנו יחד עם שליח זכית נוסף
של הסיירה הירוקה באתר יאגו - גן-ציון זכית
המלאה ניצב של המזל מלפני, הגענו לאזור האולם
על ציר עוקר בוצעו וילאנו מים בקנה זיהוי עדר
שנמצא בגוף האדני של המסומן על המלה (מצא) בלעה
בן 3. 53500/198000. נדפנו אחרי הצד יצקנו את
הריעם הצדני הובלם לגוף אתן המסנים בלעה האל
של אצב להתנו אטלאים מלפניע לפיקוח אלו זה 20
או שלח באתר

מדינת ישראל
משרד החקלאות

היחידה לפיקוח על תנועת מוצרים מהצומח והחי
וישום הסכמים חקלאיים בין ישראל לאוטונומיה (פיצו"ח)

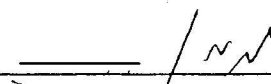
6. סוג העבירה: חדינה אשלת ישראל (בלהעצים לא יחולא)
מלאי הסמך (אוטונומיה) בנושא לפי סעיף 27

7. אופן הטיפול בארוע:

א. נכתב דו"ח תפיסה	כן ☒	לא ☐	מספר הדו"ח <u>11803</u>
ב. נגבתה עדות	כן ☒	לא ☐	
ג. נכתב דו"ח השמדה	כן ☐	לא ☒	
ד. צולמה תמונה	כן ☒	לא ☐	לא היטושים
ה. הרכב נלקח להסגר	כן ☐	לא ☒	
ו. אחר, פרט	כן ☐	לא ☐	

8. הערות המפקח הערה: אשלת ישראל - חדינה


חתימה


עורך הדו"ח

17

אל:

מאת:

דו"ח על מעצר/עיכוב

בתאריך 4.11.02 בשעה 06:30 במקום שלמי אלס (12 בלם 500 מציג אקו וילק

מספר זהות	שם משפחה	השם הפרטי	שם האב	שם הסב	תאריך לידה	המען	מיקוד
	ח'י ד ה	_____	_____	_____		ק 12/01	
	ח'י/ע	_____	_____	_____		ק 13/01	

**** בגין הסיבה הבאה:-**

לפי פקודת מאסר מבית משפט _____ מתאריך _____
 4.12.02 מתאריך _____

* אמרתי לחשודים) שאני עוצר מעכב אותם) (כחשודים) בעבירת
והוא מלכתי הסוהר

העצור והרוצח (צ'כר) א'ל'ר ח'צ'ר ג'א'ל'ק
נסיבות המקרה: נא'ל'ר ח'צ'ר א'ל'ר ח'צ'ר ג'א'ל'ק

המחלקה / אלמוני / 227 / א/א **תגובת העצורים / המעוכבים, רשום את המילים שאמר(ו)

אם יש לך שאלות או הצעות, אנא פנה אלי.

ערכתי חיפוש על גופונים) של העצורים) ותפסתי

צהרת העצור/מעוכב

אני מצהיר בזה כי בעת המעצר והחיפוש שנערך על גופי ובכלי, לא נגרם לי כל נזק ולא נלקח דבר, מלבד הדברים המפורטים לעיל.

חתימת העצור(ים)/מעוכב(ים)

את העצור(ים) / מעוכב(ים) מסרתי לידי _____ ביחידת _____

את החפצים שתפסתי סימנתי ב _____ ומסרתי לידי _____ חתימה _____

פרטי המסך טיפול האופטיקה נלקח למטה מופיעון לשם זיהוי ג.ז. הוצגו העצם

*העצור(ים) (המעוכב(ים) שוחרר(ו) בתאריך 9.11.02 בשעה 09:30 פרטי המטפל 2111 / N

העתיקים: לבן, ורוד, צהוב

דרך המכבים ראשל"צ, ת.ד. 30, בית דגן 50200, טל. 03-9681406, פקס. 03-9681411

27.

מדינת ישראל
משרד החקלאות

היחידה לפיקוח על תנועת מוצרים מהצומח והחי
וישום הסכמים חקלאיים בין ישראל לאוטונומיה (פיצו"ח)

תאריך: 9.11.02

דו"ח הכנסת בע"ח / עופות ל:

תחנת הסגר / בתי מטבחים / משחטה לעופות

11804 + 11803

מס' תפיסה

מיופה + עומר

שם הנתפס

אין א.א. (מכא)

ת. זהות

גלגלס - גלגלס

כתובת

עזים

56

סוג התפיסה - בע"ח

36 + 20

56

כמות

הכנסת עזים לשלל ולשלל להעצום

סיבת התפיסה

לא מסומנים בניגוד לתקנה 10

ד"ר חיים זאב

שם מקבל הסחורה

ד"ר זאב

תפקידו

3

חתימה

שם המפקח
חתימה

37

050 357727

מדינת ישראל
משרד החקלאות

היחידה לפיקוח על תנועת מוצרים מהחי והצומח
וישום הסכמים חקלאיים בין ישראל לאוטונומיה (פיצו"ח)

טלפון: 03-9681406
פקס: 03-9681411

תאריך: 3-11-02

11803

דו"ח תפיסה מס'

מתוקף סמכותי לפי סעיף 2 פקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות), תשמ"ח 1988, והואיל ויש לי
יסוד סביר להניח כי נעברה עבירה לפיה תוצרת החקלאית המפורטת להלן, או שהדבר הנתפס
עשוי לשמש ראיה במשפט על עבירה כאמור:

תפסתי: בתאריך 3-11-02 בשעה 06:30 במקום נחלק עקב סט 500 מוצרי חקלאות

בעל התוצרת:

שם פרטי שם המשפחה שם האב שם האב

שנת לידה: 4.1.83 טלפון: מס' מגדל/משווק:

ת.ז.

--	--	--	--	--

מיקוד

010317

המען:

המוביל:

שם פרטי שם האב שם הסב שם המשפחה

שנת לידה: כתובת: מיקוד: ת.ז.

טלפון:

מס' רכב: סוג: מס' רשיון הנהיגה:

כתובת: טלפון:

סוג התוצרת	כמות רצוי משקל	הערות
צינור	20	

עדים לתפיסה: שם

שם

שם המפקח:

חתימה:

3. צהוב-העתק למפקח

2. ורוד-העתק לנתפס

1. לבן-מקור לתיק

47

מדינת ישראל
משרד החקלאות

היחידה לפיקוח על תנועת מוצרים מהחי והצומח
וישום הסכמים חקלאיים בין ישראל לאוטונומיה (פיצו"ח)

טלפון: 03-9681406
פקס: 03-9681411

תאריך: 2.1.02

דו"ח תפיסה מס' 11804

מתוקף סמכותי לפי סעיף 2 פקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות), תשמ"ח 1988, והואיל ויש לי
יסוד סביר להניח כי נעברה עבירה לפיה תוצרת החקלאית המפורטת להלן, או שהדבר הנתפס
עשוי לשמש ראיה במשפט על עבירה כאמור:

תפסתי: בתאריך 2.1.02 בשעה 06:30 במקום (נ.א.) כ-500 חצוצר
בעל התוצרת: שם פרטי _____ שם המשפחה _____ שם האב _____
שם פרטי _____ שם המשפחה _____ שם האב _____

שנת לידה: _____ טלפון: _____ מס' מגדל/משווק: _____

ת.ז. _____

--	--	--	--	--

מיקוד

המען: 0131/0

המוביל: B

שם פרטי _____ שם האב _____ שם הסב _____ שם המשפחה _____

שנת לידה: _____ כתובת: _____ מיקוד: _____

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ת.ז. _____

טלפון: _____

מס' רכב: _____ סוג: _____ מס' רשיון הנהיגה: _____

כתובתו: _____ טלפון: _____

סוג התוצרת	כמות רצוי משקל	הערות
חצוצר	38	32/3

עדים לתפיסה: שם _____

שם _____

שם המפקח: _____

חתימה: _____

1. לבן-מקור לתיק 2. ורוד-העתק לנתפס 3. צהוב-העתק למפקח

מדינת ישראל
משרד החקלאות ופיתוח הכפר

היחידה לפקוח על הצומח והחי
ויישום הסכמים חקלאיים בין ישראל לאוטונומיה (פיצו"ח)

גליון גביית עדות תחת אזהרה

הודעתו של: ח'א'ם ה דו"ח תפיסה מס' 11803

שם המסמך	שם הסב	שם האב	השם המרטי
ח'א'ם ה			
מקום לידה	תאריך לידה	הדת	מס' תעודת זהות
ישראל		הדת	
		מצב משפחתי	
		נשוי ☐	
		גרוע ☐	
		אלמן ☐	
מס' טלפון	מיקוד	המען הקבוע	מס' רישיון הנהיגה
מס' טלפון		קז'ה'וס	

בתאריך 11.02.93 בשעה 09:30 ב- ח'א'ם ה ראיתי את הנ"ל ואמרתי לו:

אני מפקח מ. החקלאות. מודיע כי הנך חשוד ב- (פרט את המעשה המיוחס לחשוד):

1. נכנס לשטח ישראלי שלטון האוטונומיה עם צבא
2. החליף 20 האל עיזים בגז'ה'וס אסף מאלו גע'ה

3. אין אתה/את חייבת/לומר דבר: כל שתאמר/י עשוי לשמש ראיה נגדך: המנעות מלהשיב לשאלות עשויה לחזק את הראיות נגדך. לאחר שקראתי בפני הנ"ל את הכתוב לעיל, הוא/היא איש/ה בחתימתו/ה כי הבין/ה את החשד נגדו/ה ואת תוכן האזהרה.

חתימת החוקר

חתימת החשוד

ולאחר מכן אמר/ה:

3. אני בן - 16 לגר בכסר בז'ה'וס אני גר
4. נכנס לשטח המיעוט בעיירה הזוהר המקדמיה
5. ש.י. כנה פעמים (נכנס לשטח של עתק)
6. אצבז אני (נכנסתי לשטח העתק בערך פעמים)
7. ש.י. מי כנה אלק בעצם תלפזא שנקרא
8. לעתק אצבז עם העיזים? הבחור שאני
9. מזביע / צ'ין ואני לא יא'ם מה הלא שאני
10. א' אלו בצבע - ירה
11. לוג. מה אמר הא'ל עם האלו הירוק?
12. הא'ל עם האלו הירוק אמר אי שטאר אי
13. ה'כנס עם העיזי אט'ה הא'ל כי צב אסור

הודעתו הוקראה בפניו והוא הבינה ואישרה כנכונה בחתימת ידו.

חתימת החוקר

חתימת החשוד

מדינת ישראל
משרד החקלאות

היחידה לפיקוח על תנועת מוצרים מהצומח והחי
וישום הסכמים חקלאיים בין ישראל לאוטונומיה (פיצו"ח)

גליון גביית עדות תחת אזהרה (המשך)

11

דף מס':

חל"ה

הודעתו של:

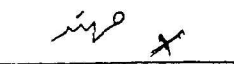
11803

דו"ח תפיסה מס':

1. לית מי יאמר אל הבחור מהס"ר היחיד?
2. ראיתי אותו לפני בחור והוא גם בלם
3. אלתי בלם יחד עם העדר יגיע אקדח הארס
4. לית למה לאחר שהפג'רו אלתי לא לבנים
5. שוב נכנסה? שוט במלך להעדר הוט
6. לאן שיל עסק, זו הסיבה שנגמט לאילוצר
7. לית כמה צעדים יל אך מתוך העדר של כ-5'
8. ש"בים ב-20 האל צעדים
9. לית מה למ הקוצה הנוסל שהיה את
10. ק"מ? הלש ללו עאמר
11. לו האם יל אך דבר מה להוסיף? א"ל
12. קי מה להוסיף
- 13.
- 14.
- 15.
- 16.
- 17.
- 18.
- 19.
- 20.
- 21.
- 22.
- 23.
- 24.
- 25.
- 26.
- 27.

זו הודעתי אשר מסרתי מרצוני החופשי, הודעתי הוקראה בפני, הבנתי אותה ואישרתי אותה כנכונה בחתימת ידי.


חתימת החוקר


חתימת החשוד

העתקים: לבן, צהוב

היחידה לפקוח על הצומח והחי
וישום הסכמים חקלאיים בין ישראל לאוטונומיה (פיצו"ח)

גליון גביית עדות תחת אזהרה

הודעתו של: _____ דו"ח תפיסה מס' 11803 _____

שם המסמך צו"ח 11803		שם הסב	שם האב	השם הפרטי
מקום לידה ישראל	תאריך לידה	הדת חסידי	מצב משפחתי נשוי גרוע	מס' תעודת זהות 15/10/48
מס' טלפון		מיקוד	המען הקבוע	מס' רישיון הנהיגה
מס' טלפון		103701		

בתאריך 4.11.02 בשעה 10:00 באי/צו"ח ראיתי את הנ"ל ואמרתי לו:

אני מפקח מ. החקלאות _____ מודיעך כי הנך חשוד ב- (פרט את המעשה המיוחס לחשוד):

- הכנסת שלטון ישראלי לשטח חקלאי.
- עצירת כל משאיות ואנשים באזור חקלאי.

3. אין אתה/את חייבת/לומר דבר: כל שתאמר/י עשוי לשמש ראיה נגדך: המנעות מלהשיב לשאלות עשויה לחזק את הראיות נגדך. לאחר שקראתי בפני הנ"ל את הכתוב לעיל, הוא/היא איש/ה בחתימתו/ה כי הבינה את החשד נגדו/ה ואת תוכן האזהרה.

חתימת החוקר _____ חתימת החשוד _____

ולאחר מכן אמר/ה:

- הוא/ה בלע סכסוך יבואי מהכפר דוראם
- לכיון שלטון ישראלי לשטח חקלאי על מנת לקצר
- לעצור אנשים עם העיזים של אבא שלו
- ב-35 יאל.
- לוקח כסף מעמיתו בלעז אזהרה עם העצור.
- היום 15 הפעם הראשונה שלי
- לוקח כסף אבא שלי קנה את העיזים של אבא
- לוקח כסף אזהרה עם העיזים של אבא
- לוקח כסף אזהרה עם העיזים של אבא
- לוקח כסף אזהרה עם העיזים של אבא
- לוקח כסף אזהרה עם העיזים של אבא
- לוקח כסף אזהרה עם העיזים של אבא
- לוקח כסף אזהרה עם העיזים של אבא

הודעתו הוקראה בפניו והוא הבינה ואישרה כנכונה בחתימת ידו.

חתימת החוקר _____ חתימת החשוד _____

מדינת ישראל
משרד החקלאות

היחידה לפיקוח על תנועת מוצרים מהצומח והחי
וישום הסכמים חקלאיים בין ישראל לאוטונומיה (פיצו"ח)

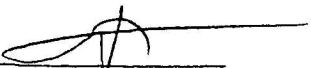
גליון גביית עדות תחת אזהרה (המשך)

הודעתו של: עאלק דף מס': 11

דו"ח תפיסה מס': 11803

1. לוי האם ינוצ א שאמר ארעור בלסו באל
2. של מתנה אסמק אני לא יוצע לו הפעם
3. הכאלסן שלי
4. לוי האם הציעים מסמלה (בהספרי) אלס / ק
5. לא הציעים לא מסמלה בהספרי אלס / ק
6. שיה עם מי ה"ג היום דמועה? הלא שלי
7. החבר שלי הוא — — — אני מכיר אותו
8. מהכפר בזקורה
9. שיה. אם קרב כאלס האם אלסו מניעים אף תעצור
10. אני האיו אלסם (התלס) אכרוח ואס מצרם
11. דל אכיון שלס האל
12. לוי האל האיו עצרים נוספים הועים בלסו
13. האל אני לא האיו עצרים נוספים
14. לוי יש א קבר מה נוסל אסמ או? לא
15. אין לי מה להשיג אן
- 16.
- 17.
- 18.
- 19.
- 20.
- 21.
- 22.
- 23.
- 24.
- 25.
- 26.
- 27.

זו הודעתי אשר מסרתי מרצוני החופשי, הודעתי הוקראה בפני, הבנתי אותה ואישירתי אותה כנכונה בחתימת ידי.


חתימת החוקר


חתימת החשוד

העתקים: לבן, צהוב

שרותי גרר צחיק בע"מ ת.ד. 9508 פ"ת 49194
 שירותי גרירה וחילוץ לכל סוגי הרכב סלפון: 03-9344440, 9344999 עוסק מורשה 513181479

העתק 1 חשבון נ"ח מס 10331
 07/11/02 13:44

מחטן: 1

לכבוד
 יחידת הפיצות משרד התקלאות
 ת.ד. 30
 בית דגן

50200

פיצות

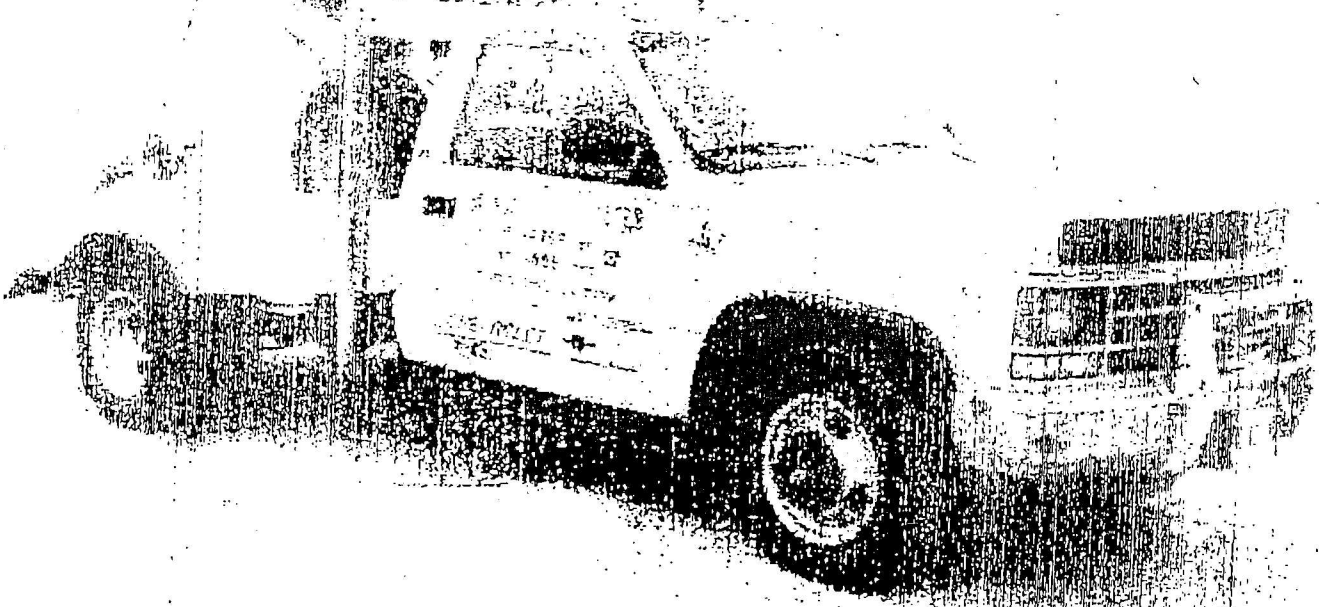
שם הפרוט	כמות	י"ח מחיר	הכנסה סה"כ ש"ח
עבור הובלת 56 עיזים ברוחות תפיסה מס' 11804, 11803 ממקום אדם לקרית מלאכי (חרבה) בתאריך 3-11-02	1.00	1,500.00	1,500.00

שרותי גרר צחיק בע"מ
 ת.ד. 9508 פ"ת
 חשבונית מס' 10331

מועד השלום: 07/11/02

סה"כ 1,500.00
 מע"מ 18.00% 270.00
 סה"כ 1,770.00

מספר מונה בהנח"ח: 25 ס.ת: חל



מדינת ישראל
משרד החקלאות

היחידה לפיקוח על תנועת מוצרים מהצומח והחי
וישום הסכמים חקלאיים בין ישראל לאוטונומיה (פיצו"ח)

גליון גביית עדות תחת אזהרה (המשך)

דף מס': 2

הודעתו של: ג'סר

דו"ח תפיסה מס':

1. שם סמך כלכלי בזה ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר
2. ש. קלס ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר
3. ת. ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר
4. ש. ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר
5. ת. ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר
6. ש. ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר
7. ת. ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר
8. ש. ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר
9. ת. ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר
10. ש. ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר
11. ת. ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר
12. ש. ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר
13. ת. ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר
- 14.
- 15.
- 16.
- 17.
- 18.
- 19.
- 20.
- 21.
- 22.
- 23.
- 24.
- 25.
- 26.
- 27.

זו הודעתי אשר מסרתי מרצוני החופשי, הודעתי הוקראה בפני, הבנתי אותה ואישרתי אותה ככונה בחתימת ידי.

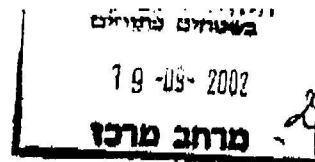
חתימה המבצעת: ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר ג'סר

ג'סר

העתיק: לבן, צהוב

חתימת החשוד

חתימת החוקר



היחידה לפיקוח בשטחים פתוחים

רח' עם ועולמו 3, ירושלים 95463 טל': 02-5005448, פקס: 02-5006259

תאריך: 17-9-02

דוח מספר:

אל: 2002/10000

מאת: 246 י"ט

סוג האירוע: פינוי בית מלאכה (2)

גוף: 16-9-02 תאריך האירוע:

יחידות נלוות: חקלאות, צה"ל, קק"ל, פנים, הרשות, שינוי, ממ"ר (נחקף בעיגול)

שם מקום/ישוב: 203 א.ל. - 2002/10000 שטח (דונם): 1/4

גוש: 5503 חלקות: 4, 3 ניצ: 1224/653210

פרטים מזהים:

תעודת זהות	שם פרטי	משפחה	שם חאב	שם חסב	כתובת
					2002

☒ תאריך חתירה: 16-9-02 חקיקה בבעלות: 17-9-02

☒ פינוי בתאריך: 16-9-02 השתתפו בפינוי: 17-9-02

☐ חוגשה תלונה: מס' אירוע: תאריך: תחנה:

☐ סוג תפיסה: מס' משאיות: מקום פריקה:

סוג בעיית: כמות:

תמצית האירוע: פינוי בית מלאכה (2) פינוי בית מלאכה (2) פינוי בית מלאכה (2)

מס' חקיקה: 17-9-02 מס' חקיקה: 17-9-02 מס' חקיקה: 17-9-02

מס' חקיקה: 17-9-02 מס' חקיקה: 17-9-02 מס' חקיקה: 17-9-02

מס' חקיקה: 17-9-02 מס' חקיקה: 17-9-02 מס' חקיקה: 17-9-02

מס' חקיקה: 17-9-02 מס' חקיקה: 17-9-02 מס' חקיקה: 17-9-02

מס' חקיקה: 17-9-02 מס' חקיקה: 17-9-02 מס' חקיקה: 17-9-02

מס' חקיקה: 17-9-02 מס' חקיקה: 17-9-02 מס' חקיקה: 17-9-02

מס' חקיקה: 17-9-02 מס' חקיקה: 17-9-02 מס' חקיקה: 17-9-02

מס' חקיקה: 17-9-02 מס' חקיקה: 17-9-02 מס' חקיקה: 17-9-02

מס' חקיקה: 17-9-02 מס' חקיקה: 17-9-02 מס' חקיקה: 17-9-02

מס' חקיקה: 17-9-02 מס' חקיקה: 17-9-02 מס' חקיקה: 17-9-02

מס' חקיקה: 17-9-02 מס' חקיקה: 17-9-02 מס' חקיקה: 17-9-02

צבא הגנה לישראל

תאריך: 16.10.02

הנדון: התראה

לכבוד:

_____	_____	_____	_____
(שם פרטי)	(שם משפחה)	(שם האב)	(שם הסב)
_____	_____	_____	_____
(מס' זהות)	(שם השבט)	(הכתובת)	_____

הנני להודיעך בזאת כי נכנסת שלא כדין לשטח שדינו שטח שנסגר בצו מכוח תקנה 125 לתקנות ההגנה (שעת חירום) 1945, להלן השטח: Ch. Ge.
הנמצא במקום: 65220 זאת מבלי שתהיה בידיך תעודת היתר כדון.

להוי ידוע לך כי הינך עובר במעשה זה עבירה לפי תקנות ההגנה (שעת חירום) 1945 והינך צפוי לעונשים הנקובים בחוק לכל העובר עבירה זו.
הינך נדרש בזאת לצאת לאלתר וללא כל דיחוי נוסף מהשטח ולהוציא ממנו כל חפץ בין מסלסליו ובין שאינו מסלסליו השייך לך או הנמצא ברשותך.
באם לא תענה להתראה זאת כאמור לעיל הינך צפוי לנקיטת הצעדים המוקנים בחוק כולם או מקצתם לכוחות צה"ל או לבאי כוחם.

הנני מאשר קבלת ההתראה
(חתימה)

_____ (חתימה)
05776744

_____ (שם המתור)
C.

11
G S



19-09-2002

מרחב מרכז

היחידה לפיקוח בשטחים פתוחים

רח' עם ועולמו 3, ירושלים 95463 טל': 02-5005448, פקס: 02-5006259

תאריך: 11-9-02

דוח מספר:

אל: 227/227

מאת: 246

סוג האירוע: (2) שני איוש ל.ל.ל. 203

גוף: 16-9-02 תאריך האירוע:

תפוקות גלויות: חקלאות, צה"ל, קס"ל, פנים, הרשות, שיו"מ (ממ"י) - נחקר בעיגול

שם מקום/ישוב: שטח (דונם): 1000

גוש: 5582 חלקות: 7 ניצ: 1987-14/653140

פרטים מהחיים:

תעודת זהות	שם פרטי	משפחה	שם האב	שם חסב	כתובת
					0128/1

תאריך התראה: 16-9-02 חקרקע בבעלות: 11

פינוי בתאריך: 16-9-02 השתתפו במינוי: 11

הוגשה תלונה: מס' אירוע: תאריך: תחנה:

סוג תפיסה: מס' משאיות: מקום פריקה:

סוג בעייה: כמות:

תמצית האירוע: כמות איוש ל.ל.ל. 203 שני איוש ל.ל.ל. 203

כמות איוש ל.ל.ל. 203 שני איוש ל.ל.ל. 203

איוש ל.ל.ל. 203

חמשד טיפול:

הערת חמנחל:

חתימה: 11

16

צ ב א ה ג נ ה ל י ש ר א ל

תאריך: 16-9-02

הנדון: התראה

לכבוד:

(שם פרטי)	(שם משפחה)	(שם האב)	(שם הסב)
(מס' זהות)	(שם השכס)	(הכתובת)	

הנני להודיעך בזאת כי נכנסת שלא כדין לשטח שדינו שטח שנסגר בצו מכוח תקנה 125 לתקנות ההגנה (שעת חירום) 1945, להלו השטח הנמצא במקום: המחנה 4000 זאת מבלי שתהיה בידיך תעודת היתר כדיון.

להרי ידוע לך כי הינך עובר במעשה זה עבירה לפי תקנות ההגנה (שעת חירום) 1945 והינך צפוי לעונשים הנקובים בחוק לכל העובר עבירה זו.

הינך נדרש בזאת לצאת לאתר וללא כל דיחוי נוסף מהשטח ולהוציא ספגו כל הפץ בין מטלטליו ובין שאינו מטלטליו השייך לך או הנמצא בהשותך.

באם לא תענה להתראה זאת כאמור לעיל הינך צפוי לנקיטת הצעדים המוקנים בחוק כולם או מקצתם לכוחות צה"ל או לבאי כוחם.

הנני מאשר קבלת ההתראה
(חתימה)

(חתימה)
0587767756

(שם המורה)



מרבק סלקטד (1999) בע"מ

אזור התעשייה באר-טוביה, קרית מלאכי 8100, טל. 08-8581141-4

עוסק מורשה מס' 512776071

מדווח באיחוד עוסקים

מס' 557286770

תאריך 12.11.02
מקור 968-02

חשבונית מס' מס' 2357

משרד החקלאות - ותיבות הפירות

לכבוד

הודעת חיוב/זיכוי

הננו להודיעכם כי חייבנו/זיכינו/חשבונוכם אצלנו

עבור: ה/צ/א/ח חש"א אלא תפסם 11803 + 11804

מ. 4.11.02 ע"ד 56 ע"ס א 150

החשבון המקורי מס' 353 מ. 6.11.02 (נ/3)

8400

8400

מרבק סלקטד (1999) בע"מ

הנהלת החשבונות

מס' 8400

מס' 8400

מס' 8400

מס' 8400

מס' 8400

מס' 8400

מס' 8400

מס' 8400

מס' 8400

מס' 8400

מס' 8400

מס' 8400

מס' 8400

מס' 8400

מס' 8400

מס' 8400

מס' 8400

מס' 8400

מס' 8400

מס' 8400

מס' 8400

מס' 8400

מס' 8400

מס' 8400

מס' 8400

משרד החקלאות ופיתוח הכפר

השרותים הווטרינריים ובריאות המקנה, ת.ד. 12, בית-דגן

תאריך: כ"ט בכסלו תשס"ג
4 בנובמבר, 2002
מספר:

7320
4.11.02

אל: מפקחי יחידת הפיצו"ח.

הנדון: תמיסות בעח"י - תיקים מס. 11803 ו- 11804

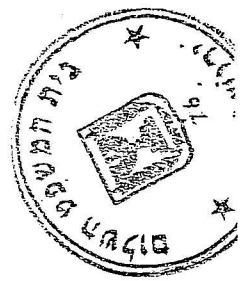
1. עפ"י פקודת מחלות בעח"י נוסח חדש התשמ"ה - 1985, הוראתי לכם להעביר לשחיטה, עדרי צאן שנתפשו על-ידכם וחדרו מהרשות הפלסטינאית.
2. עפ"י סעיף 26א' ניתנה לי הסמכות לתפוש את בעח"י.
3. עפ"י תקנות מחלות בעח"י, הסדרת תנועת בעח"י בישראל התשמ"ב - 1982, סעיף 22(2) נאמר שלא יעביר האדם בעל-חיים ולא יורשה להעבירן מתחום רשות מקומית אחת לתחום רשות מקומית אחרת, אלא בהיתר בכתב מאת רופא וטרינר ממשלתי ובהתאם לתנאי ההיתר.
4. אי לכך עפ"י סעיף 27 לפקודת מחלות בעח"י נוסח חדש התשמ"ה, עליכם לפנות לשופט בית משפט שלום ולבקש חילוס עבור הבשר שהתקבל משחיטת בעח"י.
5. פעולה זו נעשתה ע"י למנוע הפצת מחלות בעח"י.

ב ב ר כ ה

ד"ר מ. חיימוביץ
מנהל השרותים הווטרינריים בשדה

כ"ט 21/10/02
לפני
11

מדינת ישראל
משרד החקלאות
היחידה לפיקוח על הצומח והחי
וישום הסכמים חקלאיים בין ישראל לאוטונומיה (פיצו"ח)



04/11/02

לכבוד
בית משפט השלום ירושלים

המבקשת: מדינת ישראל משרד החקלאות היחידה לפיקוח על תנועת מוצרים מהחי והצומח
וישום הסכמים חקלאיים בין ישראל לאוטונומיה (פיצו"ח).
שכתובתה למסירת מסמכים - רח' הלני המלכה 13 ים-משרד החקלאות.
טל" 02-6290112 פקס 02-6290103

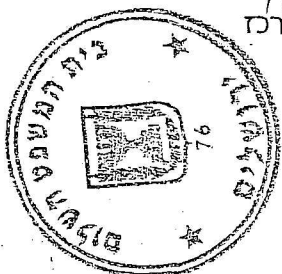
המשיבים: 1. חליפה _____ ת.ז. _____
2. עאמר _____

כתובת: כפר בודחם

בקשה להוצאת צו שיפוט

1. המבקשת היא היחידה לפיקוח על תנועת המוצרים מהחי והצומח ויישום הסכמים חקלאיים בין הרשות הפלסטינית ומדינת ישראל - (להלן הפיצו"ח).
2. במסגרת סמכותם מבצעים מפקחי יחידת הפיצו"ח פעולות פיקוח על תנועת מוצרים חקלאיים באזורי קו התפר שבין הרשות הפלסטינית ושטחי מדינת ישראל, זאת עפ"י הסמכותם כמפקחים עפ"י הגדרתם בחוק יישום ההסכם בדבר רצועת עזה ואזור יריחן (הסדרים כלכליים והוראות שונות) (תיקוני חקיקה) התשנ"ה - 1994, פקודת בריאות הציבור מזון פקודת מחלות בע"ח (נוסח חדש) התשמ"ה - 1985, והסמכות נלוות של עיכוב, מעצר וחקירה שהסמיכם השר לביטחון פנים בהתאם לסמכותו עפ"י פקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות) ופקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) (נוסח חדש) התשמ"ט - 1969.
3. בתאריך 03/11/2002 נתפסו המשיבים כשהם רועים עדר עיזים בן 56 ראש שאינו מסומן, שמקורו בשטחי הרשות הפלסטינית, חוצה את הקו הירוק ונכנס לתוך שטח מדינת ישראל, וזאת בניגוד לתקנות מחלות בע"ח (יבוא בעלי חיים) תשל"ד - 1974.
4. המשיבים נתפסו בעבר בעבירה דומה ע"י פקחי הסיירת הירוקה כשהם עוברים את הקו הירוק לישראל ורועים את עדרם בתחומי ישראל, והזהרו מס' פעמים בעבר כי הם עוברים על החוק, אולם המשיכו במעשיהם.
5. המשיבים נחקרו באזהרה והודו כי אכן רעו את העדר בשטח ישראל ואף משיב 1 הוסיף ואמר כי אין זו פעם ראשונה שהוא רועה את עדרו בשטחי מדינת ישראל.
6. בהוראת דר' _____ חיימוביץ, מנהל השו"ט בשדה הועמס העדר על משאיות והועבר לבית המטבחיים מרבק לשחיטה. מצ"ב החלטת ד"ר חיימוביץ.
7. בית המשפט מתבקש להורות על חילוט הכספים שיתקבלו ממכירת טיבחות העיזים, לחשבון המבקשת בבנק הדואר שמספרו 32112, זאת לצורך כיסוי הוצאות העברת העדר ממקום תפיסתו לבית המטבחיים, הוצאות שמירת העדר והוצאות השחיטה, בהתאם לסמכותו של בית המשפט הנכבד לפי סעיף 26 (ב) לפקודת מחלות בע"ח (נוסח חדש) התשמ"ה - 1985.
8. בית המשפט הנכבד מתבקש להורות כי יתרת הכספים, לאחר כיסוי ההוצאות הנ"ל, יועברו למשיבים.

לכבוד רב,
חבר
חוקר מרחב מרכז
פיצו"ח



כ"ט המבקשת לאתר שפליטה:
אין ניתן לשמור את המגל, לאן נואלצים למכור.

(מאגן)
מבוקש

לעז

4.11.02



בתי המשפט

בש 000685/03

בית משפט השלום אשדוד

תאריך: 01/10/2003

בפני: כב' השופטת ר. לגיא

בעניין: משרד החקלאות
ע"י ב"ב עו"ד נציג היועמ"ש המבקש
נגד ג' בארין ת.ז. _____
ע"י ב"ב עו"ד לקר המשיבה

החלטה

- 1
- 2
- 3 בפני בקשה לחילוט כספים שנתקבלו ממכירת צאן שהומת לצורך כיסוי ההוצאות של המבקשת.
- 4
- 5 1. לחלן נסיבות המקרה:
- 6 א. בתאריך 26/3/03 זוהה ע"י צה"ל עדר כבשים שמקורו משטחי יהודה ושומרון
- 7 שחצה את קו התפר לתחום מדינת ישראל, אל שטח המוכרז שמורת טבע.
- 8 העדר נתפס ע"י חיילים שחיו במקום וכן ע"י פקח של רשות הטבע והגנים.
- 9 לאחר תפיסת העדר הגיעה למקום היחידה לפיקוח על תנועת המוצרים מהחי
- 10 והצומח ויישום ההסכמים החקלאיים בין הרשות הפלשתינית ומדינת ישראל
- 11 (להלן: "הפיצו"ח").
- 12 בהגעים זיהו מפקחי הפיצו"ח 248 ראשי צאן ללא סימון, החשודים שמקורם
- 13 בשטחי יהודה ושומרון.
- 14
- 15 ב. אל המפקחים פנה אדם תושב שטחים שטען שהוא בעליו של העדר שנתפס.
- 16 היות ולא הייתה ברשותו תעודה מזהה וחוא לא זיכר עברית, לא ניתן היה לגבות
- 17 ממנו עדות במקום.
- 18
- 19 ג. העדר נלקח לשחיטה, כפי הנראה על פי הוראת וטרינר ממשלתי.
- 20
- 21 ד. ביום 27/3/03, חוגשה בקשה לביחמ"ש להורות על חילוט כספים שיתקבלו
- 22 ממכירת הצאן במידה וימצא ראוי למאכל, לכיסוי ההוצאות, ולקיצוז קנס מנחלי
- 23 אם יוטל.



בתי המשפט

בש 000685/03

בית משפט השלום אשדוד

תאריך: 01/10/2003

בפני: כבי השופטת ר. לביא

ה. המבקשת ציינה בבקשתה כי הואיל ולא ניתן היה לגבות עדות מאותו אדם תושב שטחים, הוא ייחקר בשלב מאוחר יותר. בבקשתה ציינה כי המקור הסטטוטורי לבקשה הינו סעיף 26 (ב) לפקודת מחלות בעלי חיים (ני"ח) התשמ"ה – 1986. (להלן: "הפקודה").

2. סעיף 26 (ב) הנייל קובע כי:

"השופט רשאי לצוות כי בעלו של בעל חיים או חפץ שנתפסו ועוכבו לפי סעיף 26 (א) ישלם סכום הנראה לו סביר לרופא וטרינר ממשלתי לכיסוי הוצאות הקשורות בהעברת בעל החיים או החפץ למקום ההחזקה, והוצאות החזקתו וכלכלתו של הבעל חיים במשך ההחזקה וכן רשאי הוא לצוות כי אם לא ישולם הסכום תוך הזמן הנקוב בצו יחולט בעל החיים או החפץ" (ההדגשה שלי ר. ל.).

כלומר, עפ"י סעיף זה, אין מורים על חילוט כספים שיתקבלו ממכירת הצאן, אלא חיוב בהוצאות ההעברה, ההחזקה והכלכלה, תוך זמן קצוב.

3. כאמור כבר ביום 27/3/03, בטרם הגשת הבקשה, העדר נלקח לשחיטה, ונקבע על ידי ביהמ"ש כי ההוצאות תקוזזנה כעבור 60 יום אם לא תוגש התנגדות, שהוגשה בתום 60 היום.

4. הוחידה תפסה העדר עפ"י סמכותה בסעיף 26 (א) לפקודה, ומילאה על כך דו"ח תפיסה.

סעיף 26 (א) לפקודה קובע כי:

" כל רופא וטרינר ממשלתי, מפקח או שוטף רשאי לתפוס ולבדוק כל בעל חיים, גוויה, כלי רכב, כלי שיט או חפץ שביחס אליו הוא חושד כי נעברה עבירה עפ"י פקודה זו או על הוראות ביצוע, ורשאי הוא לצוות על החזרתם לאזור או למקום שהוא חושד כי ממנו הועברו שלא כדין, או להעבירם לכל מקום ולעכבם בו בכפוף לצו מאת שופט בית משפט שלום; על תפיסה ועיכוב שנגעשו כאמור יודיע העושה אותם, בהקדם האפשרי, לשופט של בית משפט השלום שבמחוז שבו נעשתה העבירה". (ההדגשה שלי ר. ל.).



בתי המשפט

בש 000685/03

בית משפט השלום אשדוד

תאריך: 01/10/2003

בפני: כבי השופטת ר. לביא

- 1 במילים אחרות, היחידה אכן רשאית לתפוס העדר ולעכבו ולהודיע לבימ"ש אם לא הושב
2 לבעליו, אולם במקרה שבפני נלקח העדר לשחיטה, ורק אחר כך הוגשה בקשה לביהמ"ש
3 לחילוט התמורה, אם ימכר הבשר, לכיסוי הוצאות התפיסה, ההובלה והשחיטה.
4
- 5 לא רק זאת אלא לאחר שנתפס העדר ומולא דו"ח התפיסה הנ"ל, ולמרות שנציג
6 המבקשת הצהיר בפני בית המשפט כי אינו יודע מי הבעלים של העדר, המבקשת הזמינה
7 בו ביום את בעל העדר, _____ ג'ברין, לחקירה, וביקשה ממנו שיתייצב בתאריך 30/3/03
8 בשעה 12:00 במחסום תרקומיא.
9 הזמנה זאת ניתנה למשיב באופן אישי במחסום תרקומיא ביום 27/3/03.
10 בהזמנה זו נדרש המשיב להביא עימו רשיונות היתרים וכיו"ב.
11
- 12 6. המבקשת בתגובתה לבקשת ב"כ המשיב מציינת כי ד"ר בוריס אבן טוב, רופא וטרינרי
13 ממשלתי, הוא שהורה בהתאם לסמכותו לפי סעיף 7 לפקודה, על העברת העדר לשחיטה.
14
- 15 7. לוטרינר ממשלתי הסמכות להורות כן עפ"י סעיף 7 לפקודה אשר זו לשונו:
16
- 17 "רופא וטרינר ממשלתי רשאי להורות לבעלו של כל בעל חיים נגוע במחלה להמיתו או
18 לגרום להמתתו, מיד או תוך פרק זמן שיציין, והוא חדין כשבעל חיים היה במגע עם בעל
19 חיים כאמור או כשהיה חשוף בדרך אחרת להידבקות במחלה או לזיהום ממנה או
20 בשהרופא חושד כי הוא נגוע במחלה" (ההדגשה שלי ר. ל.).
21
- 22 8. נראה כי הסמכות הנתונה לוטרינר הממשלתי אינה חלה בהכרח באותם מקרים חמוריים
23 בסעיף 26 הנ"ל אשר עניינו תפיסה ועיכוב, שכן כוונת סעיף 26 הוא לתפוס ולעכב בעלי
24 חיים לשם בירור חשד של עבירות על הפקודה, ואילו עניינו של סעיף 7 הנ"ל להורות
25 להמית בע"ח חולה או חשוד כחולה, ואינה מחויבת המציאות בכל מקרה שעדר נתפס
26 ומעוכב.
27
- 28 לא רק זאת, אלא על פי חנטען למשיב הייתה תעודה מאת משרד החקלאות הפלסטיני
29 המעידה כי העדר בריא ולא ברור מדוע התעורר חשדו שהעדר חולה, ומדוע מיהרו לשחוט
30 העדר בטרם הומצאו המסמכים הרלבנטיים.



בתי המשפט

בש 000685/03

בית משפט השלום אשדוד

תאריך: 01/10/2003

בפני: כב' השופטת ר. לביא

- 1
 - 2
 - 3
 - 4
 - 5
 - 6
 - 7
 - 8
 - 9
 - 10
 - 11
 - 12
 - 13
 - 14
 - 15
 - 16
 - 17
 - 18
 - 19
 - 20
 - 21
 - 22
 - 23
 - 24
 - 25
 - 26
 - 27
 - 28
 - 29
9. בתאריך 12/6/03 נתקבלה תגובת המבקשת בה בין היתר מציינת כי ממכירת הבשר נתקבל סכום של 44,563.38 ₪, כשהוצאות השחיטה היו בסכום של 31,460 ₪, והוצאות התפיסה והעברת העדר לבית המטבחים היו בסכום של 5,310 ₪. דהיינו, נותרה בכל מקרה יתרה של 7,793.38 ₪.
10. הואיל וסכומים אלו לא פורטו בתצהירים ובמסמכים, ביהמ"ש ביקש ביום 26/6/03 מהמבקשת לפרטם, ובתגובה הגישה המבקשת פירוט הסכומים והתקבולים אשר למעשה מוערכים ותומים ע"י מנהל בית המטבחים, בנצי כהן.
11. ביום 25/8/03 נתבקשה המבקשת ע"י ביהמ"ש להעביר הערכת שווי העדר חתומה ע"י וטרנר ממשלתי כדרישת סעיף 16(ד) לפקודה ולא של מנהל בית המטבחים כאמור.
12. תגובת המבקשת, כפי שנתקבלה ביום 17/9/03, הייתה כ"י הערכת שווי העדר לפי סעיף 16(ד) אינה נוגעת לעניין הנדון שכן היא עוסקת בהערכת שווי לצורך פיצוי בגין חמתה. בקשה זו אינה עוסקת בשאלת הפיצוי ובכל מקרה אין כל זכאות לפיצוי עקב נסיבות ההמתה, אשר התחייבה מהפרת הוראות הפקודה, לפי סעיף 17 (ג) לפקודה."
13. סעיף 17 (ג) לפקודה קובע כי:
 "לא יטולמו פיצויים בשל בעל חיים שהומת לפי הוראות פקודה זו, אם לדעת מנהל השירותים הווטרנריים הפר בעליו את הוראות הפקודה, או הוראת ביצוע או לא נקט אמצעים הנדרשים לשם מניעת הידבקות בעל חיים במחלה כפי שהורה מנהל השירותים הווטרנריים, והצורך בהמתת בעל החיים נובע מאי קיום ההוראות האמורות".
- על פי הנטען הואיל ולדעתם הבעלים הפר הוראת הפקודה או כל הוראה אחרת והואיל וההמתה נבעה מאי קיום ההוראה אינו זכאי לפיצוי למרות הוראות סעיף 16 (ב) לפקודה הקובע כי:

בית משפט השלום אשדוד

בפני: כבי' השופטת ר. לביא

- ר. לביא, שומטת

9/10/00

מדינת ישראל
משרד החקלאות ופיתוח הכפר

היחידה לפקוח על הצומח והחי
ויישום הסכמים חקלאיים בין ישראל לאוטונומיה (פיצו"ח)

גליון גביית עדות תחת אזהרה

הודעתו של: _____ דו"ח תפיסה מס' _____

שם המספחה		שם הסב	שם האב	השם הפרטי
מקום לידה	תאריך לידה	הדת	מצב משפחתי	מס' תעודת זהות
בצנ	04/07/1978	מוסלמי	☐ רווק ☐ נשוי ☐ גרוש ☐ אלמן	
מס' טלפון		מיקוד	המען הקבוע	מס' רישיון הנהיגה
מס' טלפון				

בתאריך 05/11/02 בשעה 09:45 בלמסא אלכס ראיתי את הנ"ל ואמרתי לו:
אני מפקח מ. החקלאות. מודיעך כי הנך חשוד ב- (פרט את המעשה המיוחס לחשוד):

- הוביל דבר ע"צ למסגרת זיכרון אלא חשוד ואיננו יושב, אלא
- מכין מין מין מין

3. אין אתה/את חייבת/לומר דבר: כל שתאמר/י עשוי לשמש ראיה נגדך: המנעות מלהשיב לשאלות עשויה לחזק את הראיות נגדך. לאחר שקראתי בפני הנ"ל את הכתוב לעיל, הוא/היא איש/ה בחתימתו/ה כי הביקו את החשד נגדו/ה ואת תוכן האזהרה.

חתימת החשוד
חתימת החוקר

ולאחר מכן אמר/ה:

- אני אבא של _____ מש זרה _____ זא עוסק
- יושב בבית, ויש לי סב ע"צ בבית, חשוד, אשתו של אבא שלי
- אשתו ואיננו, אני מנסה בלעצם _____ יצא עם בלעצם זא עוסק
- בזא משאן קטן, חשוד, גשם של זא עוסק, חשוד, חשוד, חשוד
- חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד
- חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד
- חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד
- חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד
- חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד
- חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד
- חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד
- חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד, חשוד

הודעתו הוקראה בפניו והוא הבינה ואישרה כנכונה בחתימת ידו.

חתימת החשוד
חתימת החוקר

מדינת ישראל
משרד החקלאות ופיתוח הכפר

היחידה לפקוח על הצומח והחי
ויישום הסכמים חקלאיים בין ישראל לאוטונומיה (פיצו"ח)

גליון גביית עדות תחת אזהרה

הודעתו של: דו"ח תפיסה מס' _____

שם המסמך		שם הסב	שם האב	השם הפרטי
3/11/77				
מקום לידה	תאריך לידה	הדת	מצב משפחתי	מס' תעודת זהות
בצנס	11/1/1960	מוסלמי	נשוי ☒ רווק ☐ גרש ☐ אלמן ☐	
מס' טלפון		מיקוד	המען הקבוע	מס' רישיון הנהיגה
		בצנס (כפר נאמל)		

בתאריך 05/11/77 בשעה 09:00 באמצע ארבעה את הנ"ל ואמרתי לו:

אני מפקח מ. החקלאות _____ שם פרטי שם משפחה _____ מודיעך כי הנך חשוד ב- (פרט את המעשה המיוחס לחשוד):

- קבלת עזר לזרע ~~באמצעות~~ זרע זרע וזרע זרע.
- בשדה, אין מילוק מילוק ומילוק.

3. אין אתה/את חייבת/לומר דבר: כל שתאמר/י עשוי לשמש ראיה נגדך: המנעות מלהשיב לשאלות עשויה לחזק את הראיות נגדך. לאחר שקראתי בפני הנ"ל את הכתוב לעיל, הוא/היא איש/ה בחתימתו/ה כי הבינה את החשד נגדו/ה ואת תוכן האזהרה.

חתימת החשוד
חתימת החוקר

ולאחר מכן אמרה:

- אין להאשם שום ראיה.
- אין להאשם שום ראיה.
- אין להאשם שום ראיה.
- אין להאשם שום ראיה.
- אין להאשם שום ראיה.
- אין להאשם שום ראיה.
- אין להאשם שום ראיה.
- אין להאשם שום ראיה.
- אין להאשם שום ראיה.
- אין להאשם שום ראיה.
- אין להאשם שום ראיה.
- אין להאשם שום ראיה.
- אין להאשם שום ראיה.
- אין להאשם שום ראיה.
- אין להאשם שום ראיה.

הודעתו הוקראה בפניו והוא הבינה ואישרה כנכונה בחתימת ידו.

חתימת החשוד
חתימת החוקר

**היחידה לפיקוח על תנועת מוצרים מהצומח והחי
ויושום הסכמים חקלאיים בין ישראל לאוטונומיה (פיצו"ח)**

גליון גביית עדות תחת אזהרה (המשך)

2

דף מס':

הודעתו של:

דו"ח תפיסה מס'

- [illegible]

זו הודעתי אשר מסרתי מרצוני החופשי, הודעתי הוקראה בפני, הבנתי אותה ואישרתי אותה כנכונה בחתימת ידי.

חתימת החוקר

חתימת החשוד

העתקיט: לבן, צהוב

תאריך: 05.11.02-06.11.02

לימוד חסידות ליצור זכאים ממפיסה

[illegible]

26

מדינת ישראל / משרד החקלאות

השרותים הוטרינריים ובריאות המקנה: ת.ד. 12 בית-דגן 50250

גמסר ביד / רשום עם אישור מסירה

תאריך: 21/11/02

לכבוד

השם

א'סמ ת.ז.

מס'סמ

הכתובת

כסר בדגן

11803+11804

גמאמח

הנדון: הודעה 3273

1. בתאריך 03/11/02 בשעה 06³⁰ במקום/א/ נכס - 500 נכס מזרחי א'סמ
אין בודקים הובל בוך א'סמ, 20 נכס מזרחי א'סמ.

(תאור העובדות המהוות את ההפרה של הפקודה, של ותקנות שעל פיה או של צו או הוראה שנמסרו אישית למפר).

2. באם בוצעה ההפרה ברכב, מספרו: _____

3. דבר המהווה הפרה של מקנה אמל (יבול בא' א'סמ) תש"ח 1974

(פרוט הדין שהופר - ראה שתי החלופות בסעיף 27 א(ב) לפקודה).

4. בהתאם להוראות סעיף 27א(ב) (1) * לפקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה-

1985 (להלן - הפקודה), הנך חייב בקנס אזרחי בשיעור 48,000 ש"ח

(במילים: ארבע ושמנה ואלף ש"ח).

5. בהתאם לסעיף 27 ב(א) לפקודה אני מודיע לך כי בדעת מנהל השירותים הוטרינריים להוציא לך דרישה לתשלום הקנס האזרחי.

6. אם יש לך טענות כנגד הדרישה ניתנת לך בזה הזדמנות לטעון אותן בכתב או בעל פה,

לכתובת הנמצאת בראשית חלק מ' א'סמ 03-9688904 טלפון 03-9681777

תוך 15 ימים מיום קבלת התראה זו.

(*) מלא את הנתון החסר (1 או 2).

בכבוד רב,

שם המפקח שהיה עד להפרה _____

חתימה

תפוצה:

ס - מקור לנמען.

ס - למנהל השירותים הוטרינריים.

ס - למנהל מח' כספים וחשבונות, שו"ט.

ס - למוסמך (ס' 6 לעיל).

176

השרותים הוטרינריים ובריאות המקנה, ת.ד. 12, בית-דגור 50250

נמסר ביד / רשום עם אישור מסירה

21/11/02

תאריך:

לכבוד

השם

אלק 3/8 ת.ז.

הכתובת

כפר בקרולס

מס'סה

נמסרה

11803 + 11804

הנדון: הודעה 3274

1. בתאריך 03/11/02 בשעה 06:30 במקום (בא) 500 א"מ, מזרחי 31

אצל בקרולס, הובל בן עקני לז'ים, 33 גולש מקטעים ז'ישו

(חאור העובדות המהוות את ההפרה של הפקודה, של התקנות שעל פיה או של צו או הוראה שנמסרו אישית למפר).

2. באם בוצעה ההפרה ברכב, מספרו: _____

3. דבר המהווה הפרה של תקנות מלוא בע" (יבוא בא"מ) תש"ל - 1974

(פרוט הדין שהופר - ראה שתי החלופות בסעיף 27 א(ב) לפקודה).

4. בהתאם להוראות סעיף 27 א(ב) (1) * לפקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה-

1985 (להלן - הפקודה), הנך חייב בקנס אזרחי בשיעור - 48,000 ש"ח

(במילים: ארבעים ושמונה אלף ש"ח).

5. בהתאם לסעיף 27 ב(א) לפקודה אני מודיע לך כי בדעת מנהל השירותים הוטרינריים

להוציא לך דרישה לתשלום הקנס האזרחי.

6. אם יש לך טענות כנגד הדרישה ניתנת לך בזה הזדמנות לטעון אותן בכתב או בעל פה,

לכתובת: תל אביב, מלוא 11, בקרולס 9688904-93 טלפון 03-9681777

תוך 15 ימים מיום קבלת התראה זו.

(*) מלא את הנתון החסר (1 או 2).

בכבוד רב,

שם המפקח שהיה עד להפרה _____

חתימה

נפוצה:

1 - מקור לנמען.

2 - למנהל השירותים הוטרינריים.

3 - למנהל מח' כספים וחשבונות, שו"ט.

4 - למוסמך (ס' 6 לעיל).

ועדת קנסות אזרחיים אשר נערכה בבית דגן

תאריך: 5.7.04

יו"ר הוועדה: עו"ד עילית סקפה לנדאו
חברי הוועדה: ד"ר יובל חדני
ד"ר אליס גרוס

הנדון: הודעה מספר: 3273 + 3274 תפיסת: 11803 + 11804

שמות הנקנסים: (1) חליפה ת.ז.: _____
(2) דאר עווד ת.ז.: _____

בעניין: הפרת פקודת מחלות בעלי חיים (נוסח חדש) התשמ"ה 1985 (להלן: הפקודה)

ותקנות מחלות בעלי חיים (יבוא בעלי חיים) תשל"ד 1974.
ותקנות מחלות בעלי חיים (הסדרת תנועת בעלי חיים בישראל) תשמ"ב 1982.
ותקנות מחלות בעלי חיים (סימון צאן) תשל"ט 1978.

תקציר תיק החקירה:

ביום 3.11.02 נתפסו בניחם של חנקנסים כאשר הם רועים את עדריהם של חנקנסים בשטח מדינת ישראל. העדר ללא מספרי אוזן ממשלתיים וככל הנראה ללא חיסונים וכן חובל ללא חיתר ווטרינרי. יש לציין כי חנתפסים חוזחרו בעבר שלא להכניס את העזים לשטח ישראל.
ביום 21.11.02 נשלחו לנקנסים הודעות בדבר הכוונה להטיל עליהם קנס אזרחי בהתאם לסעיף 27 א(ב)(2) לפקודה, וכי ניתנת להם הזדמנות לטעון טענותיו.

טענות הנקנס ו/או ב"כ:

עו"ד מנאל חזאן:
אין אפשרות לדעת היכן עובר חקו חירוק במקום שהם רעו.
אני מעידה על מקום שלא חייתי בו ועל אירוע שלא חייתי בו.
הדיון בתיק הזה מתחלק לשניים. יש את המחלוקת העובדתית שאנחנו חולקים על העובדה שלפיה נתפס הצאן ובוצעה השחיטה ויש מחלוקת על החליך שמתנהל על אי חוקיותו וגם מבחינת שחשיטה בוצעה ללא צו. האירוע היה ב-3.11 וצו בימ"ש השלום הוצא ב-4.11 – לגבי החילוט.
יש טיעונים גם לגבי גובה הקנס.
השחיטה לא נעשתה בצו אלא בחיתר כללי מאת דר' חיימוביץ. חיתר שלא מתייחס למקרה הספציפי. הטענה חיתה שהצאן לא מחוסן. הטענה העובדתית שלנו היא שיש 2 תעודות חיסון. לגבי סימון יש לנו טענה עובדתית חולקת על הטענה שלכם. הטענה שלנו היא שכן היה סימון. הם אומרים שחיו תעודות חיסון וחיה סימון של הרשות. יש גם חובת בדיקה על הרשות כשתופסים את הצאן. אני לא

ראיתי שום מסמכים שהוצא חיתר לגבי המקרה הספציפי הזה. יש חיתר כללי לתפיסת צאן. אני לא יכולתי להבין איך זה יושם לגבי המקרה הספציפי הזה. מדובר במקור פרנסה, חמון צאן 56 ראשים שהיוו את מקור הפרנסה של שתי המשפחות. אני חושבת שנוכח זה היה מקום להיצמד ללשון החוק ולהוציא צו שופט על השחיטה לפי סעיף 26 לפקודה. סעיף 27 לפקודה מחייב נוכחות בעלי הדין בחובת הדיון. מכיוון שלא היה צו לשחיטה וגם הדיון בבקשת החילוט התבצע שלא כמתחייב מהפקודה, הדבר מקרקע את הסמכות להטיל את הקנס בכלל כי לא היה מסירה אישית של אף אחד מחצוים המחייבים על פי הפקודה. במקרה שזה אכן חמצה הסמכויות המעוגנות בחוק לא עוגנו סתם.

סעיף 26 א' נותן שיקול דעת של מה לעשות עם הצאן. אחת הדרכים היא לצוות על החזרתם לאזור או למקום שממנו הועברו – שאין חובה על שחיטה ואין חובה על חילוט הבהיר הנתפס. אין לי מפות ואני לא יכולה לתאר את מקום התפיסה. הסמכות היא לגבי כניסת בעל החיים לישראל. הטענה שהיו בשטח צבאי – שטח צבאי קיים גם בשטחים.

הטענה שלהם היא שהם לא עברו את הקו הירוק. גם באזור אין שום סימון והטענה שלהם שאם הם חצו את הקו – זה לא בידיעה שלהם. גם לא לשכוח מבחינת היכולת שלהם. הפרגטה העיקרית היתה מהצאן שנשחט ויש כאן כפל עונש. יש מקום להתחשב בעובדה ששחיטה היא גם סוג של עונש. השאלה אם יש מקום להטיל את הקנס. אי אפשר גם לחסל את מקור הפרנסה וגם להטיל קנס. הטיעונים שלי:

זה נעשה ללא צו.

מישהו כתב את העדות בעברית, הקריא לחם וחם חתמו. זה לא תופס.

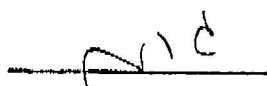
כדי שלא נגיע לערעור אני מפנה את תשומת ליבך לראיות האלה, גם של התמונות וגם של העדות בעברית.

לעניין גובה הקנס, בפועל יוצא שמקור הפרנסה שלהם הלך ובנוסף לזה יש את הקנס שלכל חזירות הוא גבוה ובמצב השורר בשטחים זה לא קנס פרופורציונלי. ההוצאות כוסו ממכירת הבהיר. מכיוון שהמצב הוא כזה אין כאן נזק שיגרם למדינה. יש מקום לחשוב על גובה הקנס.

החלטות הוועדה:

לאחר ששמענו את טענות ב"כ הנקנסים ולאחר עיון בתיק החקירה, הגיעה הוועדה לכלל החלטה, כי יש לסגור התיקים הנדונים מבלי להוציא דרישות לתשלום קנס אזהרה.

חתימת חברי הוועדה:


ד"ר אליס גרוס


ד"ר יובל חדני


ד"ר עילי סקופל לנדאו

יח

מדינת ישראל
משרד החקלאות ופיתוח הכפר
לשכה משפטית

כ"ז ניסן, תשס"ג

29 אפריל, 2003



לכבוד

✓ עו"ד תמיר בלנק – המוקד להגנת הפרט

רחוב אבו עובידה 4

ירושלים 97200

ח.ג.

הנדון: _____ ח'ליפה ו _____ עווד

מכתבך מיום 20/4/03, מספרכם 23665

למכתבך שבסימוכין:

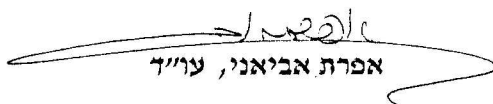
היתרה הכספית לאחר ניכוי הוצאות השחיטה וההובלה הינה בסך 1197 ₪, בהתאם לפירוט שנשלח אליך.

לצורך קבלת הכספים, הנך מתבקש להעביר אלינו מסמכים כדלקמן:

1. אישור ניהול ספרים.
2. אישור ניכוי מס במקור.
3. חשבונית מס בסך הנ"ל.

עם קבלת המסמכים כאמור ניתן יהיה להעביר את היתרה לידי בעלי העדר, בהתאם להחלטת בית המשפט.

בברכה,


אפרת אביאני, עו"ד

העתק:

אבי בן שושן, סגן מנהל יח' הפיצוי

יתבטלות אחריותי ופיקוח נפשי בעניין ימות בספרים, F: EFRATA

הקריה החקלאית, בית דגן ת.ד. 30 מיקוד 50200

טל. 9485379/8-03 | פקס 9485705-03 FAX: